

374.125

45847

7.3

พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์
ในสถาบันราชภัฏ อุดรธานี ตามทัศนะของนักศึกษา

ปริกณานิพนธ์

ของ

นุศล สุธมาลพงษ์

-7 ก.ธ. 2536

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา

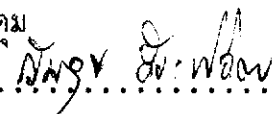
กุมภาพันธ์ 2536

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

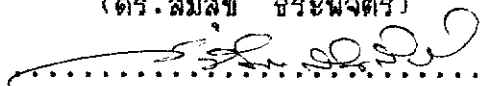
185321

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

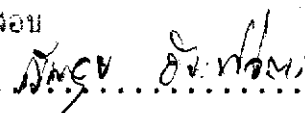
..... ประธาน

(ดร.สมสพ ชีระพิจิตร)

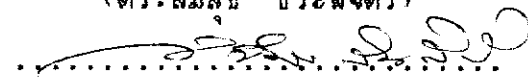
..... กรรมการ

(ผศ.ดร.วิจิตร สีนสิริ)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(ดร.สมสพ ชีระพิจิตร)

..... กรรมการ

(ผศ.ดร.วิจิตร สีนสิริ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผศ.ดร.พิตร ทองชั้น)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ .. 3 .. เดือน .. มีนาคม .. พ.ศ. 2536

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความกรุณาของ อาจารย์ ดร.สมสุข จีระพิจิตร ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ลีนลิริ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิตร ทองชั้น กรรมการสอบปากเปล่า ซึ่งได้ให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณด้วยความเคารพยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ชิตพงศ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่ อาจารย์ ดร.จรรवरณ สกุลคุ อาจารย์จรรยาศรี วิชาวนิช อาจารย์กัญญา ศรีสามารถ อาจารย์พานิ สีสวย อาจารย์ปรุ่งปรีดี ขาวปลื้ม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และตรวจแบบสอบถามที่ใช้ในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.สุนทร คำโตนด อธิการสถาบันราชภัฏอุดรธานี อาจารย์สังคม พรหมศิริ หัวหน้าภาควิชาภาษาอังกฤษ ที่อนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณเพื่อนนิสิตเอกการอุดมศึกษา รุ่นที่ 17 ทุกท่าน ที่เป็่นกำลังใจในการเขียนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

คุณประโยชน์ที่พึงได้จากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบอบแด่นางประชิด มากมูล มารดา อาจารย์สุขุม สุขมาลพงษ์ สามี นางสาวธัญลักษณ์ สุขมาลพงษ์ บุตรสาว นายจาตุรนต์ สุขมาลพงษ์ บุตรชาย ผู้มีส่วนช่วยในการให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยจนสามารถทำงานลุล่วงไปได้ด้วยความเรียบร้อยในครั้งนี้

บุญสม สุขมาลพงษ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	6
ความสำคัญของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	12
ลักษณะการสอนที่ดี	21
ลักษณะครูที่ดี	27
ลักษณะอาจารย์นาฏศิลป์	29
ปัญหาการสอนวิชานาฏศิลป์	30
หลักสูตรการเรียนการสอนวิชาเอกนาฏศิลป์	34
สมมติฐานของการวิจัย	37
3 วิธีดำเนินการวิจัย	38
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	38
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
การจัดกระทำข้อมูล	42

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	43
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	44
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	77
ความมุ่งหมายของการวิจัย	77
วิธีดำเนินการวิจัย	77
การวิเคราะห์ข้อมูล	78
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	78
อภิปรายผล	80
ข้อเสนอแนะ	91
บรรณานุกรม	93
ภาคผนวก	102
ภาคผนวก ก หนังสือแนบและแบบสอบถาม	103
ภาคผนวก ข รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม	114
ประวัติย่อของผู้วิจัย	116

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างคิดเป็นร้อยละ จำแนกตามสถานภาพ ..	39
2	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป ได้รับคืนและสมบูรณ์ จำแนกตามสถานภาพ ..	42
3	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพื้นฐานความรู้วิชานาฏศิลป์	43
4	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษา บุคลากร ประจำการและนักทฤษฎีนาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของ อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรดิตถ์ เป็นรายด้าน และรวมเก้านด้าน	48
5	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษา บุคลากร ประจำการ และนักทฤษฎีนาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของ อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรดิตถ์ ด้านการ เตรียมการสอนเป็นรายข้อ	50
6	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษา บุคลากร ประจำการ และนักทฤษฎีนาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของ อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรดิตถ์ ด้านการ เสนอเนื้อหาในการสอนเป็นรายข้อ	52
7	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษา บุคลากร ประจำการ และนักทฤษฎีนาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของ อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรดิตถ์ ด้านการใช้ อุปกรณ์ประกอบการสอนเป็นรายข้อ	54

8	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษา บุคลากร ประจำการ และนักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของ อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการ มอบหมายงานเป็นรายข้อ	56
9	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษา บุคลากร ประจำการ และนักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของ อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการ เสริมแรงทางการเรียนเป็นรายข้อ	58
10	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษา บุคลากร ประจำการ และนักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของ อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการ ประเมินผลการเรียนการสอนและนำข้อมูลย้อนกลับเป็นรายข้อ	61
11	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษา บุคลากร ประจำการ และนักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของ อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการ ช่วยเหลือผู้เรียนเพิ่มเติมเป็นรายข้อ	63
12	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษา บุคลากร ประจำการ และนักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของ อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการ สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนเป็นรายข้อ	66
13	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษา บุคลากร ประจำการ และนักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของ อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้าน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเป็นรายข้อ	69

14	การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุดรธานี ตามตัวแปรพื้นฐานความรู้วิชานาฏศิลป์เป็นรายด้านและรวม ในด้าน	71
15	การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของทัศนะของบุคลากรประจำการ ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ ในสถาบัน ราชภัฏ อุดรธานี ตามตัวแปรพื้นฐานความรู้วิชานาฏศิลป์เป็นรายด้านและรวม ในด้าน	73
16	การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของทัศนะของนักจิตวิทยาเอก นาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ใน สถาบันราชภัฏ อุดรธานี ตามตัวแปรพื้นฐานความรู้วิชานาฏศิลป์เป็นรายด้าน และรวมในด้าน	75

บทนำ

บทนำ

สถาบันการศึกษามีภารกิจสำคัญในการอนุรักษ์วัฒนธรรมของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว มีการพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ อยู่เสมอ การอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติให้คงความเป็นไทยอยู่ จึงเป็นสิ่งจำเป็นเร่งด่วนมาก ทั้งนี้เพื่อมิให้ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติอื่นเข้ามาแทนที่ วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อน มีความหมายทั้งที่เป็นเชิงรูปธรรมและนามธรรมชั้นสูง เป็นความคิดเห็น ความรู้สึก ความประพฤติกิริยาอาการ หรือการกระทำใด ๆ ของมนุษย์ในส่วนรวม ลงรูปเป็นพิมพ์เดียวกัน และสำแดงออกมาให้ปรากฏเป็นภาษา ศิลปะ ความเชื่อถือ ระเบียบประเพณี มนุษย์เป็นผู้รับมรดกในทางวัฒนธรรมจากบรรพบุรุษของตนในอดีต และมนุษย์จะต้องมีความรับผิดชอบถ่ายทอดวัฒนธรรมแห่งชาติแก่ลูกหลานในอนาคตได้สืบต่อและถ่ายทอดสิ่งที่คิดงาม เพิ่มเติมต่อเนื่องกันไปจนเป็นวัฒนธรรมประจำชาติ (พระยาอนุมานราชธน. 2516 : 9) วัฒนธรรมของแต่ละประเทศเป็นเครื่องแสดงความเป็นชาติ ความเป็นอิสระชาติที่มีวัฒนธรรมเป็นของตนเองอย่างมั่นคงนั้น โอกาสที่จะถูกกลืนชาติย่อมเป็นไปได้ยาก ถ้าวัฒนธรรมของชาติตาย ชาติก็ตาย แต่ถ้าชาติตาย วัฒนธรรมของชาติบางอย่างอาจจะไม่ตายก็ได้ (จำนงค์ ทองประเสริฐ. 2517 : 190) ด้วยลักษณะสำคัญดังกล่าว ศิลปะและวัฒนธรรมจึงเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติที่ต้องมีผู้รับผิดชอบในการอนุรักษ์ให้ยั่งยืน เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาพลเมืองของประเทศให้มีคุณภาพตลอดไป

สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่พัฒนามาจากวิทยาลัยครู ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อ "สถาบันราชภัฏ" เป็นชื่อสถาบันการศึกษาในกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ แทนชื่อ "วิทยาลัยครู" (สำเนาหนังสือสำนักราชเลขาธิการ ที่ รล 0003/2522 ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2535) เป็นแหล่งสำคัญแหล่งใหญ่ในการผลิตครูเพื่อออกไปพัฒนาการศึกษาของชาติ พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2529 ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่สำคัญในการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมไทยของวิทยาลัยครูทั้ง 36 แห่ง ไว้เป็นภารกิจหนึ่งในภารกิจ 6 ประการ คือ (1) การผลิตกำลังคนในสาขาวิชาต่าง ๆ ตามความต้องการของท้องถิ่น (2) การฝึกอบรมบุคลากรประจำการ (3) การผลิตครู (4) การวิจัย (5) การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม และ (6) การพัฒนาชุมชน (กรมการฝึกหัดครู. ม.ป.ป. : 17) สถาบันราชภัฏ ในฐานะเป็นสถาบันการศึกษาและวิจัย ได้เน้นวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ ตามความต้องการของท้องถิ่น และผลิตครูถึงระดับปริญญาตรี ทำการวิจัย ส่งเสริมวิทยฐานะครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม และบริการวิชาการแก่สังคมเป็นพิเศษ (กรมการฝึกหัดครู. 2529 : 27) ในระบบการฝึกหัดครูนั้น อาจารย์เป็นปัจจัยหลักในการกำหนดการเรียนการสอนและคุณภาพของสถาบัน อาจารย์เป็นผู้เกี่ยวข้องโดยตรงในการถ่ายทอดวิชาการและประสบการณ์ที่พึงประสงค์ของสังคมแก่นักศึกษา (นิออน กลิ่นรัตน์ และคนอื่น ๆ. 2526 : 131) การพัฒนาคุณภาพของอาจารย์จึงมีความจำเป็นเพื่อช่วยให้อาจารย์มีโอกาสนำความรู้ทางวิชาการ วิชาชีพ เทคนิคใหม่ ๆ ทำให้มีสมรรถภาพ ประสิทธิภาพทางการสอนและการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ดีขึ้น และมีความตื่นตัวต่อความก้าวหน้าทางวิชาการใหม่ ๆ อยู่เสมอ (ทัศนีย์ ศุภเมธี. 2526 : 60)

* นาฏศิลป์ไทยเป็นศิลปะสำคัญประเภทหนึ่งที่มีส่วนสรรค์สร้างและเชิดชูเอกลักษณ์ของชนชาวไทยให้เป็นที่ชื่นชมของนานาชาติ การแสดงนาฏศิลป์ไทยนั้นเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญทางด้านวัฒนธรรม คุณธรรม เจตคติ ตลอดจนอารมณ์ของคนไทยที่มีวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่องมาตลอดเวลา ศิลปะการละครและการฟ้อนรำนั้น

เป็นความรู้ที่เป็นแบบแผนของการแสดงพ้องรำ เป็นสิ่งที่คนไทยประดิษฐ์ขึ้นมาด้วยความประณีตงดงาม จึงได้ชื่อเรียกว่า นาฏศิลป์ (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2529 : 8) นาฏศิลป์เป็นคำนาม คำว่า "นาฏ" แปลว่า นางละคร นางพ้องรำ และคำว่า "ศิลป์" แปลว่า ฝีมือ ซึ่งเกิดจากความเชี่ยวชาญจัดเจนของมนุษย์ เมื่อรวมเข้าด้วยกันเป็นนาฏศิลป์ จึงหมายถึงศิลปะในการละคร (สมถวิล วิเศษสมบัติ. 2525 : 111)

สถานการณ์การเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์เน้นการเรียนรู้จากครูเป็นสำคัญ ในอดีตมีความเชื่อกันเสมอว่า การสอนโดยครูจะช่วยให้ผู้เรียนปฏิบัติได้ถูกต้อง เป็นผู้ที่มีความรู้ มีความชำนาญ มีความเชื่อมั่นในการสอนและสามารถฝึกฝนปรับปรุงตนเองให้อยู่ในขั้นมาตรฐาน ควรแก่การเชื่อถือ มีความสามารถประดิษฐ์ลีลาแพลงท่าที่ใหม่แปลกตาและงดงามยิ่งขึ้น และจะต้องมีท่าทางงดงามอยู่เสมอเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน แต่ปัญหาที่พบอยู่เสมอคือ ผู้สอนไม่มีความอดทน เพราะการสอนด้วยตนเองนั้นเหนื่อยมาก ผู้สอนจำเป็นต้องมีสุขภาพดี มีใจรักและมีความอดทนสูง ผู้สอนบางคนสอนผิดพลาดเพราะจำท่าทางไม่ได้ เนื่องจากไม่ค่อยได้ฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ และผู้สอนบางคนเกิดความเบื่อหน่ายในการสอน เป็นผลทำให้ผู้เรียนขาดความสนใจในการเรียน ทำให้การเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร (ปริญญา มหาโยธี : สัมภาษณ์) *

สถาบันราชภัฏเปิดสอนวิชานาฏศิลป์เป็นวิชาเอกในระดับปริญญาตรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตครูที่มีความเชี่ยวชาญในวิชานาฏศิลป์ด้านนี้ ไปพัฒนาคุณภาพของพลเมืองของประเทศ กล่าวคือ ผู้สำเร็จการศึกษานำประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในชีวิตประจำวัน และใช้ในการประกอบอาชีพได้ ซึ่งผู้สำเร็จการศึกษาดตามหลักสูตรนี้ จะเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพของประเทศ กว่าการที่ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะดังกล่าวได้ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องความสมบูรณ์ของหลักสูตร พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ความพร้อมทางปัจจัยในการจัดการศึกษาและความสำเร็จในการใช้หลักสูตร

วิชานาฏศิลป์ได้เปิดสอนเป็นวิชาโทในวิทยาลัยครูเป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2519 ต่อมาในปี พ.ศ. 2525 ได้เปิดสอนเป็นวิชาเอกในระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง หลักสูตร 2 ปี

และในปี พ.ศ. 2530 ได้มีการพัฒนาหลักสูตรในระดับปริญญาตรีวิชาเอกนาฏศิลป์ โดยมีทั้งหลักสูตร 2 ปี และ 4 ปี (กรมการฝึกหัดครู. 2529 : 280) นับตั้งแต่สถาบันราชภัฏยังคงเป็นวิทยาลัยครู จนกระทั่ง พ.ศ. 2535 วิชาเอกนาฏศิลป์ก็ยังประสบปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน โดยเฉพาะทางด้านอาจารย์ผู้สอนซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญประการหนึ่งที่จะส่งผลต่อผู้เรียนได้ ถ้าการสอนของอาจารย์ดี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก็มีแนวโน้มจะดีตามไปด้วย แต่เนื่องจากการศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ยังมิได้ทำกันอย่างกว้างขวาง ประกอบกับทัศนะของบุคคลหลายฝ่ายมองสภาพการสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏไปในทางลบ เช่น ในด้านวิธีสอน บางคนเห็นว่าใช้วิธีสอนแบบเดียวกันกับการสอนในระดับประถมหรือมัธยมศึกษา ได้แก่ การบอกให้จดคำบรรยายคำต่อคำ ไม่มีการเตรียมการสอนอย่างเพียงพอ ไม่รับผิดชอบต่อการสอน ทำให้การเรียนรู้อาจารย์ในสถาบันราชภัฏไม่กว้างไกล ผู้เรียนต้องเลียนแบบผู้สอนทั้งหมด ซึ่งไม่เอื้อต่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์มากเท่าที่ควร ทำให้นักศึกษาที่จบออกไปมีแต่ความรู้กับความชำนาญในการลอกเลียนแบบเท่านั้น (รัตนโกสินทร์. 2516 : 89) ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นอาจารย์ในสถาบันราชภัฏ และเป็นผู้สอนวิชานาฏศิลป์ จึงได้แสวงหาข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ของสถาบันราชภัฏ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์นักศึกษาวิชาเอกนาฏศิลป์ จำนวน 10 คน เกี่ยวกับปัญหาในการเรียนการสอนวิชาเอกนาฏศิลป์ เน้นปัญหาเกี่ยวกับด้านอาจารย์ผู้สอน มีสาระสำคัญที่น่าสนใจคือ นักศึกษาขาดความสนใจในการเรียน เนื่องจากอาจารย์เห็นว่ามีได้เตรียมการสอนล่วงหน้า เช่น อาจารย์ไม่ได้ให้นักศึกษาเตรียมอุปกรณ์การเรียนมาสำหรับการเรียนในครั้งต่อไป วิธีสอนของอาจารย์ไม่มีความยืดหยุ่น กล่าวคือ พยายามสอนวิชาการโดยการให้นักศึกษาปฏิบัติจนเกินความสามารถที่นักศึกษาจะรับได้ ทำให้นักศึกษาขาดความมั่นใจในตนเอง นอกจากนั้นอาจารย์จะมอบหมายงานที่เกินความสามารถของนักศึกษา เช่น ให้นักศึกษาแต่งบทละครหรือแต่งทำรำประกอบเพลงด้วยตนเอง เป็นต้น อาจารย์ที่สอนนาฏศิลป์จะเข้มงวดและเคร่งครัดต่อระเบียบวินัยมากเกินไป จนทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนเชิงสร้างสรรค์ ขาดปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่จะกลัว

อาจารย์ผู้สอน ทำให้ไม่กล้าซักถามบทเรียนในส่วนที่ยังไม่เข้าใจดีพอ นอกจากนั้นยังใช้วิธีสอนที่ไม่เหมาะสมกับลักษณะเนื้อหาวิชา ขาดเทคนิคการสอนที่ดี และยังขาดวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนที่จำเป็น เช่น วัสดุทัศน เป็นต้น และจากรายงานการประชุมอาจารย์ภาควิชานาฏศิลป์ (วิทยาลัยครูอุดรธานี. 2530 : 3) /เกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียนการสอนพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสนใจต่อวิชาที่เรียนน้อย ขาดความกระตือรือร้น ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากครูอาจารย์ดูแลเอาใจใส่นักศึกษาน้อยเกินไป นอกจากชั่วโมงสอนแล้ว อาจารย์เสียสละเวลาในการให้คำแนะนำปรึกษาแก่นักศึกษาน้อยมาก ในระหว่างการสอน อาจารย์ส่วนใหญ่มีการเสริมแรงโดยการให้คำชมเชยแก่นักศึกษาน้อย อาจารย์ขาดทักษะในการเสริมแรงทำให้นักศึกษาเกิดความท้อถอยหมดกำลังใจ และประการสำคัญคือการประเมินผลยังขาดหลักเกณฑ์ที่แน่นอน

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้สอนวิชานาฏศิลป์ผู้หนึ่ง มีความสนใจและต้องการศึกษานวัตกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนนาฏศิลป์ โดยศึกษาทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกนาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชานาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุดรธานี ตามแนวทางของไอโอนนิส (Ioannis. 1968 : 25) ซึ่งได้อธิบายว่า การหาข้อมูลจากการให้ผู้เรียนเป็นผู้สังเกตและประเมินพฤติกรรมของผู้สอนเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้ได้ผลดี เพราะผู้เรียนเป็นผู้ใกล้ชิดและสัมพันธ์โดยตรงกับการปฏิบัติงานของผู้สอน ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษานวัตกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์จากการประเมินของผู้เรียน ซึ่งการแสดงทัศนะของผู้เรียนจะเป็นข้อมูลย้อนกลับ ทำให้ผู้สอนมองเห็นสภาพการสอนของตนเองที่เป็นอยู่ และทำให้ผู้สอนทราบว่า พฤติกรรมการสอนของผู้สอนสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนหรือไม่/ผลจากการศึกษานี้ ใช้เป็นแนวทางเพื่อให้อาจารย์ผู้สอนและผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการปรับปรุงการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชานาฏศิลป์ได้นำไปใช้พิจารณาปรับปรุงการสอนให้มีคุณภาพ เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน ทำให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ที่มีประสิทธิภาพ อันมีผลต่อการผลิตอาจารย์นาฏศิลป์ไทยที่มีคุณภาพอีกด้วย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนะของนักศึกษา บุคลากรประจำการ และนักทฤษฎีวิชาเอกนาฏศิลป์ ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ในแต่ละด้านและรวมเข้าด้าน คือ การเตรียมการสอน การเสนอเนื้อหาในการสอน การใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน การมอบหมายงาน การเสริมแรงทางการเรียน การประเมินผลการเรียนการสอนและการนำข้อมูลย้อนกลับ การช่วยเหลือผู้เรียนเพิ่มเติม การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษา บุคลากรประจำการ และนักทฤษฎีวิชาเอกนาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ตามตัวแปรพื้นความรู้วิชานาฏศิลป์ก่อนเข้าศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารด้านวิชาการและอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนวิชาเอกนาฏศิลป์ พัฒนาหลักสูตรการสอนวิชาเอกนาฏศิลป์ ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ การวัดและประเมินผล และพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาเอกนาฏศิลป์ให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษานิติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ตามทัศนะของนักศึกษาในงานวิจัยนี้ ครอบคลุมสาระเข้าด้าน คือ การเตรียมการสอน การเสนอเนื้อหาในการดำเนินการสอน การใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน การ

มอบหมายงาน การเสริมแรงทางการเรียน การประเมินผลการเรียนการสอนและนำ
ข้อมูลย้อนกลับ การช่วยเหลือผู้เรียนเพิ่มเติม การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน และ
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

2. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต
วิชาเอกนาฏศิลป์ระดับปริญญาตรี ของสภาการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2530 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3
ชั้นปีที่ 4 และบุคลากรประจำการที่กำลังศึกษาวิชาเอกนาฏศิลป์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา
2535 ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี และบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรวิชาเอกนาฏศิลป์
ปีการศึกษา 2534 รวมจำนวนประชากรทั้งหมด 182 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 สถานภาพของประชากร แบ่งเป็น

3.1.1.1 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4

3.1.1.2 บุคลากรประจำการ

3.1.1.3 บัณฑิตวิชาเอกนาฏศิลป์ ปีการศึกษา 2534

3.1.2 พื้นความรู้วิชานาฏศิลป์ก่อนเข้าศึกษา แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ

3.1.2.1 เคยเรียนวิชานาฏศิลป์มาก่อนในหลักสูตรมัธยม

ศึกษาหรืออนุปริญญา

3.1.2.2 ไม่เคยเรียนวิชานาฏศิลป์มาก่อนในหลักสูตร

มัธยมศึกษาหรืออนุปริญญา

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะของนักศึกษา บุคลากรประจำการ และบัณฑิต

วิชาเอกนาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ
อุตรธานี แก่ด้าน

นิยามศัพท์เฉพาะ

✓ 1. พฤติกรรมการสอน หมายถึง การแสดงออกซึ่งกิริยาอาการ ท่าทางในการ ทำกิจกรรมของอาจารย์ที่สามารถสังเกตเห็นในการสอนแต่ละครั้ง ในวิจัยนี้หมายถึงพฤติกรรมการสอนของอาจารย์วิชาเอกภาษาอังกฤษ ^{ในบท} ~~ที่สอนในชั้นเรียน~~ ^{คือ}

✗ 1.1 การเตรียมการสอน หมายถึง การกระทำหรือกิจกรรมที่ผู้สอน วางแผนล่วงหน้าก่อนที่จะดำเนินการสอน ได้แก่ การที่แจ้งแผนการสอน การปฏิบัติงาน การจัดกิจกรรม และการวัดผล ให้ผู้เรียนทราบ การเตรียมอุปกรณ์ เอกสารประกอบการสอน เนื้อหา สถานที่ และการบอกจุดมุ่งหมายของบทเรียน

✗ 1.2 การเสนอเนื้อหาในการสอน หมายถึง การกระทำหรือกิจกรรมของผู้สอนที่แสดงถึงความสามารถของผู้สอนในการเสนอเนื้อหาสาระสำคัญได้อย่างเหมาะสมตามลำดับขั้น มีความถูกต้องแม่นยำ เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน

✓ 1.3 การใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน หมายถึง การกระทำหรือกิจกรรมของผู้สอนที่แสดงถึงความสามารถของผู้สอนในการใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบการสอนตามหลักวิธีสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ดีขึ้น เช่น ใช้ตัวอย่างของจริง วิดีทัศน์ รูปภาพประกอบการสอน เป็นต้น

✗ 1.4 การมอบหมายงาน หมายถึง การกระทำหรือกิจกรรมการสอนของผู้สอนเกี่ยวกับการวางแผนอย่างรอบคอบในการกำหนดงานให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน การช่วยเหลือแนะแนวทางให้ผู้เรียนได้รับความสำเร็จในงานที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งการรับผิดชอบต่อผลงานของผู้เรียนด้วย

✗ 1.5 การเสริมแรงทางการเรียน หมายถึง การกระทำหรือกิจกรรมที่ผู้สอนใช้ดึงดูดความสนใจหรือโน้มน้าวจิตใจของผู้เรียนให้จดจ่อในบทเรียน เป็นการส่งเสริมกำลังใจก่อให้เกิดความก้าวหน้าและความสำเร็จของผู้เรียน

1.6 การประเมินผลการเรียนการสอนและนำข้อมูลย้อนกลับ หมายถึง การกระทำหรือกิจกรรมการสอนที่ผู้สอนใช้พิจารณาวัดและตัดสินผลการเรียน ความก้าวหน้า ความสามารถของผู้เรียนและตัวผู้สอนเอง เพื่อเป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือผู้เรียนและปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

✓ 1.7 การช่วยเหลือผู้เรียนเพิ่มเติม หมายถึง การกระทำหรือกิจกรรม การสอนที่ผู้สอนใช้สำหรับเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์เป็นพิเศษเพิ่มเติม โดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่ผู้เรียนที่มีปัญหา เช่น มีพื้นฐานความรู้ในวิชาที่เรียนไม่เพียงพอ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนมากยิ่งขึ้น

✓ 1.8 การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง การกระทำหรือกิจกรรมของผู้สอนที่แสดงในขณะที่สอน เพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่าสภาพในห้องเรียนมีความเป็นอิสระ และน่าเรียน ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการทำงาน การค้นคว้า การเลือกกิจกรรมและวิธีเรียน การจัดประสบการณ์ที่หลากหลายประกอบการสอน การเปลี่ยนแปลงวิธีสอน การรักษาสภาพจิตใจที่ดีในขณะที่สอน และการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น เป็นต้น

✓ 1.9 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน หมายถึง การกระทำหรือกิจกรรมที่ผู้สอนใช้เพื่อให้เกิดสัมพันธภาพอันดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และทำให้ผู้เรียนมีความอบอุ่นไม่ว่าจะอยู่ในห้องหรือนอกห้องเรียน

2. อาจารย์ หมายถึง ผู้มีหน้าที่ทำการสอนในสถาบันอุดมศึกษา ในวิจัยนี้ หมายถึง ข้าราชการครูที่ทำหน้าที่สอนประจำวิชาเอกนาฏศิลป์ ในช่วงปีการศึกษา 2530 ถึงปีการศึกษา 2535

3. วิชาเอกนาฏศิลป์ หมายถึง เนื้อหาวิชาที่เกี่ยวกับวิชานาฏศิลป์ ในวิจัยนี้ หมายถึง รายวิชาเอกนาฏศิลป์ ตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกนาฏศิลป์ ระดับปริญญาตรี ของสภาการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2530 ที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรีใน

125

สถาบันราชภัฏ อุดรธานี ซึ่งประกอบด้วยรายวิชาต่าง ๆ รวม 129 - 149 หน่วยกิต แบ่งเป็นวิชาพื้นฐาน 40 หน่วยกิต วิชาเฉพาะด้าน 60 หน่วยกิต กลุ่มวิชาชีพครู 25 หน่วยกิต กลุ่มวิชาปฏิบัติการ และฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 6 หน่วยกิต และวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต

4. สถาบันราชภัฏ หมายถึง สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ คือ "วิทยาลัยครู" ต่อมาได้เปลี่ยนเป็น "สถาบันราชภัฏ" มีจำนวน 36 แห่ง เป็นสถาบันการศึกษาที่จัดการศึกษาระดับอนุปริญญา และปริญญาตรี ซึ่งต่อมาได้รับพระราชทานชื่อเป็นสถาบันราชภัฏ เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2535 ใน การวินิจฉัยนี้ หมายถึง วิทยาลัยครูอุดรธานีหรือสถาบันราชภัฏ อุดรธานี

5. ทักษะ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็นของบุคคลที่เกิดจากความรู้สึก ประทับใจหรือไม่ประทับใจ พอใจหรือไม่พอใจ ชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ซึ่งอาจจะเป็นไปในทางลบหรือทางบวก ในวินิจฉัยนี้ หมายถึง ทักษะของนักศึกษา บุคลากร ประจำการ และนักวิชาเอกนาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอก นาฏศิลป์

6. นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษา ในวินิจฉัยนี้ หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาวิชาเอกนาฏศิลป์ในชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 ตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกนาฏศิลป์ ระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี ของสภาการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2530 ในสถาบันราชภัฏ อุดรธานี

7. บุคลากรประจำการ หมายถึง บุคคลที่กำลังปฏิบัติงานทั้งสังกัดภาคราชการ หรือเอกชน โดยไม่จำกัดอาชีพ ในงานวินิจฉัยนี้ หมายถึง นักศึกษาที่มีการเรียนนอกเวลา ราชการปกติหรือการเรียนในภาคฤดูร้อน ในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกนาฏศิลป์ ระดับปริญญาตรีหลักสูตร 2 ปี ของสภาการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2530 ในสถาบันราชภัฏ อุดรธานี

8. นวัตกรรมวิชาเอกนาฏศิลป์ หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกนาฏศิลป์ ระดับปริญญาตรี ทั้งหลักสูตร 4 ปี และ 2 ปี ของสภาการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2530 ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ปีการศึกษา 2534

9. พื้นความรู้วิชาเอกนาฏศิลป์ หมายถึง ประสบการณ์เกี่ยวกับการเรียนวิชา นาฏศิลป์ของผู้เรียน ก่อนเข้าศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกนาฏศิลป์ ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ในวิจัยนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

9.1 เคยเรียนวิชานาฏศิลป์มาก่อนในหลักสูตรมัธยมศึกษา หรืออนุปริญญา

9.2 ไม่เคยเรียนวิชานาฏศิลป์มาก่อนในหลักสูตรมัธยมศึกษา หรืออนุปริญญา

สรุปผลการวิจัย พบ 38

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การนำเสนอข้อมูลในเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่องพฤติกรรม การสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชานาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรดิตถ์ ตามทัศนะของนักศึกษา ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลตามลำดับดังนี้คือ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ลักษณะ การสอนที่ดี ลักษณะครูที่ดี ลักษณะอาจารย์นาฏศิลป์ ปัญหาการสอนวิชานาฏศิลป์ และหลักสูตร การเรียนการสอนวิชาเอกนาฏศิลป์

พฤติกรรมการสอนของอาจารย์

คำว่า พฤติกรรมการสอน ประกอบด้วยคำหลักสองคำ คือ "พฤติกรรม" กับ "การสอน" กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2526 : 112) ให้ความหมายของคำพฤติกรรมและ การสอนไว้อย่างแจ่มชัดคือ หมายถึง การกระทำหรือกิจกรรมทุกอย่างของมนุษย์ทั้งที่เป็น การแสดงออกซึ่งสังเกตได้และที่ถูกละเลยไม่แสดงออกมาให้เห็น ได้แก่ เมื่ออาจารย์เป็น ผู้แสดงออก เป็นพฤติกรรมของอาจารย์ และเมื่อผู้เรียนเป็นผู้แสดงออก เป็นพฤติกรรมของ ผู้เรียน การสอน หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในตัวผู้เรียน ตาม จุดมุ่งหมายของวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร พฤติกรรมการสอนจึงหมายถึง การกระทำหรือ กิจกรรมที่อาจารย์แสดงออกเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติตาม จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในการสอนแต่ละครั้ง เป็นการกระทำที่อาจารย์แสดงออก อันมีผล ต่อประสบการณ์ของผู้เรียน ✕

ธีรยุทธ์ เสนิงค์ ณ อยุธยา (2526 : 228) ให้ความเห็นว่า พฤติกรรมการ สอนของอาจารย์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อคุณภาพของการศึกษา ซึ่งส่งผลให้เห็นเด่นชัด ในรูปของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน กล่าวคือ พฤติกรรมที่อาจารย์แสดงออกใน การสอน จะส่งเสริมหรือหยุดยั้งการเรียนรู้อันผู้เรียนมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพ

ในการสอนของอาจารย์ สอดคล้องกับแนวคิดของ อติศักดิ์ เจริญนิทัศน์ (2526 : 40) ที่ได้เสนอว่า พฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพของอาจารย์ ควรมีลักษณะดังนี้

1. เป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่าย
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของการเรียนการสอน
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่คุณสอนต้องการ
4. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ความพอใจ ความสนุกสนาน และมีเจตคติที่ดี
5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี โดยการคำนึงถึง
 - 5.1 การปรับบทเรียนให้เหมาะสมกับความสามารถและวัยของผู้เรียน
 - 5.2 บทเรียนที่มีประโยชน์จะต้องสอดคล้องกับการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

ของผู้เรียน

- 5.3 บทเรียนต้องเป็นเรื่องที่ผู้เรียนสนใจ
- 5.4 บทเรียนที่มีอุปกรณ์การสอนประกอบ
6. เป็นกระบวนการร่วมมือกันระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน *

พะเยาว์ ปาลวัฒน์ (2525 : 18) ให้ความหมายของพฤติกรรมการสอน ซึ่งเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียนว่า มีผลต่อประสิทธิภาพของผู้เรียน เพราะพฤติกรรมในชั้นเรียนแสดงให้เห็นสภาพปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน และชี้ให้เห็นบรรยากาศของชั้นเรียนโดยทั่วไป และลักษณะทัศนคติของอาจารย์และผู้เรียนที่มีต่อกัน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชั้นเรียนตลอดจนปฏิกริยาต่าง ๆ ดังกล่าว เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า การสอนของอาจารย์มีอิทธิพลต่อผู้เรียนอย่างมาก การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์จึงเป็นการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ (Interaction Analysis) ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน โดยยึดพฤติกรรมโต้ตอบทางวาจา (Verbal Interaction) ของอาจารย์กับผู้เรียนที่เกิดขึ้นในห้องเรียนเป็นหลัก การวิเคราะห์แบบนี้จึงต้องอาศัยระเบียบวิธีการสังเกตอย่างมีระบบ (Systematic Observation) โดยการจัดประเภทพฤติกรรมของอาจารย์และผู้เรียนไว้สำหรับบันทึกในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ของการเรียนการสอน *

โอเบอร์ และคนอื่น ๆ (Ober and others. 1971 : 2 - 3) ได้กล่าวถึง
วัตถุประสงค์ของการสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ไว้ดังนี้

1. เพื่อปรับปรุงวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน
2. เพื่อวางแผนการเรียนการสอนและการดำเนินการเรียนการสอน
3. เพื่อวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน

บาติستا (Batista. 1976 : 257) ได้ศึกษาพฤติกรรมของครูที่ดีจาก
กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู พบว่า พฤติกรรมของครูที่ดี ประกอบด้วย การเป็นผู้ที่มีความรู้ใน
เนื้อหาวิชาที่ทันสมัย มีความรู้ความสามารถในการเขียนบทความและสิ่งพิมพ์ที่มีคุณภาพ
มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน มีวิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน มีความรู้ในวิธี
ประเมินจุดมุ่งหมายของวิชาอย่างเหมาะสม มีคุณธรรมในวิชาชีพ เป็นผู้ที่ทำงานด้วยการ
ให้บริการกับสถาบันและชุมชน ให้บริการทางวิชาการและวิชาชีพ ตลอดจนมีเจตคติที่ดีต่อ
เพื่อนครู นิสิตนักศึกษา และสถาบัน

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสอนของมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ได้ศึกษาพฤติกรรมการ
สอนของครู และได้จัดกลุ่มพฤติกรรมการสอนออกเป็น 19 ด้าน ซึ่งถือเป็นแนวทางในการ
ศึกษาพฤติกรรมการสอน ได้แก่ ด้านลักษณะส่วนตัวกับอาชีพ การพูดและแบบของภาษา
การเตรียมการสอน การประเมินผล แรงจูงใจ การควบคุมวินัย ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู
กับนักเรียน การบรรยาย การถามตอบ การให้งานปฏิบัติ การใช้อุปกรณ์ การส่งเสริม
พฤติกรรม การทบทวน การถ่ายโยง การอนุเคราะห์กับการแก้ปัญหา การอภิปราย การรายงาน
การสอนให้เหมาะสมกับบุคคล และทักษะทั่วไป (Baral and others. 1969 : 1)

ปีนาคี จิระนารักษ์ (2519 : 101 - 102) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอน
ทั่วไปของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่สอนระดับปริญญาตรีสังกัด
ภาควิชาต่าง ๆ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2518 รวม 14 ภาควิชา จำนวน 112 คน
โดยให้นิสิตที่เรียนกับอาจารย์ในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 950 คน เป็นผู้ประเมิน โดยใช้
แบบสอบถามพฤติกรรมการสอนทั่วไปที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ เครื่องมือ
นี้ดัดแปลงมาจากเครื่องมือศึกษาพฤติกรรมการสอนของมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ผลของการ

ศึกษาพบว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร โดยส่วนรวม แสดง พฤติกรรมการสอนทั่วไปแต่ละด้านแตกต่างกัน ส่วนมากจะสูงกว่าเกณฑ์ปานกลาง พฤติกรรมการสอนที่ปรากฏมากที่สุดคือ ด้านคุณลักษณะส่วนตัวและที่มีปรากฏน้อยที่สุดคือ ด้านประเมินผลการสอน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ ในมหาวิทยาลัย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตผู้ประเมิน แต่ไม่ขึ้นกับเพศ และ ประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการเคยหรือไม่เคยประกอบอาชีพครูมาก่อน และยังพบอีกด้วยว่า วิธีสอนที่อาจารย์ทุกภาควิชาใช้มากที่สุดคือ วิธีสอนแบบบรรยาย แต่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมภายหลัง วิธีสอนที่ใช้รองลงมาคือ ใช้วิธีสอนแบบบรรยายเพียงอย่างเดียว นิสิต ในภาควิชาแขนงสังคมศาสตร์ต้องการให้อาจารย์ใช้วิธีสอนแบบกำหนดปัญหา แล้วช่วยกัน วิเคราะห์หรือช่วยกันแก้ปัญหาโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์มากที่สุด นิสิตในภาควิชาแขนง วิทยาศาสตร์ ยกเว้นภาควิชาฟิสิกส์ ต้องการให้อาจารย์ใช้วิธีสอนแบบให้ผู้เรียนทดลอง ปฏิบัติหรือช่วยกันรวบรวมข้อมูลเพื่อจะได้สรุปนิยาม ทฤษฎีหรือกฎเกณฑ์มากที่สุด ส่วนนิสิต ในแขนงวิชาภาษาและวรรณคดี และวิชาฟิสิกส์ ต้องการให้อาจารย์ใช้วิธีสอนแบบบรรยาย แต่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมภายหลังมากที่สุด

กรีนวูด และคนอื่น ๆ (Greenwood and others. 1974 : 141 - 143) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา จาก อาจารย์ นิสิต และผู้บริหาร โดยให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มประเมินข้อความ 85 ข้อ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่าเจ็ดระดับ ผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่ามีองค์ประกอบเกี่ยวกับ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์แปดองค์ประกอบคือ ความสามารถในการสอน วิธีการสอน ที่ทันสมัย ความรับผิดชอบ ความเป็นกันเองกับนิสิต การยอมรับฟังความคิดเห็นของนิสิต มี เทคนิคการวัดผล มีความรู้ทันต่อเหตุการณ์ และเข้าใจปัญหาของนิสิต

อยู่สุข ทำไร่ (2524 : 107) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ของอาจารย์ในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคกลาง โดยใช้แบบสำรวจความคิดเห็นและความต้องการ ของนักศึกษาที่มีความแตกต่างกันทางด้านเพศ วิชาเอก พื้นฐานการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทาง

การเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง ที่เรียนกับอาจารย์ในกลุ่มตัวอย่าง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2522 ผลการศึกษานพบว่า นักศึกษาทุกกลุ่มประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ไปในทางบวกเป็นส่วนใหญ่ และข้อที่นักศึกษาทุกกลุ่มประเมินทางบวกสูงสุดตรงกัน ได้แก่ มีความยุติธรรม มีการเตรียมเนื้อหาและมีความรู้ในวิชาที่สอน ใช้วิธีการเปรียบเทียบและยกตัวอย่างในการอธิบาย รับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน ในการมอบหมายงานมีการอธิบายให้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง และพบอีกด้วยว่า นักศึกษาที่มีเพศวิชาเอก พื้นฐานการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์แตกต่างกัน นักศึกษาต้องการให้อาจารย์แสดงพฤติกรรมที่ดีในด้านบุคลิกภาพ การสอน ความรู้ การตั้งใจและการเสริมแรง การมีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรมและมีความประพฤติดี และยังพบอีกด้วยว่า เพศ วุฒิ อายุ และประสบการณ์การสอน มีผลทำให้พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ต่างกันออกไปอีกด้วย

* ประสงค์ แสงแก้ว (2521 : 54 - 56) ได้ศึกษานพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในวิทยาลัยครูลำปาง ตามทัศนะและความคาดหวังของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยอาจารย์ 61 คน และนักศึกษา 610 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าแบ่งออกเป็นสองตอน ตอนที่หนึ่งเป็นการประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ตอนที่สองเป็นการประเมินพฤติกรรมการสอนที่ควรจะใช้ตามที่นักศึกษาคาดหวัง ผลการศึกษาสรุได้ดังนี้ *

1. พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามทัศนะและความคาดหวังของนักศึกษาแต่ละด้านต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน โดยพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามความคาดหวังของนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามทัศนะของนักศึกษา

2. นักศึกษากลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีทัศนะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์แตกต่างไปจากนักศึกษากลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักศึกษากลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและต่ำ มีทัศนะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกต่างกัน มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในวิทยาลัยครูลำปางแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคาดหวังต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกต่างกัน มีความคาดหวังต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ทินกร ปันธิโก (2526 : 35) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึงจากทัศนะของครูประจำการ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูประจำการที่เข้ารับการอบรมในวิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึงกับอาจารย์วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึงในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2525 พบว่า ครูประจำการที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ทั้งในแต่ละด้านและโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ครูประจำการหญิงและชายมีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์แตกต่างกันในด้านการเสนอเนื้อหาการสอน การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนและในด้านการเรียนการสอน ส่วนครูประจำการที่ศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์แต่ละด้าน และโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ชรรยง มีสติ (2531 : 88) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทยตามการรับรู้ของนักศึกษาในสหวิทยาลัยอีสาน-เหนือ และสหวิทยาลัยอีสาน-ใต้ โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีวิชาเอกภาษาไทย รวมทั้งสิ้น 127 คน เป็นนักศึกษาชาย 30 คน นักศึกษาหญิง 97 คน พบว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทย ในด้านการประเมินผลการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศในห้องเรียน และเฉลี่ยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นักศึกษาที่เคยเรียนวิชาเอกภาษาไทยมาก่อน กับนักศึกษาที่ไม่เคยเรียนวิชาเอกภาษาไทยมาก่อน มีการรับรู้ต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทยในแต่ละด้านและเฉลี่ยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ

ทางสถิติ นักศึกษาที่เลือกเรียนวิชาเอกภาษาไทยด้วยความพึงพอใจกับนักศึกษาที่เลือกเรียนวิชาเอกภาษาไทยด้วยความจำเป็น มีการรับรู้ต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเพียงด้านเดียวคือ ด้านการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทยกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเอกภาษาไทยของนักศึกษาทุกด้าน

เนลสัน (Nielsen. 1979 : 3093 - A) ได้ศึกษาพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ทางวาจาของนักศึกษาฝึกสอนของมหาวิทยาลัยโอเรกอน (University of Oregon) สหรัฐอเมริกา ที่มีผลต่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นกับชั้นประถมศึกษาตอนปลายในวิชาภาษาอังกฤษและสังคมศึกษาของมหาวิทยาลัยเปอร์ดู และเปรียบเทียบพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น ได้แก่ การถาม การแนะนำ การตอบสนอง การให้ข้อเท็จจริง โดยใช้แบบวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ (The Reciprocal Category System) ของ โอเบอร์ ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมทางวาจาเก้าประเภท และประเภทที่ 10 เป็นพฤติกรรมเงียบและลับสน พบว่า นักศึกษาฝึกสอนมีพฤติกรรมทางวาจามากถึงร้อยละ 59.18 ของพฤติกรรมทางวาจาทั้งหมดที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ขณะที่นักเรียนถูกจำกัดการพูด ส่วนรูปแบบของพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ทางวาระหว่างนักศึกษาฝึกสอนกับนักเรียนที่เกิดขึ้นโดยทั่วไปคือ ครูถาม ครูยอมรับ ส่วนการตอบสนองของนักเรียนและครูเป็นการให้ข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็น โดยนักเรียนตอบคำถามหรือเสนอข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็นที่จำกัด

คิงคัคคี คำแถม (2518 : 54) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการใช้คำถามและทักษะทั่วไปของอาจารย์ผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร โรงเรียนประถมสาธิต และมัธยมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนในห้องเรียนที่ได้ศึกษาและปรับปรุงจากแบบสังเกตของคุนยวีจัยและพัฒนากการสอน มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด พบว่า อาจารย์ที่มีเพศต่างกัน สอนระดับต่างกัน แสดงพฤติกรรมการสอนทั่วไปแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจารย์ที่สอนระดับประถมศึกษาแสดงพฤติกรรมการสอนด้วยทักษะทั่วไปมากกว่า

อาจารย์ระดับมัธยมศึกษาและมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังพบว่า อาจารย์ใช้คำถามเพื่อถามความรู้และความจำมากที่สุด รองลงไปคือ ใช้คำถามเพื่อความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ ตามลำดับ ส่วนคำถามที่อาจารย์ใช้น้อยที่สุดคือ คำถามที่ถามเพื่อการประมาณค่า

สมสร วงษ์อยู่น้อย (2518 : 49 - 51) ได้วิเคราะห์พฤติกรรมการสอนด้านบรรยายของครูอาจารย์แผนกประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวนเก้าคน และนิสิตที่เรียนกับอาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 264 คน โดยใช้เครื่องมือที่ปรับปรุงจากแบบสังเกตของคุนวิจยและพัฒนาการสอนของมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด พบว่า เพศ ประสบการณ์ในการสอน และสถาบันประสาทปัญญา ทำให้พฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายแตกต่างกัน

เอมอร เนียมน้อย (2524 : 77 - 78) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนวิชาเอกภาษาไทยด้านการจูงใจของอาจารย์วิทยาลัยครูนครสวรรค์ วิทยาลัยครูกำแพงเพชร และวิทยาลัยครูลำปาง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกภาษาไทย จำนวน 19 คน นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงปีที่ 1 และปีที่ 2 วิชาเอกภาษาไทย ที่เรียนกับอาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2523 จำนวน 333 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามวัดพฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจของอาจารย์ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าสามระดับ แบบสอบถามพฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจที่นักศึกษาต้องการ มีลักษณะเป็นการให้จัดลำดับตามคุณค่า ผลการศึกษพบว่า อาจารย์แสดงพฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจในด้านบุคลิกภาพมากที่สุด ส่วนพฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจที่อาจารย์มีน้อยที่สุดคือ ด้านการให้รางวัลและการลงโทษ อาจารย์ที่มีเพศ วุฒิ และประสบการณ์ในการสอนต่างกัน แสดงพฤติกรรมการสอนวิชาเอกภาษาไทยด้านการจูงใจไม่แตกต่างกัน นอกจากนั้นการศึกษาความต้องการของนักศึกษาโดยส่วนรวม พบว่า นักศึกษาต้องการให้อาจารย์จูงใจในด้านวิธีสอนมากที่สุด ส่วนพฤติกรรมที่ต้องการให้อาจารย์ใช้น้อยที่สุดคือ ด้านการให้รางวัลและการลงโทษ

✕ แฟลนเดอร์ส (Flanders. 1970 : 13 - 14) ได้สร้างเครื่องมือสำหรับบันทึกพฤติกรรมทางวาจาระหว่างครูกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา แฟลนเดอร์ส แบ่งพฤติกรรมของครูเป็นแปดประเภท และพฤติกรรมของนักเรียนสองประเภท การสังเกตตามระบบของแฟลนเดอร์ส ยังแบ่งพฤติกรรมออกเป็นสองประเภทใหญ่ ๆ คือ พฤติกรรมทางตรง หมายถึง พฤติกรรมที่ครูเป็นผู้แสดงฝ่ายเดียวและนักเรียนต้องปฏิบัติตามครู ได้แก่ ครูบรรยาย สั่งการ แนะนำทาง วิจารณ์ หรือใช้อำนาจตัดสิน และพฤติกรรมทางอ้อม หมายถึง พฤติกรรมที่ครูใช้อิทธิพลทางอ้อม คือ ตอบสนองความรู้สึกหรือการกระทำของนักเรียน ได้แก่ ยอมรับความรู้สึกของนักเรียน ยกย่องชมเชย กระตุ้นให้กำลังใจนักเรียน หรือยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน ครูถามเพื่อให้นักเรียนตอบ ส่วนพฤติกรรมของนักเรียน ได้แก่ การพูดหรือตอบสนองคำถามของครู โดยนักเรียนเป็นผู้ริเริ่มก่อน ✕

✕ นอกจากนั้น แฟลนเดอร์ส (Flanders. 1970 : 33 - 34) ได้พัฒนาวิธีการสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์เพื่อวัดประสิทธิผลทางการสอนของอาจารย์เรียกว่า แบบวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาในชั้นเรียน โดยอาศัยข้อสมมติฐานเบื้องต้นที่ว่า

1. พฤติกรรมทางวาจาเป็นพฤติกรรมหลักของการเรียนการสอน และมีลักษณะเป็นปฏิกริยาโต้ตอบระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน
2. พฤติกรรมของอาจารย์ในชั้นเรียนเป็นตัวแทนของพฤติกรรมโดยส่วนรวมของอาจารย์
3. ในชั้นเรียนนอกจากจะมีพฤติกรรมทางวาจาทั้งในส่วนที่เป็นของอาจารย์และส่วนที่เป็นของผู้เรียน ยังมีสภาวะของความเงียบ หรือการหยุดชะงักลงชั่วคราวในระหว่างที่มีการเรียนการสอน ฉะนั้นจึงรวมเอาความเงียบหรือความลึบสนที่เกิดขึ้นเข้าไว้เพื่อความสมบูรณ์

จากความหมายและหลักการศึกษากิจกรรมการสอนของอาจารย์ที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การสอนของอาจารย์เป็นพฤติกรรมที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ✕

ลักษณะการสอนที่ดี

ลักษณะการสอนที่ดีเป็นการสอนที่ไม่ถือหลักการเป็นบรรทัดฐานตายตัว แต่คำนึงถึงความเหมาะสม การสอนโดยมีความมุ่งหมายที่แน่นอน ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนเกิดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในการเรียน ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี ช่วยให้ผู้เรียนใช้การสังเกตพิจารณาค้นคว้าหาเหตุผลและสอนให้มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์ในหมวดวิชาเดียวกัน (ปรีชา เศรษฐบุตร. ม.ป.ป. : 72 - 73) สุมานิน รุ่งเรืองธรรม (2526 : 3 - 5) ได้กล่าวไว้ว่า การสอนที่ดีคือ การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง โดยการกระทำด้วยตนเอง สอนให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมให้ผู้เรียนเจริญงอกงามทุก ๆ ด้าน และมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ให้ผู้เรียนรู้จักอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมประชาธิปไตย เคารพนับถือ และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เคารพในสิทธิหน้าที่ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ตลอดจนสามารถเรียนรู้และควบคุมการกระทำของตน ท่องเรียน อมรัชกุล (2525 : 7) กล่าวว่า การสอนเป็นวิธีการให้การศึกษาเพื่อความรอบรู้ เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพและพัฒนาความเป็นมนุษย์ โดยสมบุรณ์ / ไวลส์ (Wiles. 1975 : 10) ได้ให้ความหมายของการสอนไว้สี่ประการ คือ ประการแรกการสอน คือ การชี้แนะ จัดหาวัสดุและส่งเสริมให้คิดให้ทำในสิ่งต่าง ๆ ที่ผู้เรียนอยากรู้อยากเห็น ประการที่สอง การสอน คือ การให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ โดยผู้สอนเป็นผู้รวบรวมแล้วจัดระเบียบ กฎเกณฑ์ให้ง่ายและน่าสนใจเพื่อสะดวกแก่ผู้เรียนในการเข้าใจและรับรู้ได้ ประการที่สาม การสอน คือ การที่ผู้สอนทำงานร่วมกับผู้เรียนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ รู้จักคิด รู้จักทำด้วยตนเอง และประการสุดท้าย การสอน คือ การแนะแนวทางให้แก่ผู้เรียน โดยใช้วิธีสอนแบบต่าง ๆ และการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมให้ การสอนที่ดีจะต้องมีการเตรียมการสอน กล่าวคือ มีการศึกษาหลักสูตร มีการจัดทำแผนการสอน การจัดกิจกรรม และจะต้องมีความรู้ในเรื่องที่จะสอน คือ ต้อง

เข้าใจและมีความรู้มากกว่าที่ปรากฏในตำราของผู้เรียน ผู้สอนควรจะเป็นผู้ที่มีความต้องการที่จะสอนอย่างจริงใจ คือ มีวิญญานของความเป็นครูอยู่ด้วย

ลักษณะการสอนที่ดีนั้น ผู้สอนควรมีการเตรียมการสอน การเสนอเนื้อหาในการสอน การใช้อุปกรณ์การสอน การมอบหมายงาน การเสริมแรง การประเมินผลการเรียนการสอน การช่วยเหลือผู้เรียน การสร้างบรรยากาศ ตลอดจนการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน

การเตรียมการสอน หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้สอนวางแผนล่วงหน้าก่อนที่จะดำเนินการสอน เพื่อให้การสอนที่จะดำเนินในโอกาสต่อไปเป็นไปด้วยความสะดวก มีประสิทธิภาพ เช่น ชี้แจงแผนการเรียนการสอนตลอดภาคเรียนในวิชานั้นให้นักศึกษาทราบ นนัส หันนาคินทร์ (2512 : 120 - 121) ได้ให้ความหมายของการเตรียมการสอนว่า คือการเตรียมเนื้อหาวิชาในหลักสูตรที่จัดแบ่งออกเป็นส่วน ๆ ให้เหมาะแก่กิจกรรมการสอนจริง ๆ ซึ่งแตกต่างกันไปตามท้องถิ่น และตามกาลเวลา ได้แก่

1. การแบ่งเนื้อหาให้เหมาะสมแก่กาลเวลา
2. การกำหนดเนื้อหาวิชาเป็นเดือน ๆ ไป ควรตรวจให้แน่ชัดว่าเดือนใดมีเวลาสอนเท่าไร
3. การหาแหล่งวิชาที่นำมาช่วยในการสอนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้
4. การหาเครื่องมือวัสดุที่ค้นคว้าวัสดุที่เหมาะสมแก่การสอน
5. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล

จึงนับได้ว่า การเตรียมการสอนเป็นวิธีการสำคัญที่จะทำให้ผู้สอนดำเนินการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

การเสนอเนื้อหาในการสอน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถของผู้สอนในการเสนอเนื้อหาสาระสำคัญได้อย่างเหมาะสมตามลำดับขั้น มีความถูกต้องแม่นยำ เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน เกษม สดหอม และคนอื่น ๆ (2516 : 149) ได้เสนอสาระเกี่ยวกับการเสนอเนื้อหาในการสอนทั่วไปดังนี้

1. สอนจากสิ่งที่รู้ไปหาสิ่งที่ไม่รู้
2. สอนจากสิ่งง่ายไปหาสิ่งที่ยาก
3. สอนจากสิ่งที่มีตัวตนไปหาสิ่งที่ไม่มีตัวตน
4. สอนจากสิ่งที่เห็นไปหาเหตุผล
5. สอนจากสิ่งที่ง่ายไปหาสิ่งที่สลับซับซ้อน
6. สอนให้เป็นไปตามธรรมชาติของผู้เรียน
7. สอนให้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า
8. สอนให้สนุกสนานสนใจ
9. สอนโดยผู้สอนบอกให้น้อยที่สุด
10. สอนให้ผู้เรียนเรียนโดยการกระทำ

จะเห็นได้ว่าการเสนอเนื้อหาในการสอนของผู้สอนนั้น ต้องมีกลวิธีให้ผู้เรียนได้รับสาระสำคัญ และสิ่งที่ดีที่สุด ที่มีประโยชน์ที่สุดสำหรับผู้เรียน

การใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถของผู้สอนในการใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบการสอนตามหลักวิธีสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ยิ่งขึ้น เช่น การใช้ตัวอย่างของจริง วิดีทัศน์ ฯลฯ ประกอบการสอน เกม สดุดหอม และคนอื่น ๆ (2516 : 244 - 249) อ้างถึงหลักการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนให้เกิดผลดีที่สุด ควรดำเนินการตามขั้นทั้งสี่ขั้น ดังนี้

1. ขั้นเลือก (Selection) ผู้สอนควรคำนึงถึงหลักดังนี้
 - 1.1 เหมาะกับวัยและความสามารถของผู้เรียนหรือไม่
 - 1.2 สัมพันธ์กับประสบการณ์หรือความรู้เดิมของผู้เรียนหรือไม่
 - 1.3 ตรงกับจุดมุ่งหมายของบทเรียนหรือไม่
 - 1.4 มีลักษณะเป็นที่น่าสนใจหรือไม่
 - 1.5 วัสดุอุปกรณ์นั้นทันสมัยหรือไม่
 - 1.6 มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมของผู้เรียนหรือไม่

2. **ขั้นเตรียม (Preparation) ควรเตรียมการดังนี้**
 - 2.1 การเตรียมครู
 - 2.2 การเตรียมตัวผู้เรียน
 - 2.3 การเตรียมชั้นเรียน
3. **ขั้นใช้หรือชั้นแสดง (Presentation) ผู้สอนควรยึดหลักดังต่อไปนี้**
 - 3.1 นำอุปกรณ์มาใช้ตามที่เตรียมไว้
 - 3.2 กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในบทเรียน
 - 3.3 ให้ผู้เรียนทุกคนได้เห็นชัดเจน
 - 3.4 ผู้สอนต้องอธิบายประกอบอย่างชัดเจน
4. **ขั้นติดตามผล (Follow Up) ความมุ่งหมายของขั้นนี้เพื่อ**
 - 4.1 ให้ทราบว่าผู้เรียนได้รับความรู้มากน้อยเพียงไร
 - 4.2 ผู้เรียนได้ความรู้เพิ่มเติมจากที่ได้เรียนมาแล้วอย่างไร
 - 4.3 วิธีการสอนและการใช้อุปกรณ์ของผู้สอนได้ผลเพียงไร

การใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนนับเป็นสิ่งจำเป็นแก่ผู้สอนและผู้เรียนมาก เพราะเป็นการก่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาที่ทำการสอนได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ถ้าอุปกรณ์ที่นำมาใช้ดี ทันสมัย และทันต่อเหตุการณ์

การมอบหมายงาน หมายถึง พฤติกรรมการสอนของผู้สอนเกี่ยวกับการวางแผนอย่างรอบคอบในการกำหนดงานให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน การช่วยเหลือแนะแนวทางให้ผู้เรียนได้รับความสำเร็จในงานที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งการรับผิดชอบต่อผลงานของผู้เรียน เกษม สดหอม และคนอื่น ๆ (2516 : 133) ได้เน้นความสำคัญของการมอบหมายงานให้ผู้เรียนทำว่า ผู้สอนจะต้องกำหนดไว้อย่างชัดเจนและเฉพาะเจาะจงจริง ๆ จนผู้เรียนไม่สามารถบิดพลิ้วได้ การมอบหมายงานให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนปฏิบัติอยู่เสมอ จะทำให้ผู้เรียนเกิดความชำนาญ และมีประโยชน์แก่ผู้เรียนมาก

การเสริมแรงทางการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้สอนได้ดึงดูดความสนใจหรือโน้มน้าวจิตใจของผู้เรียนให้จดจ่อในบทเรียน เป็นการส่งเสริมกำลังใจ ความก้าวหน้า

และความสำเร็จของผู้เรียน กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2526 : 239) ให้ความหมายของการเสริมแรงว่า เป็นการทำให้อินทรีย์เกิดความพอใจหลังจากแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้แล้ว การทำให้เกิดความพอใจนี้อาจเป็นการให้สิ่งเร้าที่ชอบ อาทิ คำชมเชย รางวัล หรือการนำสิ่งที่อินทรีย์ไม่พอใจออกไปเสีย เช่น เลี่ยงดั่งหนวกหูที่รบกวนในขณะที่เรียน หรือสิ่งที่เป็นโทษแก่ผู้เรียน

การเสริมแรงทางการเรียนจะก่อประโยชน์มหาศาลแก่ผู้เรียน เพราะทำให้ผู้เรียนมีกำลังใจเกิดความมุ่งมั่นในการเรียนต่อไป อันจะเกิดผลดีต่อผู้สอนที่จะมีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเองอีกด้วย

การประเมินผลการเรียนการสอนและนำข้อมูลย้อนกลับ หมายถึง พฤติกรรมการสอนที่ผู้สอนใช้พิจารณาความก้าวหน้า ความสามารถของผู้เรียนและตัวผู้สอนเอง เพื่อประโยชน์ในการช่วยเหลือผู้เรียนและปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ไพฑูรย์สินลารัตน์ (2522 : 220) ให้ความเห็นว่า การประเมินผลการเรียนการสอนสำคัญมากถ้าผู้สอนที่สอนมานาน ชินกับการสอนในแบบนั้น ๆ และรวมทั้งมั่นใจตนเองว่าสอนดีแล้วผู้สอนประเภทนี้จะไม่เห็นความสำคัญของการประเมินการสอน และผู้สอนที่อยู่ในประเภทตรงกันข้าม คือ สอนไม่ดี ไม่สนใจการสอน สอนไม่ค่อยเต็มที่ ก็ไม่ยอมประเมินผลการสอนเช่นกัน ซึ่งผู้สอนทั้ง 2 ประเภทนี้ ควรจะต้องมีการประเมินผลการสอนของตนเองอย่างยิ่ง เพื่อให้รู้ว่าผลการประเมินจะมีผลให้ผู้สอนทั้ง 2 ประเภทรู้ว่าตนเองมีข้อบกพร่องในการสอนหรือไม่เพียงใด เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การประเมินผลการเรียนการสอนและนำข้อมูลย้อนกลับ มีประโยชน์กับผู้สอนและผู้เรียนเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพื่อจะได้พิจารณาแก้ไขปรับปรุงการสอนของผู้สอน ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนเพิ่มขึ้น

การช่วยเหลือผู้เรียนเพิ่มเติม หมายถึง พฤติกรรมการสอนที่ผู้สอนใช้สำหรับช่วยเหลือผู้เรียนเพิ่มเติมเป็นพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่ผู้เรียนที่มีปัญหา เช่น มีพื้นฐานความรู้ในวิชาที่เรียนไม่เพียงพอ นับเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนที่เรียนไม่ทัน หรือไม่เข้าใจ

เนื้อหาในชั่วโมงที่สอน สามารถนำมาปรึกษาผู้สอนได้เป็นพิเศษ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้ผู้เรียน ประสบความสำเร็จในการเรียนมากยิ่งขึ้น

การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง พฤติกรรมของผู้สอนในขณะที่ สอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่าสภาพในห้องเรียนมีความเป็นอิสระและน่าเรียน ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการทำงาน การค้นคว้า การเลือกกิจกรรม และ วิธีเรียน การเล่าเรียนหรือประสบการณ์ประกอบการสอน การเปลี่ยนแปลงวิธีสอน การมี สุขภาพจิตดีในขณะที่สอน และการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น เกษม สดหลอม และคนอื่น ๆ (2516 : 310) ให้ความเห็นว่า การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนเป็นสิ่ง สำคัญที่มีผลต่อการเรียนของผู้เรียน ควรจะต้องอยู่บนรากฐานของความเป็นกันเอง มีความ คำนึงเคยสนิทสนมเข้าอกเข้าใจและวางใจได้ เมื่อทุกคนเป็นมิตรต่อกัน มีจิตใจเบิกบาน แจ่มใส การเรียนการสอนจะดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยราบรื่น เพราะผู้เรียนกล้า แสดงออกซึ่งความรู้สึกที่มีอยู่จึงสามารถทำให้ผู้สอนปรับปรุงความคิดให้ดีขึ้น

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้สอนปฏิบัติเพื่อให้ เกิดสัมพันธภาพอันดีกับผู้เรียน ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี และทำให้ ผู้เรียนมีความอบอุ่นไม่ว่าจะอยู่ในห้องหรือนอกห้องเรียน ละออ การญะยวณิช (2518 : 250) เสนอแนะว่า ผู้สอนควรจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์ คือ

1. รู้ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์
2. รู้ความแตกต่างกันของมนุษย์
3. มีความสามารถในการติดต่อระหว่างมนุษย์ด้วยกัน
4. การจูงใจคน
5. การเป็นผู้นำ
6. การแก้ปัญหาอันมีสาเหตุมาจากจิตใจ

ดังนั้นผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์อันดี เพราะว่ามีมนุษยสัมพันธ์นั้นเป็นทั้งศาสตร์และ ศิลปะ และสามารถฝึกหัดให้เกิดขึ้นได้ บุคคลที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีจึงจะสามารถอยู่ในสังคม ที่ดีได้

ลักษณะครูที่ดี

ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมอันเป็นบรรทัดฐานของสังคมไทย มีความมุ่งหมายที่จะให้ครูเป็นแบบอย่างของความถูกต้อง ความดีงาม ในภาวะเศรษฐกิจสังคมของบ้านเมืองที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ครูจำเป็นต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อความอยู่รอด ไม่อาจรักษาคุณค่าและอุดมการณ์ในอาชีพไว้ได้ แต่ยังมีครูอีกเป็นจำนวนไม่น้อยที่สามารถฟันฝ่าอุปสรรคทั้งหลาย ปฏิบัติหน้าที่ของตนให้สมกับที่สังคมได้ยกย่องว่า "ครูคือปุณนิยบุคคล" ซึ่งครูเหล่านี้จะได้รับพิจารณาคัดเลือกให้เป็นครูดีเด่น เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ครูทั้งหลาย คำว่า "ครู" ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 คือ ผู้สั่งสอนศิษย์ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์ คำว่า "ครู" เป็นภาษาบาลีและสันสกฤต มาจากคำว่า "ครุ" แปลว่า หนัก หมายความว่า เป็นผู้ที่ทำหน้าที่อันประเสริฐ พุทธทาสภิกขุกล่าวว่า ครู คือ ผู้นำในทางวิญญาณ หรือเป็นแม่ครูเทวดาทรงวิญญาณ หมายถึง เป็นแสงสว่างส่องทางแก่วิญญาณของมวลมนุษย์ในโลก ให้รู้จักทางเดินไปสู่จุดหมายปลายทางที่พึงปรารถนา ครูเป็นผู้ที่สถลสถานะทางวิญญาณของผู้เรียนให้สูงขึ้น เป็นผู้เปิดประตูวิญญาณให้เกิดแสงสว่างด้วยวิธีที่สามารถเอาชนะกิเลสหรือรอดพ้นจากความทุกข์ได้ ครูจึงเป็นปุณนิยบุคคลที่โลกต้องบูชา ด้วยเหตุนี้ครูจึงต้องเป็นผู้เสียสละ ต้องอุทิศตนที่จะปฏิบัติหน้าที่โดยไม่หวังผลตอบแทน เงินเดือนเป็นเพียงเครื่องล่อการบูชา มิใช่ค่าจ้าง ค่าของครูตั้งอยู่ในฐานะเป็นปุณนิยบุคคลซึ่งได้กำหนดลักษณะหน้าที่ของครูไว้สามประการ (พุทธทาสภิกขุ. 2517 : 51 - 52) คือ

1. ครูสอนหนังสือ เป็นผู้สอนให้คนรู้หนังสือ สามารถอ่านและเขียนได้ และสามารถนำไปแสวงหาความรู้เพิ่มเติม เป็นผู้เปิดหูเปิดตาให้คนรอดพ้นจากความมืด
2. ครูสอนอาชีพ เป็นผู้สอนให้คนมีอาชีพ ทำตามความสามารถและความถนัด เพื่อให้รอดพ้นจากความทุกข์ยากและความอดอยาก มนุษย์ทุกคนต้องการปัจจัยสี่ในการดำรงชีพ ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค การที่จะได้สิ่งเหล่านี้ ทุกคนต้องทำงาน ต้องมีอาชีพ และอาชีพต้องเรียนรู้จากครู ซึ่งครูในที่นี้ได้หมายถึงครูในโรงเรียนเสมอไป ทุกสิ่งทุกอย่างที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ ถือว่าเป็นครู

3. ครูผู้นำทางจิตใจหรือวิญญาณ ครูประเภทนี้สอนให้คนมีความถูกต้องทางจิตใจ กล่าวคือ สอนให้สามารถเอาชนะกิเลสหรือความทุกข์ได้ การสอนของครูประเภทนี้เป็นไปตามความประสงค์ของพระพรหมเจ้า โดยสอนตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้นของชีวิต สอนให้มนุษย์ไปสู่จุดหมายเดียวกันคือ ความรอดพ้นจากความเป็นทุกข์

สติเวนส์ (Stevens. 1974 : 313) มีความเห็นว่า ครูที่ดีควรรู้จักไตร่ตรอง ใคร่ครวญก่อนตัดสินใจ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีลักษณะเป็นผู้นำ รู้จักการยืดหยุ่นผ่อนปรน ใจกว้างและยอมรับการเปลี่ยนแปลง

ยัง (Young. 1975 : 4306 - A) ได้ศึกษาถึงลักษณะของครูที่มีประสิทธิภาพ เพื่อนำมาปรับปรุงสมรรถภาพของครู โดยถามผู้เรียนในโรงเรียนหกแห่งที่รัฐยูทาห์ พบว่า ผู้เรียนชอบครูที่เห็นใจสนับสนุนผู้เรียน ไม่ใช้อำนาจและเป็นคนเปิดเผย

เจลิชว บุรีภักดี (2520 : 366) ได้ศึกษาลักษณะของครูที่ดี พบว่า ลักษณะของครูที่ดี ประกอบด้วย

1. มีความรู้ดี หมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมให้ทันสมัย และนำความคิดใหม่ ๆ มาปรับปรุงการสอนอยู่เสมอ
2. มีความสามารถในการสอน สอนให้เข้าใจแจ่มแจ้ง เตรียมการสอนอย่างดี ตั้งใจสอน และนำเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ในการสอน
3. มีคุณธรรม เช่น มีความยุติธรรม เมตตากรุณา มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ตรงต่อเวลา ตลอดจนรักและเอาใจใส่นักเรียน
4. มีความประพฤติเรียบร้อย วาจาสุภาพ แต่งกายสะอาดเรียบร้อย และเหมาะสมกับกาลเทศะ
5. มีมนุษยสัมพันธ์ดี อารมณ์แจ่มใสไม่บูดบึ้ง สุภาพอ่อนน้อม เข้าใจปัญหาและความต้องการของนักเรียน
6. มีสุขภาพดี แข็งแรง และละเว้นสิ่งเสียดสีให้โทษ
7. ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเข้าใจในกระบวนการปกครองระบอบประชาธิปไตย

8. มีความศรัทธาในอาชีพครู

โอวาท สุตตนาภิธาน (2524 : 37) ให้ความเห็นว่า ครูมิได้เปรียบเสมือนเรือจ้างหรือมิได้เปรียบเสมือนอะไรทั้งนั้นดังเช่นที่มีผู้เปรียบเทียบ แต่ครูที่แท้จริงคือ ผู้ที่มีจิตใจ วิญญาณ และการกระทำอันเปี่ยมไปด้วยคุณธรรม มองเห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ และมีความรักในมวลมนุษยชาติ พร้อมทั้งจะอุทิศตนเอง เสียสละเพื่อรับใช้สังคม คุณธรรม ความเป็นครูนี้หาที่เปรียบมิได้ แต่จะดำรงอยู่ในสัจกาลของความเป็นครู

* คุณลักษณะของครูที่สังคมต้องการที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น อาจสรุปได้ว่า ครูที่ดีควรมีคุณสมบัติสำคัญสองประการ คือ

1. คุณสมบัติส่วนตัว ประกอบด้วย บุคลิกภาพดี สุขภาพแข็งแรง มีความรู้ดี สอนดี เสียสละ ความประพฤติดี มีคุณธรรม มีความกระตือรือร้น มีมนุษยสัมพันธ์อันดี และปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นนักประชาธิปไตย ยึดมั่นในศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์

2. คุณสมบัติที่ผู้เรียนต้องการ ประกอบด้วย การให้ความช่วยเหลือดูแลเอาใจใส่ ผู้เรียนทั้งด้านการเรียนและด้านส่วนตัว ให้ความสนิทสนมเป็นกันเองกับผู้เรียน มีอารมณ์ดี มีเมตตากรุณา ตลอดจนมีการยกย่องชมเชยและให้รางวัลแก่ผู้เรียน

ลักษณะอาจารย์นาฏศิลป์

อาภรณ์ มนตรีศาสตร์ และจตุรงค์ มนตรีศาสตร์ (2525 : 323) ได้กล่าวถึงลักษณะอาจารย์นาฏศิลป์ที่ดีว่า ควรเป็นอาจารย์ที่มีทั้งความรู้ภาควิชาการ ได้แก่ วิชาการศึกษาและทฤษฎีศิลป์ ความชำนาญและภาคปฏิบัติด้านศิลปะซึ่งจะทำให้เป็น "นาฏศิลป์ขั้นครู" ที่มีความสามารถทางสมอง มีความสมบูรณ์ของร่างกาย และมีพรสวรรค์เป็นความสามารถเฉพาะตน ประกอบกันขึ้นเป็นอาจารย์นาฏศิลป์ที่ดี สร้างสรรค์งานให้กับศิลปะและการศึกษาของไทยให้เจริญยิ่งขึ้น อาจารย์นาฏศิลป์ที่ดีย่อมบริหารตนด้วยการศึกษาและมีคุณลักษณะเหมาะสมแก่การเป็นอาจารย์สี่ประการ คือ

1. อาจารย์ต้องอยากสอน
2. อาจารย์ต้องอยากเรียน
3. อาจารย์ต้องมีความรู้ในวิชาที่สอน
4. อาจารย์ต้องสอนเป็น

ลักษณะเฉพาะของอาจารย์นาฏศิลป์ที่ พาณิ สีสวย (2526 : 14) ได้เน้นเพิ่มเติม คือ

1. มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
2. มีความอดทน
3. รู้จักเข้าความสนใจผู้เรียน
4. มีความสามารถในการที่จะดึงความสนใจของผู้เรียนให้อยู่ในสภานแวดล้อม

ของบทเรียน

5. มีความสุขุมรอบคอบ
6. มีความสามารถที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกสบายใจในขณะที่เรียนและรู้สึกว่าอาจารย์

เป็นผู้ที่จะช่วยเหลือตนได้

7. ยอมรับความสามารถของบุคคลอื่น

จึงสรุปได้ว่า ลักษณะของครูที่ดีโดยทั่วไปนอกจากจะเป็นผู้ที่มีความรู้ดี มีวิธีสอนดี มีความประพฤติและสุขภาพดีแล้ว จะต้องมีความลักษณะพิเศษ คือ เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดี มีอารมณ์ร่าเริงแจ่มใส รักผู้เรียน มีอารมณ์ขัน มีความสามารถที่จะแก้ไขสถานการณ์ที่ตึงเครียดให้กลับสู่บรรยากาศแห่งความสนุกสนานได้ เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปสู่จุดประสงค์ที่ตั้งไว้

ปัญหาการสอนวิชานาฏศิลป์

การสอนวิชานาฏศิลป์ในอดีตเป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติตามผู้สอน โดยไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น เพราะถือว่านั่นคือความขัดแย้ง ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งทางความคิดหรือความขัดแย้งทางการทำงาน (เจริญศรี วีระวานิช. 2526 :

1 - 2) การสอนวิชานาฏศิลป์มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา การสอนที่ผ่านมา

ผู้สอนจะเป็นแม่แบบให้ผู้เรียนเลียนแบบนอกจากผู้สอนจะเป็นแม่แบบแล้ว ยังต้องสามารถวิเคราะห์ท่าท่า พร้อมทั้งชี้แนะให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจมากขึ้น (โลภา กิมวงศ์โก. 2533 : 3) การสอนวิชานาฏศิลป์นั้น มีจุดมุ่งหมายให้ผู้ศึกษามีความรู้ทางนาฏศิลป์ยิ่งขึ้น และดำรงรักษาส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติให้คงอยู่ ที่สำคัญคือ ปลูกฝังและส่งเสริมให้มีความรักในวิชานาฏศิลป์แก่ผู้เรียน (ประทีน พวงลำลือ. 2512 : 3)

ในการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์นั้น มีปัญหาที่ทำให้การเรียนการสอนไม่ประสบความสำเร็จหลายประการ กรมการฝึกหัดครู (2519 : 56 - 60) กล่าวถึงปัญหาการสอนวิชานาฏศิลป์ไว้ดังนี้

1. ปัญหาที่ตัวอาจารย์ในด้านความพร้อมในการสอน ได้แก่

1.1 ความรู้ ได้ศึกษาวิชาร้อง รำ มาพอสมควรหรือไม่ และอาจารย์ได้มีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมความรู้ให้กว้างขวาง ขำนาญทั้งภาคปฏิบัติและทฤษฎียิ่งขึ้น ตามลำดับหรือไม่

1.2 อาจารย์ผู้สอนวิชานี้มีใจรัก หรือเพราะถูกมอบหมายให้ทำด้วยความไม่สมัครใจ

1.3 อาจารย์เข้าใจจุดมุ่งหมายของการสอนและสอนตรงตามจุดมุ่งหมายนั้นหรือไม่

1.4 วิธีการถ่ายทอดของอาจารย์มีหลักเกณฑ์ของวิธีสอนที่ดีหรือไม่ และอาจารย์มีวิธีการจูงใจผู้เรียนให้มีใจรัก มีวิธีทำสิ่งที่ยากให้แลดูง่าย หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีสอนอยู่เสมอ ทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่ายได้ดีเพียงไร

1.5 ได้มีการถ่ายทอดอย่างถูกต้อง และสร้างศรัทธาความเลื่อมใสให้แก่ลูกศิษย์เพียงไร

1.6 อาจารย์ผู้สอนนาฏศิลป์รู้จักจัดวางอารมณ์ให้เหมาะสมกับเป็นอาจารย์สอนนาฏศิลป์ดนตรีได้หรือไม่ เพราะวิชานี้เป็นวิชาที่ต้องเรียนกันอย่างมีความสุขแจ่มใส ร่าเริง ถ้าอาจารย์อารมณ์ไม่ดีอยู่ตลอดเวลาหรือชั่วขณะใดขณะหนึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนอย่างยิ่ง

2. ปัญหาที่ผู้วางหลักสูตร ลำดับวิชาเหมาะสมกับระดับอายุ สมอง ความสามารถ สิ่งแวดล้อม และโอกาสในการนำไปใช้ได้ดีเพียงใด ในบางแห่งเท่าที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ การลำดับวิชาที่สอนยังสับสน ไม่เป็นไปตามลำดับจากง่ายไปหายาก เนื้อหาวิชาไม่เหมาะสมกับระดับผู้เรียน และบางวิชาโอกาสที่จะนำไปใช้ไม่มีหรือมีน้อยมาก อีกประการหนึ่งคือเนื้อหาที่นำมาให้เรียนไม่น่าสนใจ ไม่มีแรงจูงใจพอเพียง ยกตัวอย่างเช่น การเรียนรำเพลงช้า เพลงเร็ว แม้จะรู้กันอยู่ว่าเป็นมาตรฐานของการรำไทย เป็นบรรทัดฐานที่ทำให้เกิดความชำนาญเพื่อการรำดี รำงามก็ตาม ถ้านำมาให้ผู้ที่ไม่ใช่ นักเรียนนาฏศิลป์เรียนแล้ว จะเห็นว่าผู้เรียน ๆ อย่างไม่เต็มใจและจะเกิดการเบื่อหน่ายในภายหลัง เพราะไม่ใช่ชุดระบำ ที่มีเพลงร้องจูงใจ หรือทำรำที่เป็นระบำเปลี่ยนท่า เปลี่ยนแถวหรือมีแนวความคิดสร้างสรรค์แปลก ๆ เหล่านี้คือปัญหาเรื่องเนื้อหาวิชาที่เห็นได้ชัด

3. ปัญหาที่ตัวผู้เรียน ได้แก่ ปัญหาเช่นเดียวกับปัญหาที่ตัวอาจารย์ คือ

3.1 ผู้เรียนรักเรียนวิชานี้ด้วยใจจริงหรือเพราะอิทธิพลอย่างอื่น เช่น ผู้ใหญ่ชอบแล้วส่งมาเรียน หรือเรียนเพราะความจำเป็นต้องนำไปใช้ในเวลาอันใกล้ หรือเข้าเรียนวิชาอื่นไม่ได้จึงต้องหันมาเรียนวิชานาฏศิลป์

3.2 ผู้เรียนมีความเชื่อถือเลื่อมใสในตัวอาจารย์ผู้สอนมากน้อยเพียงไร เรื่องนี้จำเป็นว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในบทบาทของการเรียนการสอนอยู่ไม่น้อย เพราะในการทำอะไรก็ตาม ถ้าไม่มีใจเลื่อมใสศรัทธาแล้ว แม้จะเป็นสิ่งมงคลลุ่มน้อยก็ยากที่จะทำอะไรให้สำเร็จลุล่วงไปได้

3.3 ผู้เรียนสนใจ เอาใจใส่ขยันหมั่นเพียรดีหรือเรียนอย่างท้อแท้ ทอดทิ้งตัวเอง ปัญหานี้มีมากพอสมควร ทั้ง ๆ ที่ผู้เรียนก็มีใจรักศรัทธาแต่การปฏิบัติตัวของผู้เรียนยังไม่ถูกต้อง กล่าวคือ เรียนอย่างปล่อยปละละเลย ไม่เอาจริง ปล่อยโอกาสในการฝึกฝน ตกตวงความรู้ให้หมดไป ทั้ง ๆ ที่ได้อาจารย์ดีมาแล้วก็มี

3.4 ปัญหาที่ผู้เรียนยังไม่พร้อมที่จะรับ แต่ถูกเคี่ยวเข็ญยัดเยียดให้เรียนรู้มากเกินไป จึงทำให้เกิดความเบื่อหน่าย

3.5 ปัญหาสุขภาพนับเป็นอุปสรรคสำคัญในการเรียนนาฏศิลป์ จะเป็นสุขภาพทางร่างกาย สมอง หรือจิตใจก็ตาม สุขภาพทางร่างกาย เช่น กล้ามเนื้อยังไม่แข็งแรง พอเพียง กล้ามเนื้อปวดอักเสบ เป็นไขข้อแอ หรือจิตใจไม่ปกติ หมกมุ่นครุ่นคิด เกิดสภาพเสื่อมทางอารมณ์ เป็นปัญหาในการเรียนวิชานาฏศิลป์ เป็นต้น

4. ปัญหาเรื่องอุปกรณ์การสอนและสถานที่เรียน เช่น บางโรงเรียนบรรจวิชา นาฏศิลป์ดนตรีไว้ก็จริง แต่ไม่มีห้องเรียนจัดไว้เฉพาะ ต้องเร่ร่อนไปเรียนที่โรงอาหาร ห้องประชุม ห้องสมุด สนามหญ้า ใต้ต้นไม้ หรือในชั้นเรียน ทำให้เป็นที่รำคาญของชั้นเรียนที่กำลังเรียนวิชาอื่น ๆ ปัญหาที่ตามมาคือ อาจารย์ท่านอื่นเกิดความไม่พอใจกัน และในการที่ทางสถานศึกษาไม่จัดที่ให้เฉพาะเช่นนี้ ทำให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนเสียสุขภาพทางจิต กล่าวคือ เกิดปมด้อยในการเรียนวิชานี้ มิได้เรียนอย่างภาคภูมิใจ และมองไม่เห็นคุณค่าเพราะคิดว่าคนอื่นไม่เห็นคุณค่า อุปกรณ์การเรียนการสอนมีไม่ครบถ้วนหรือไม่ได้จัดเตรียมไว้ให้ อาจารย์ที่สอนต้องขนขวายหาเองตามแต่จะได้ ผลที่ได้รับก็คือ ทำให้ผู้เรียนมองเห็นความสำคัญของวิชานาฏศิลป์ดนตรีน้อยมาก

5. ปัญหาที่โรงเรียน อาจารย์ใหญ่ หรือผู้บริหารสถาบันให้ความสำคัญในวิชานี้ไม่พอเพียง ให้ความสำคัญของวิชานี้ด้อยกว่าวิชาอื่น หรือให้ความนิยมเลื่อมใส แต่ไม่ให้ความสำคัญสนับสนุนอย่างเพียงพอ

6. ปัญหาที่เจ้าสังกัดหรือกระทรวงให้ความสำคัญและสนใจเอาใจใส่ไม่พอเพียง ไม่ทั่วถึง แม้ว่าจะมีการปรับปรุงส่งเสริม โดยบรรจุเป็นวิชาเลือกอยู่ในหลักสูตรโครงการมัธยมแบบประสม หลักสูตรวิชาเอกนาฏศิลป์และหลักสูตร พ.ม.วิชานาฏศิลป์หมวด ค.ก็ตาม เช่น วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับ ป.กศ. คิดหน่วยกิตให้เพียง 1 หน่วยกิต ซึ่งการที่มีหน่วยกิตน้อย ทำให้ไม่เป็นที่นิยมของผู้เรียนมากนัก

หลักสูตรการเรียนการสอนวิชาเอกนาฏศิลป์

หลักสูตรเป็นส่วนสำคัญของการศึกษาที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง ในการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม (กาญจนา คุณารักษ์. 2527 : 4) ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรเป็นตัวกำหนดความมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล ดังนั้นการนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้บังเกิดผลที่พึงปรารถนา จึงต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับความมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นอันดับแรก ความมุ่งหมายของหลักสูตรนาฏศิลป์อันเป็นหลักสำหรับการจัดดำเนินการเรียนการสอนนั้น ต้องเป็นความมุ่งหมายที่มีการประเมินผลหรือทบทวนอยู่ตลอดเวลา ความมุ่งหมายที่ต้องการมีความเกี่ยวข้องกับสิ่งต่อไปนี้ คือ การเปลี่ยนแปลงทางค่านิยมของสังคม ปัญหาของสังคม ความต้องการของผู้เรียน และธรรมชาติและโครงสร้างของการศึกษานาฏศิลป์ไทย

ความมุ่งหมายที่กำหนดขึ้นแต่ละข้อต้องได้รับการพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วน ให้มีความสัมพันธ์ และพัฒนาไปพร้อม ๆ กันทุกข้อ ดังนั้นความมุ่งหมายของหลักสูตรนาฏศิลป์ จึงควรเน้นหนักในเรื่องเจตคติทางนาฏศิลป์ กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ทักษะในการใช้ และการถ่ายทอดสื่อความหมาย และให้มีความรู้ความสามารถในวิชานาฏศิลป์

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกนาฏศิลป์ ระดับปริญญาตรีของสภาการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2530 มีจุดมุ่งหมายเฉพาะดังนี้คือ (กรมการฝึกหัดครู. 2530 : 179)

1. ให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของนาฏศิลป์ไทย ซึ่งเป็นศิลปวัฒนธรรมของชาติ และมีความสัมพันธ์กับศิลปะแขนงอื่น
2. ให้มีความรู้ความสามารถทางด้านนาฏศิลป์ และการละคร ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ
3. สามารถสอนวิชานาฏศิลป์และการละครในระดับมัธยมศึกษาได้
4. สามารถนำความรู้และประสบการณ์ทางด้านนาฏศิลป์ไทย และการละคร ไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและสังคมได้
5. ให้สามารถจัดการแสดงเพื่อเผยแพร่ต่อชุมชน สามารถประเมินค่าและวิจารณ์การแสดงต่าง ๆ ได้

137

โครงสร้างหลักสูตรประกอบด้วยรายวิชาต่าง ๆ รวม 129 - 149 หน่วยกิต แบ่งเป็นวิชาพื้นฐาน 40 หน่วยกิต วิชาเฉพาะด้าน 60 หน่วยกิต กลุ่มวิชาชีพครู 25 หน่วยกิต กลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 6 หน่วยกิต และวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต (วิทยาลัยครูอุดรธานี. 2533 : 179 - 184)

✓ การสอนวิชานาฏศิลป์จะบังเกิดผลดีได้นั้น นอกจากผู้สอนจะต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายเฉพาะของวิชาที่สอนแล้ว บุคคลผู้มีส่วนใกล้ชิดเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรนาฏศิลป์ทุกฝ่าย ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการจัดระบบหลักสูตรนาฏศิลป์เป็นอย่างดี โดยเฉพาะต้องเข้าใจเกี่ยวกับหลักการจัดระบบหลักสูตรนาฏศิลป์ วิชานาฏศิลป์ไทยเป็นวิชาที่มีส่วนในการสร้างเสริมคุณภาพของพลเมือง ดังที่ได้ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายของการเรียนนาฏศิลป์ไทยในระดับปริญาตรีของสภาการฝึกหัดครูว่า "เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด มีอารมณ์รื่นเริงแจ่มใส และเชื่อมความสัมพันธ์ในหมู่คณะ" (กรมการฝึกหัดครู. 2530 : 81) * นอกจากนั้น ในหลักสูตรระดับประถมศึกษา ฉบับพุทธศักราช 2521 ได้จัดแบ่งวิชาออกเป็นสี่กลุ่ม คือ กลุ่มทักษะ กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (กรมวิชาการ. 2520 : คำนำ) ซึ่งในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ได้รวมวิชานาฏศิลป์เข้าไว้ด้วย เพราะเชื่อว่ามีส่วนสำคัญในการที่จะสร้างเสริมลักษณะนิสัยของเยาวชนได้ ด้วยเหตุนี้วิชานาฏศิลป์ไทยจึงมีปรากฏในหลักสูตรตั้งแต่ระดับประถมศึกษา แนวคิดเช่นนี้ปรากฏในแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งแต่เดิมเท่าที่มีหลักฐานปรากฏ นับตั้งแต่สิ้นรัชกาลที่ 6 เป็นต้นมา วิชานาฏศิลป์ไทยไม่เป็นที่ยอมรับกันในวงการศึกษา แม้กรมศิลปากรเองในครั้งหนึ่งก็เคยมีนโยบายให้ศิลปินทางนาฏศิลป์ไทยหันไปหัตถนคริทยะวันตก (ปัญญา นิตยสุวรรณ. 2523 : 118) * โดยแท้จริงแล้ว เนื้อหาของวิชานาฏศิลป์ไทยตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนั้น มีคุณสมบัติเป็นวัฒนธรรมประจำชาติของไทย เมื่อพิจารณาความหมายและความสำคัญของวัฒนธรรม นาฏศิลป์ไทยนับเป็นวัฒนธรรมทางศิลปะ เป็นเครื่องแสดงถึงความเจริญงอกงามทั้งทางจิตใจและวัตถุ เพราะงานศิลปะนั้นจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีความสุขสมบูรณ์ในทุกด้าน นาฏศิลป์ไทยจึงมีคุณค่าในแง่เป็นเครื่องแสดงความสุขสมบูรณ์ของชาติไทยในอนาคตด้วย การหยุดชะงักของนาฏศิลป์ไทย

ในระบอบหนึ่งดังกล่าวไว้แล้วในตอนต้น จึงเป็นภาวะที่เป็นอันตรายต่อวัฒนธรรมของไทย จึงมีบุคคลหลายฝ่ายได้พยายามที่จะให้นาฏศิลป์ไทยกลับทรงคุณค่าขึ้นมาเช่นในอดีต โดยการจัดแสดงนาฏศิลป์ไทย การถ่ายทอดนาฏศิลป์ไทย ตลอดจนการปรับปรุงให้เหมาะสมกับกาลสมัย การศึกษานาฏศิลป์ไทยจึงนับเป็นการสืบต่อวัฒนธรรมของชาติ นอกจากนี้ นาฏศิลป์ไทยยังมีคุณค่าในลักษณะอื่น กล่าวคือ เป็นเครื่องมือแห่งความสนุกสนานบันเทิงใจ เป็นส่วนที่ทำให้จิตใจเบิกบานมีความสุข จะเห็นว่าโดยอุปนิสัยของคนไทยแล้วเมื่อยามที่มีความสุขก็มักจะร้องรำทำเพลงกัน ถือกันว่าเป็นมาตรฐานแห่งชีวิตที่ดี ในอดีตไม่ว่าจะเป็นการทำงานหรือการเล่นมักจะขาดเสียมิได้ซึ่งการร้องรำทำเพลง เช่น ในการเก็บเกี่ยวข้าว ในยามที่มนุษย์เศร้าโศก ละครก็มีเรื่องเบิกบานบันเทิงใจไว้คอยแก้ ในยามที่มนุษย์เกิดความท้อแท้ กลัวภัย ใจขาด ก็มีเรื่องแสดงความกล้าหาญหรือมีความมุ่งมั่น สดชื่นมาเสนอ ในยามที่เกิดความเบื่อหน่าย ศาสตร์ทางแพทย์มียารักษาโรคทางกายนั้นใด ศิลปะการละครก็มียารักษาโรคทางใจนั้น (สุนทราภรณ์ นิมิตต์พันธ์. 2524 : 2) วิชาการละครได้มีการนำเข้ามาในการสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา โดยเฉพาะวิชาวรรณคดีไทย ถ้าผู้สอนมีความรู้ทางนาฏศิลป์ไทยและนำไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอน ก็จะทำให้บทเรียนน่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในวรรณคดีไทย ทำให้สามารถย่นย่อเวลาในการสอนได้ นอกจากนั้นยังเป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้แสดงออก และได้ทำงานร่วมกันด้วย (เต็มสิริบุญสิงห์. 2519 : 157)

อาภรณ์ มนตรีศาสตร์ และจตุรงค์ มนตรีศาสตร์ (2525 : 69) ให้ความเห็นว่า ผู้ที่ศึกษานาฏศิลป์ไทยโดยตรง ก็จะได้รับประโยชน์นานับประการ เช่น

1. ประโยชน์ในทางวรรณคดีที่ก่อให้เกิดความชำนาญในการอ่านคำประพันธ์
2. ทำให้เป็นผู้มีอารมณ์แจ่มใส
3. ทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ
4. การฝึกนาฏศิลป์ไทยเป็นการบริหารร่างกายอย่างหนึ่ง

การที่บุคคลในหน่วยงานต่าง ๆ มองเห็นความจำเป็นและความสำคัญของการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ ทำให้การเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ได้ขยายออกไปอย่างกว้างขวาง

เห็นได้จากการเปิดหลักสูตรวิชานาฏศิลป์ขึ้นในระดับอุดมศึกษาถึงระดับปริญญาตรี โดยเฉพาะหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกนาฏศิลป์

จากการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู ลักษณะการสอนที่ดี ลักษณะครูที่ดี ตลอดจนลักษณะครูนาฏศิลป์ และพฤติกรรมการเรียนการสอน อาจสรุปสาระสำคัญได้ว่า พฤติกรรมการสอนของครูในระดับอุดมศึกษาหลายลักษณะสอดคล้องกับลักษณะครูนาฏศิลป์ที่พึงประสงค์ อย่างไรก็ตามวิชานาฏศิลป์เป็นวิชาที่ต้องการผู้สอนที่มีคุณภาพ และมีคุณลักษณะแตกต่างไปจากครูที่สอนวิชาอื่น ๆ หลายประการ เช่น จะต้องเป็นผู้มองเห็นคุณค่าและความสำคัญของนาฏศิลป์ไทย มีความรู้วิชานาฏศิลป์เป็นอย่างดี มีวิธีสอนที่ดี เข้าใจและสามารถนำหลักจิตวิทยามาใช้ได้ มีบุคลิกลักษณะที่ดี อุ่มอ้วนแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ ชยัน เข้มแข็ง อดทน จิตใจกว้างขวาง สามารถร้องเพลง เล่นดนตรี ขยับเสภา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเป็นตัวของตัวเอง และศรัทธาในอาชีพการสอนวิชานาฏศิลป์ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ตามทัศนะของนักศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาพฤติกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษาวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพยิ่งขึ้น

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้วิชานาฏศิลป์แตกต่างกัน มีทัศนะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ แต่ละด้านและรวมเก้านด้านแตกต่างกัน
2. บุคลากรประจำการที่มีพื้นฐานความรู้วิชานาฏศิลป์แตกต่างกัน มีทัศนะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ แต่ละด้านและรวมเก้านด้านแตกต่างกัน
3. นักศึกษาเอกนาฏศิลป์ที่มีพื้นฐานความรู้วิชานาฏศิลป์แตกต่างกัน มีทัศนะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ แต่ละด้านและรวมเก้านด้านแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับสาระดังนี้คือ การกำหนด ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวม ข้อมูล การจัดกระทำข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย นักศึกษา ผู้ที่กำลังศึกษาหลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกนาฏศิลป์ ระดับปริญญาตรี ของสภาการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2530 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 2, 3, 4 จำนวน 83 คน บุคลากรประจำการที่กำลังศึกษาวิชาเอกนาฏศิลป์ จำนวน 32 คน และบัณฑิตที่ สำเร็จการศึกษาวิชาเอกนาฏศิลป์ในปีการศึกษา 2534 จำนวน 95 คน รวมจำนวน ประชากรทั้งสิ้น 182 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย นักศึกษาชั้นปีที่ 2, 3, 4 รวมจำนวน 74 คน บุคลากรประจำการที่กำลังศึกษาวิชาเอกนาฏศิลป์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 จำนวน 29 คน และบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาวิชาเอกนาฏศิลป์ใน ปีการศึกษา 2534 จำนวน 60 คน รวม 163 คน คิดเป็นร้อยละ 90 ของประชากร ทั้งหมด ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างคิดเป็นร้อยละ จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
นักศึกษาชั้นปีที่ 2, 3, 4	83	74	90
บุคลากรประจำการ	32	29	90
นักศึกษาลำเร็จการศึกษา	67	60	90
รวม	182	163	90

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าสำหรับ วัดพฤติกรรมการสอนแก่คำาน คือ ด้านการเตรียมการสอน การเสนอเนื้อหาในการดำเนินการสอน การใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน การมอบหมายงาน การเสริมแรงทางการเรียน การประเมินผลการเรียนการสอนและนำข้อมูลย้อนกลับ การช่วยเหลือผู้เรียนเพิ่มเติม การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อสอบถามทัศนะของ นักศึกษา บุคลากรประจำการ และนักจิตวิทยาเอกชนากุศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหาวิชาจากตำรา วิชานาฏศิลป์ ของ อาภรณ์ มนตรีศาสตร์ และจาดรงค์ มนตรีศาสตร์ (2525 : 305 - 335) ประทีน พวงลำลือ (2512 : 1 - 11) กรมการฝึกหัดครู (2529 : 56 - 60) นานี ลีสวย (2526 : 1 - 14) จริญญา วิระวานิช (2526 : 9 - 13) และนำ ความรู้ที่ได้จากการศึกษามาปรับปรุงแบบสอบถามของ ชรรยง มีสติ (2531 : ภาคผนวก)

แล้วนำแบบสอบถามดังกล่าว เสนอต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อตรวจสอบและพิจารณาแก้ไขก่อนเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ และนำมาแก้ไขให้เหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรีวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏ สวสนันทา จำนวน 30 คน นำผลที่ได้มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.97

ลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามทัศนคติของนักศึกษา บุคลากรประจำการ และนักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ

เกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถาม

ในการกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนของตัวเลือกแต่ละข้อ ผู้วิจัยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนไว้แต่ละช่วง โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบตามทัศนคติของตนในแต่ละข้อและประเมินค่าตามความคิดเห็น ดังนี้

คะแนน 1	หมายถึง อาจารย์ได้กระทำในเรื่องนั้น ๆ น้อยที่สุดหรือไม่ได้กระทำเลย
คะแนน 2	หมายถึง อาจารย์ได้กระทำในเรื่องนั้น ๆ น้อย
คะแนน 3	หมายถึง อาจารย์ได้กระทำในเรื่องนั้น ๆ ปานกลาง
คะแนน 4	หมายถึง อาจารย์ได้กระทำในเรื่องนั้น ๆ มาก
คะแนน 5	หมายถึง อาจารย์ได้กระทำในเรื่องนั้น ๆ มากที่สุด

เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดค่าเฉลี่ยการแปลความหมายของพฤติกรรมการสอนของอาจารย์แต่ละด้านไว้ ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึงว่า อาจารย์ได้กระทำในเรื่องนั้น ๆ
น้อยที่สุดหรือไม่ได้กระทำเลย
- ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึงว่า อาจารย์ได้กระทำในเรื่องนั้น ๆ
น้อย
- ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึงว่า อาจารย์ได้กระทำในเรื่องนั้น ๆ
ปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึงว่า อาจารย์ได้กระทำในเรื่องนั้น ๆ
มาก
- ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึงว่า อาจารย์ได้กระทำในเรื่องนั้น ๆ
มากที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 โดยดำเนินการ
ดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตรถึงอธิการสถาบันราชภัฏ อุตรธานี เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือของบัณฑิตวิทยาลัยไปติดต่อกับอธิการและหัวหน้า
ภาควิชานาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏ อุตรธานี เพื่อขอความเห็นชอบ และขอความร่วมมือให้
นักศึกษาและบุคลากรประจำการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยเป็นผู้นำ
แบบสอบถามไปแจกและรับคืนด้วยตนเอง
3. ส่งแบบสอบถามไปให้กับบัณฑิตวิชาเอกนาฏศิลป์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์
โดยผู้วิจัยสอดซองติดแสตมป์จ่ายหน้าถึงผู้วิจัย เพื่อให้บัณฑิตวิชาเอกนาฏศิลป์ส่งกลับคืน

แบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้น จำนวน 163 ฉบับ ได้รับกลับคืนจำนวน 152 ฉบับ เมื่อนำมาตรวจสอบแล้ว พบว่า มีแบบสอบถามสมบูรณ์ 148 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.80 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด ดังแสดงไว้ในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป ได้รับคืนและสมบูรณ์ จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวนแบบสอบถาม ที่ส่งไป	จำนวนแบบสอบถาม ที่ได้รับคืนและสมบูรณ์	คิดเป็นร้อยละ
นักศึกษาชั้นปีที่ 2, 3, 4	74	70	94.59
บุคลากรประจำการ	29	29	100.00
นักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์	60	49	81.67
รวม	163	148	91.00

การจัดกระทำข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. นำแบบสอบถามตอนที่ 1 มาจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษาคือ สถานภาพ แบ่งเป็น นักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้วิชานาฏศิลป์ และไม่มีพื้นฐานความรู้วิชานาฏศิลป์ บุคลากรประจำการที่มีพื้นฐานความรู้วิชานาฏศิลป์ และไม่มีพื้นฐานความรู้วิชานาฏศิลป์ นักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์ที่มีพื้นฐานความรู้วิชานาฏศิลป์ และไม่มีพื้นฐานความรู้วิชานาฏศิลป์ ดังแสดงไว้ในตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพื้นฐานความรู้วิชานาฏศิลป์

สถานภาพ	มีพื้นฐานความรู้วิชานาฏศิลป์	ไม่มีพื้นฐานความรู้วิชานาฏศิลป์	รวม
นักศึกษาชั้นปีที่ 2, 3, 4	46	24	70
บุคลากรประจำการ	21	8	29
นักศึกษานาฏศิลป์	31	18	49
รวม	98	50	148

2. นำแบบสอบถามตอนที่ 2 มาตรวจให้คะแนนตามค่าน้ำหนักของตัวเลือกที่กำหนดไว้ โดยนำข้อมูลทั้งหมดไปวิเคราะห์โดยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส - เอกซ์ (Statistical Package for Social Sciences - Version X) ในการหาค่าเฉลี่ยค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที-เทสต์ (t-test)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 1 เพื่อศึกษาทัศนะของนักศึกษา บุคลากรประจำการ และนักศึกษานาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี เป็นรายด้าน และรวมเก้านด้าน คือ การเตรียมการสอน การเสนอเนื้อหาในการสอน การใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน การมอบหมายงาน การเสริมแรงทางการเรียน การประเมินผลการเรียนการสอนและนำข้อมูลย้อนกลับ การ

ช่วยเหลือผู้เรียนเพิ่มเติม การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน วิเคราะห์โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. ตามความมุ่งหมายการวิจัยข้อ 2 เปรียบเทียบทักษะของนักศึกษา บุคลากร ประจำการ และนักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี เป็นรายด้าน และรวมเก้านด้าน โดยแยกพิจารณา ดังนี้

2.1 เปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้วิชานาฏศิลป์ กับนักศึกษาที่ไม่มีพื้นฐานความรู้วิชานาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี เป็นรายด้าน และรวมเก้านด้าน ซึ่งเป็นการตรวจสอบสมมติฐานข้อ 1 โดยใช้ ที-เทสต์

2.2 เปรียบเทียบทักษะของบุคลากรประจำการที่มีพื้นฐานความรู้วิชานาฏศิลป์ กับบุคลากรประจำการที่ไม่มีพื้นฐานความรู้วิชานาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี เป็นรายด้าน และรวมเก้านด้าน ซึ่งเป็นการตรวจสอบสมมติฐานข้อ 2 โดยใช้ ที-เทสต์

2.3 เปรียบเทียบทักษะของนักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์ที่มีพื้นฐานความรู้วิชานาฏศิลป์ กับนักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์ที่ไม่มีพื้นฐานความรู้วิชานาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี เป็นรายด้าน และรวมเก้านด้าน ซึ่งเป็นการตรวจสอบสมมติฐานข้อ 3 โดยใช้ ที-เทสต์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้ค่าสถิติดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าเฉลี่ย ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\Sigma \bar{X}}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\Sigma \bar{X}$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

(Ferguson. 1981 : 49)

1.2 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร

$$S = \sqrt{\frac{N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ΣX^2 แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\Sigma X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

(Ferguson. 1981 : 68)

2. เปรียบเทียบความแตกต่างเกี่ยวกับทัศนะของนักศึกษาที่มีพื้นฐานภูมิศิลป์แตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1, ข้อที่ 2, ข้อที่ 3 โดยใช้ t-test

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S^2_1}{N_1} + \frac{S^2_2}{N_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
	$\bar{X}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยทักษะของกลุ่มที่ 1
	$\bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยทักษะของกลุ่มที่ 2
	S^2_1	แทน	ค่าความแปรปรวนของทักษะของกลุ่มที่ 1
	S^2_2	แทน	ค่าความแปรปรวนของทักษะของกลุ่มที่ 2
	N_1	แทน	จำนวนคนในกลุ่มที่ 1
	N_2	แทน	จำนวนคนในกลุ่มที่ 2

(Ferguson. 1981 : 152)

3. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

หาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม โดยใช้สูตร

$$\alpha = \frac{N}{N - 1} \left[1 - \frac{\sum S^2_i}{S^2_t} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	$\sum \bar{X}$	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	$\sum S_i$	แทน	ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ
	S_t	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

(Cornbach. 1970 : 161)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ แทนความหมายดังนี้

- $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
- S แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
- t แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
- * แทน ระดับนัยสำคัญที่ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นการเสนอค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษา บุคลากรประจำการ และนักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุดรธานี เป็นรายด้านและรวมเก้านด้าน

ตอนที่ 2 เป็นการเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษา บุคลากรประจำการ และนักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุดรธานี ตามตัวแปรพื้นความรู้วิชานาฏศิลป์เป็นรายด้านและรวมเก้านด้าน

ตอนที่ 1 การเสนอค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษา บุคลากรประจำการ และนักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุดรธานี เป็นรายด้านและรวมเก้านด้าน แสดงในตาราง

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษา บุคลากรประจำการ และนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรดิตถ์ เป็นรายด้านและรวมทางด้าน

ด้านที่	พฤติกรรมการสอน	ทัศนะ					
		นักศึกษา (N=70)		บุคลากร ประจำการ (N=29)		นักศึกษาคณะ ศิลปกรรมศาสตร์ (N=49)	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
1.	ด้านการเตรียมการสอน	3.51	0.79	3.96	0.66	3.97	0.77
2.	ด้านการเสนอเนื้อหาในการสอน	3.15	0.67	3.73	0.60	3.90	0.70
3.	ด้านการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน	3.25	0.66	3.71	0.53	3.86	0.73
4.	ด้านการมอบหมายงาน	3.13	0.58	3.55	0.63	3.77	0.74
5.	ด้านการเสริมแรงทางการเรียน	3.01	0.70	3.62	0.62	3.87	0.77
6.	ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน และนำข้อมูลย้อนกลับ	3.08	0.61	3.50	0.66	3.78	0.86
7.	ด้านการช่วยเหลือผู้เรียนเพิ่มเติม	3.01	0.70	3.56	0.73	3.74	0.84
8.	ด้านการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน	3.13	0.69	3.75	0.69	3.93	0.81
9.	ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน	3.13	0.64	3.68	0.81	3.86	0.81
	รวม	3.15	0.60	3.67	0.61	3.85	0.73

จากตาราง 4 นักศึกษาเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี รวมเก้านักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$, $S = 0.60$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ มี พฤติกรรมในด้านการเตรียมการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$, $S = 0.79$) ส่วนด้าน อื่น ๆ นักศึกษาเห็นว่ามีความประพฤติการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

บุคลากรประจำการเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ใน สถาบันราชภัฏ อุตรธานี รวมเก้านักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, $S = 0.61$) เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรประจำการเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ มี พฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับมากทุกด้าน

นักศึกษาวิชาเอกนาฏศิลป์เห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี รวมเก้านักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$, $S = 0.73$) เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาวิชาเอกนาฏศิลป์เห็นว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ มี พฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษา บุคลากรประจำการ และนักจิตวิทยาเอกนภาศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนภาศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุดรธานี ด้านการเตรียมการสอนเป็นรายชื่อ

ข้อที่	พฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมการสอน	ทัศนะ					
		นักศึกษา (N=70)		บุคลากร ประจำการ (N=29)		นักจิตวิทยา เอกนภาศิลป์ (N=49)	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
1.	ชี้แจงแผนการเรียนการสอนได้ชัดเจน	3.26	0.83	3.86	0.64	3.90	0.92
2.	ชี้แจงจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนได้ ชัดเจน	3.37	0.85	4.03	0.68	4.08	0.91
3.	ชี้แจงเรื่องการวัดและการประเมินผลการ เรียนได้ชัดเจน	3.51	0.81	3.83	0.76	3.88	1.11
4.	ชี้แจงรายละเอียดรายวิชาได้ชัดเจน	3.39	0.97	3.83	0.71	3.92	1.02
5.	การจัดเตรียมสถานที่เพื่อการสอนได้เหมาะสม	3.66	1.10	4.03	1.09	3.82	0.91
6.	การจัดเตรียมอุปกรณ์ การสอนได้ครบถ้วน	3.64	1.10	4.24	0.87	4.22	0.80
7.	มีเอกสารประกอบการสอนอย่างพอเพียง	3.74	1.09	3.90	1.01	3.96	0.91
	ค่าเฉลี่ยรวม	3.51	0.79	3.96	0.66	3.97	0.77

จากตาราง 5 นักศึกษาเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการเตรียมการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$, $S = 0.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่นักศึกษาเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อที่ 1 ชี้แจงแผนการเรียนการสอนได้ชัดเจน ($\bar{X} = 3.26$, $S = 0.83$) ข้อที่ 2 ชี้แจง จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนได้ชัดเจน ($\bar{X} = 3.37$, $S = 0.85$) และข้อที่ 4 ชี้แจง รายละเอียดวิชาได้ชัดเจน ($\bar{X} = 3.39$, $S = 0.97$) ส่วนข้ออื่น ๆ นักศึกษาเห็นว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี อยู่ในระดับมาก

บุคลากรประจำการเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการเตรียมการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, $S = 0.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บุคลากรประจำการเห็นว่า พฤติกรรมการสอน ของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี อยู่ในระดับมากทุกข้อ

นักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์เห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการเตรียมการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, $S = 0.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์เห็นว่าพฤติกรรมการสอน ของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษา บุคลากรประจำการ และนักวิชาเอกนาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุดรธานี ด้านการเสนอเนื้อหาในการสอนเป็นรายข้อ

ข้อที่	พฤติกรรมการสอนด้านการเสนอเนื้อหาในการสอน	ทัศนะ					
		นักศึกษา (N=70)		บุคลากร ประจำการ (N=29)		นักวิชา เอกนาฏศิลป์ (N=49)	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
8.	มีการยกตัวอย่างประกอบการสอนอย่างสม่ำเสมอ	3.23	0.84	3.83	0.71	3.90	0.96
9.	มีการสรุปเนื้อหาสาระให้ผู้เรียนเข้าใจ	3.29	0.90	3.83	0.85	3.98	0.83
10.	ให้ฝึกหัดทำซ้ำ ๆ หลาย ๆ ครั้ง	3.50	1.28	4.31	0.93	4.14	0.96
11.	การสอนแต่ละครั้งใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธี	2.67	1.03	2.97	1.12	3.71	1.14
12.	มีการจัดกิจกรรมทางด้านนาฏศิลป์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา	3.03	0.92	3.86	0.95	3.82	0.99
13.	การสอนวิชานาฏศิลป์ให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ	2.97	0.82	3.48	0.78	3.63	0.86
14.	ความถูกต้องในการสอนร่ำทำมาตรฐาน	3.40	0.98	4.00	0.85	4.20	0.84
15.	ความสามารถในการสอนให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการสร้างสรรค์ทำซ้ำ	2.84	0.71	3.28	0.75	3.67	0.99
16.	การตีทำประกอบให้เหมาะสมกับเนื้อเพลง	3.46	1.00	4.00	0.93	4.00	0.94
	ค่าเฉลี่ยรวม	3.15	0.67	3.73	0.60	3.90	0.70

จากตาราง 6 นักศึกษาเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการเสนอเนื้อหาในการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$, $S = 0.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่นักศึกษาเห็นว่าอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ 10 ให้ฝึกหัดท่ารำช้า ๆ หลาย ๆ ครั้ง ($\bar{X} = 3.50$, $S = 1.28$) ส่วนข้ออื่น ๆ นักศึกษาเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี อยู่ในระดับปานกลาง

บุคลากรประจำการเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการเสนอเนื้อหาในการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$, $S = 0.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่บุคลากรประจำการเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อที่ 11 การสอนแต่ละครั้งใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธี ($\bar{X} = 2.97$, $S = 1.12$) ข้อที่ 13 การสอนวิชานาฏศิลป์ให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.48$, $S = 0.78$) และข้อที่ 15 ความสามารถในการสอนให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการสร้างสรรค์ท่ารำ ($\bar{X} = 3.28$, $S = 0.75$) ส่วนข้ออื่น ๆ บุคลากรประจำการเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี อยู่ในระดับมาก

นักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์เห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการเสนอเนื้อหาในการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, $S = 0.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์เห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษา บุคลากรประจำการ และนักศึกษานอกสถานศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรดิตถ์ ด้านการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนเป็นรายชื่อ

ข้อที่	พฤติกรรมการสอนด้านการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน	ทัศนะ					
		นักศึกษา (N=70)		บุคลากร ประจำการ (N=29)		นักศึกษานอก สถานศึกษา (N=49)	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
17.	ใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนได้อย่างถูกต้อง	3.63	1.04	4.21	0.82	4.18	0.91
18.	ความชัดเจนในการอธิบายนาฏยศัพท์และสิ่ง ที่เกี่ยวกับวิชานาฏศิลป์	3.39	0.01	3.97	0.78	4.20	0.84
19.	การใช้วิธีทัศน์ประกอบการสอน	3.19	1.00	3.69	1.00	3.80	1.12
20.	การใช้แถบบันทึกเสียงเป็นอุปกรณ์การสอน	3.57	1.03	3.90	0.62	4.02	1.01
21.	การสาธิตการแสดงหรือการรำ	3.36	1.14	3.86	0.92	4.10	0.92
22.	การพาผู้เรียนไปศึกษานอกสถานที่	2.53	0.96	2.72	0.96	3.20	1.27
23.	การให้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงจริง	3.79	1.24	4.17	0.93	3.98	1.03
24.	การนำผู้เรียนไปชมการแสดงนาฏศิลป์ใน สถานที่ต่าง ๆ	2.56	1.06	3.14	1.27	3.41	1.31
	ค่าเฉลี่ยรวม	3.25	0.66	3.71	0.53	3.86	0.73

จากตาราง 7 นักศึกษาเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี การใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$, $s = 0.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่นักศึกษาเห็นว่าอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ 17 ใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X} = 3.63$, $s = 1.04$) ข้อที่ 20 การใช้แถบบันทึกเสียงเป็นอุปกรณ์การสอน ($\bar{X} = 3.57$, $s = 1.03$) และข้อที่ 23 การให้ผู้เรียน มีโอกาสแสดงจริง ($\bar{X} = 3.79$, $s = 1.24$) ส่วนข้ออื่น ๆ นักศึกษาเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี อยู่ในระดับปานกลาง

บุคลากรประจำการเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ใน สถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$, $s = 0.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่บุคลากรประจำการเห็นว่าอยู่ในระดับ ปานกลาง ได้แก่ ข้อที่ 22 การพาผู้เรียนไปศึกษานอกสถานที่ ($\bar{X} = 2.72$, $s = 0.96$) และข้อที่ 24 การนำผู้เรียนไปชมการแสดงนาฏศิลป์ในสถานที่ต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.14$, $s = 1.27$) ส่วนข้ออื่น ๆ บุคลากรประจำการเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชา เอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานีอยู่ในระดับมาก

นักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์เห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, $s = 0.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่นักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์เห็นว่าอยู่ในระดับ ปานกลาง ได้แก่ ข้อที่ 22 การพาผู้เรียนไปศึกษานอกสถานที่ ($\bar{X} = 3.20$, $s = 1.27$) และข้อที่ 24 การนำผู้เรียนไปชมการแสดงนาฏศิลป์ในสถานที่ต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.41$, $s = 1.31$) ส่วนข้ออื่น ๆ นักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์เห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอน วิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี อยู่ในระดับมาก

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษา บุคลากรประจำการ และนักศึกษาศึกษาเอกนาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุดรธานี ด้านการมอบหมายงานเป็นรายข้อ

ข้อที่	พฤติกรรมการสอนด้านการมอบหมายงาน	ทัศนะ					
		นักศึกษา (N=70)		บุคลากร ประจำการ (N=29)		นักศึกษาศึกษา เอกนาฏศิลป์ (N=49)	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
25.	อธิบายงานที่มอบหมายอย่างชัดเจน	3.50	0.93	3.83	0.71	3.78	0.90
26.	มอบหมายงานที่เหมาะสมกับความถนัดของแต่ละบุคคล	2.74	0.81	3.24	1.09	3.61	1.06
27.	จัดหาเอกสารหรือแนะนำเอกสารอ้างอิงไว้ให้ผู้เรียน	3.24	0.95	3.90	0.56	3.84	0.94
28.	การติดตามผลงานที่มอบหมาย	3.17	0.88	3.41	0.87	3.84	0.87
29.	การแนะนำแหล่งข้อมูลเพื่อการค้นคว้าในงานที่มอบหมายให้ทำ	3.09	0.78	3.59	0.82	3.94	0.85
30.	การมอบหมายงานที่สามารถนำไปใช้ในวิชาอื่นของผู้เรียนได้	3.14	0.92	3.52	0.95	3.69	0.94
31.	การวัดและประเมินผลงานที่มอบหมายอย่างยุติธรรม	3.03	0.80	3.34	0.86	3.71	0.98
	ค่าเฉลี่ยรวม	3.13	0.58	3.55	0.63	3.77	0.74

จากตาราง 8 นักศึกษาเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์
 ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการมอบหมายงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$, $s = 0.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่นักศึกษาเห็นว่าอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ 25
 อธิบายงานที่มอบหมายอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.50$, $s = 0.93$) ส่วนข้ออื่น ๆ นักศึกษา
 เห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี อยู่
 ในระดับปานกลาง

บุคลากรประจำการเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ใน
 สถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการมอบหมายงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$, $s = 0.63$)
 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่บุคลากรประจำการเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่
 ข้อที่ 26 มอบหมายงานที่เหมาะสมกับความถนัดของแต่ละบุคคล ($\bar{X} = 3.24$, $s = 1.09$)
 ข้อที่ 28 การติดตามผลงานที่มอบหมาย ($\bar{X} = 3.41$, $s = 0.87$) และข้อที่ 31 การวัด
 และประเมินผลงานที่มอบหมายอย่างยุติธรรม ($\bar{X} = 3.34$, $s = 0.86$) ส่วนข้ออื่น ๆ
 บุคลากรประจำการเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบัน
 ราชภัฏ อุตรธานี อยู่ในระดับมาก

นักเทววิชาเอกนาฏศิลป์เห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์
 ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการมอบหมายงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$, $s = 0.74$)
 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเทววิชาเอกนาฏศิลป์เห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์
 ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษา บุคลากรประจำการ และนักศึกษาศึกษาเอกนาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการเสริมแรงทางการเรียนเป็นรายข้อ

ข้อที่	พฤติกรรมการสอนด้านการเสริมแรงทางการเรียน	ทักษะ					
		นักศึกษา (N=70)		บุคลากร ประจำการ (N=29)		นักศึกษาศึกษา เอกนาฏศิลป์ (N=49)	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
32.	การทำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของวิชาที่เรียน	3.07	0.92	3.72	0.92	3.88	0.97
33.	การชมเชยผู้เรียนในทันทีที่แสดงท่าทางการรำได้	2.79	0.92	3.62	0.86	3.80	0.98
34.	มีการฝึกภาคปฏิบัติเพื่อทบทวนบทเรียนที่เรียน ไปแล้ว	3.43	1.28	4.17	0.97	4.20	0.96
35.	การยกย่องผลงานที่เด่นของผู้เรียนให้ประจักษ์ แก่บุคคลทั่วไป	2.79	0.88	3.48	0.83	3.82	0.95
36.	ความสามารถในการซื้ออุปกรณ์ในการแสดง นาฏศิลป์	3.09	1.11	3.93	0.80	3.88	0.90
37.	การปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนใน ภาคปฏิบัติ	3.40	1.15	3.97	1.02	4.02	1.01
38.	การสร้างอารมณ์ขันเพื่อทำให้ผู้เรียนไม่ เบื่อหน่ายในการเรียน	2.79	1.09	3.28	1.07	3.86	1.04

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	พฤติกรรมการสอนด้านการเสริมแรงทาง การเรียนรู้	ทักษะ					
		นักศึกษา (N=70)		บุคลากร ประจำการ (N=29)		บัณฑิตวิชา เอกนาฏศิลป์ (N=49)	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
39.	การรู้จักใช้วาจา ตี-ชม ที่ทำให้ผู้เรียนเกิด กำลังใจในการเรียน	2.91	1.03	3.31	1.04	3.73	1.08
40.	รายงานผลความก้าวหน้าทางการเรียนอย่าง รวดเร็ว	2.80	1.10	2.97	1.12	3.59	1.06
41.	การซักถามเพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีความเข้าใจ ในเรื่องที่กำลังศึกษา	3.04	1.00	3.72	0.75	3.96	0.86
	ค่าเฉลี่ยรวม	3.01	0.70	3.62	0.62	3.87	0.77

จากตาราง 9 นักศึกษาเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์
ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการเสริมแรงทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$,
S = 0.70) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ นักศึกษาเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอน
วิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

บุคลากรประจำการเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการเสริมแรงทางการเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, $s = 0.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่บุคลากรประจำการเห็นว่าอยู่ในระดับ ปานกลาง ได้แก่ ข้อที่ 35 การยกย่องผลงานที่เด่นของผู้เรียนให้ประจักษ์แก่บุคคลทั่วไป ($\bar{X} = 3.48$, $s = 0.83$) ข้อที่ 38 การสร้างอารมณ์ขึ้นเพื่อทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่าย ในการเรียน ($\bar{X} = 3.28$, $s = 1.07$) ข้อที่ 39 การรู้จักใช้วาจาติ-ชม ที่ทำให้ ผู้เรียนเกิดกำลังใจในการเรียน ($\bar{X} = 3.31$, $s = 1.04$) และข้อที่ 40 รายงานผล ความก้าวหน้าทางการเรียนอย่างรวดเร็ว ($\bar{X} = 2.97$, $s = 0.62$) ส่วนข้ออื่น ๆ บุคลากรประจำการเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบัน ราชภัฏ อุตรธานี อยู่ในระดับมาก

นักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์เห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการเสริมแรงทางการเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, $s = 0.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์เห็นว่าพฤติกรรม การสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษา บุคลากรประจำการ และนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกศึกษาศาสตร์ในสถาบันราชภัฏอุดรธานี ด้านการประเมินผลการเรียนการสอนและนำข้อมูลย้อนกลับเป็นรายชื่อ

ข้อที่	พฤติกรรมการสอนด้านการประเมินผล การเรียนการสอนและนำข้อมูลย้อนกลับ	ทัศนะ					
		นักศึกษา (N=70)		บุคลากร ประจำการ (N=29)		นักศึกษาคณะ ศึกษาศาสตร์ (N=49)	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
42.	มีการทดสอบโดยให้ทำเดี่ยวบ่อยครั้งเพียงพอ	3.33	1.25	4.00	1.00	3.80	1.15
43.	การทดสอบโดยให้ทำหมู่หลังจากการเรียนการสอน	3.59	1.06	3.97	1.15	4.22	0.85
44.	ใช้วิธีการทดสอบที่เหมาะสมกับผู้เรียน	3.03	0.83	3.45	0.87	3.63	1.01
45.	การแจ้งผลการเรียนให้ผู้เรียนทราบอย่างรวดเร็ว	2.86	0.98	3.07	1.13	3.53	1.28
46.	การเลือกใช้แบบทดสอบทฤษฎีศิลป์ที่สามารถวัดได้ตรงตามเนื้อหา	3.21	0.90	3.59	0.98	3.84	1.14
47.	การเลือกใช้แบบทดสอบทฤษฎีศิลป์ที่วัดผลได้ตรงตามวัตถุประสงค์	3.14	0.97	3.66	0.97	3.86	0.94
48.	การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล	2.89	1.00	3.21	0.86	3.67	1.03
49.	การให้ผู้เรียนประเมินผลด้วยตนเอง	2.60	0.97	3.10	1.23	3.67	1.14
	ค่าเฉลี่ยรวม	3.08	0.61	3.50	0.66	3.78	0.86

จากตาราง 10 นักศึกษาเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการประเมินผลการเรียนการสอนและนำข้อมูลย้อนกลับ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.08$, $S = 0.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่นักศึกษาเห็นว่าอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ 43 การทดสอบโดยให้รำห่มหลังจากการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.59$, $S = 1.06$) ส่วนข้ออื่น ๆ นักศึกษาเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี อยู่ในระดับปานกลาง

บุคลากรประจำการเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการประเมินผลการเรียนการสอนและนำข้อมูลย้อนกลับ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, $S = 0.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่บุคลากรประจำการเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อที่ 44 ใช้วิธีการทดสอบที่เหมาะสมกับผู้เรียน ($\bar{X} = 3.45$, $S = 0.87$) ข้อที่ 45 การแจ้งผลการเรียนให้ผู้เรียนทราบอย่างรวดเร็ว ($\bar{X} = 3.07$, $S = 0.13$) ข้อที่ 48 การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 3.21$, $S = 0.86$) และข้อที่ 49 การให้ผู้เรียนประเมินผลด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.10$, $S = 1.23$) ส่วนข้ออื่น ๆ บุคลากรประจำการเห็นว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี อยู่ในระดับมาก

นักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์เห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการประเมินผลการเรียนการสอนและนำข้อมูลย้อนกลับอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, $S = 0.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์เห็นว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษา บุคลากรประจำการ และนักศึกษานอกหลักสูตรที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุดรธานี ด้านการช่วยเหลือผู้เรียนเพิ่มเติมเป็นรายชื่อ

ข้อที่	พฤติกรรมการสอนด้านการช่วยเหลือผู้เรียนเพิ่มเติม	ทัศนะ					
		นักศึกษา (N=70)		บุคลากร ประจำการ (N=29)		นักศึกษานอก หลักสูตร (N=49)	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
50.	แนะนำผู้เรียนให้รู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	2.83	0.83	3.41	0.87	3.69	1.00
51.	ให้คำแนะนำช่วยเหลือนอกเวลาเรียน	3.26	1.06	3.90	0.98	3.76	1.01
52.	มอบงานพิเศษเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนเพิ่มเติม	2.89	0.84	3.41	1.15	3.71	1.06
53.	ผู้สอนให้ความสนใจและเอาใจใส่ผู้เรียนที่มีปัญหา	3.30	1.03	3.86	0.88	3.84	0.92
54.	ให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาให้ผู้เรียนด้วยความเต็มใจ	3.11	1.12	3.90	0.98	3.86	1.04
55.	การหาทางช่วยจัดปัญหาให้ผู้เรียนด้วยความเต็มใจและเห็นใจ	2.91	1.07	3.38	1.08	3.76	1.13
56.	จัดการสอนสำหรับผู้เรียนที่มีพื้นฐานทางนาฏศิลป์น้อยเป็นพิเศษ	2.84	0.99	3.24	1.12	3.59	1.21

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อที่	พฤติกรรมการสอนด้านการช่วยเหลือ ผู้เรียนเพิ่มเติม	ทักษะ					
		นักศึกษา (N=70)		บุคลากร ประจำการ (N=29)		นักจิตวิทยา เอกนาฏศิลป์ (N=49)	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
57.	ให้ผู้เรียนทุกคนมีประสบการณ์โดยให้โอกาส ได้แสดงจริง	3.39	1.27	4.07	1.00	4.02	1.04
58.	จัดการแสดงเพื่อหาทุนช่วยเหลือผู้เรียนที่ต้องการ ความช่วยเหลือ	2.60	1.13	2.83	1.34	3.47	1.23
	ค่าเฉลี่ยรวม	3.01	0.70	3.56	0.73	3.74	0.84

จากตาราง 11 นักศึกษาเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอก
นาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรดิตถ์ ด้านการช่วยเหลือผู้เรียนเพิ่มเติม อยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{X} = 3.01$, $S = 0.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาเห็นว่าพฤติกรรม
การสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรดิตถ์ อยู่ในระดับปานกลาง
ทุกข้อ

บุคลากรประจำการเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการช่วยเหลือผู้เรียนเพิ่มเติม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$, $S = 0.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่บุคลากรประจำการเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อที่ 50 แนะนำผู้เรียนให้รู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.41$, $S = 0.87$) ข้อที่ 52 มอบงานพิเศษเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนเพิ่มเติม ($\bar{X} = 3.41$, $S = 1.15$) ข้อที่ 55 การหาทางช่วยจัดปัญหาให้ผู้เรียนด้วยความเต็มใจ และเห็นใจ ($\bar{X} = 3.38$, $S = 1.08$) ข้อที่ 56 จัดการสอนสำหรับผู้เรียนที่มีพื้นฐานทางนาฏศิลป์น้อยเป็นพิเศษ ($\bar{X} = 3.24$, $S = 1.12$) และข้อที่ 58 จัดการแสดงเพื่อหาทุนช่วยเหลือผู้เรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ ($\bar{X} = 2.83$, $S = 1.34$) ส่วนข้ออื่น ๆ บุคลากรประจำการเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี อยู่ในระดับมาก

นักศึกษานาฏศิลป์เห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการช่วยเหลือผู้เรียนเพิ่มเติมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$, $S = 0.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่นักศึกษานาฏศิลป์เห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อที่ 58 จัดการแสดงเพื่อหาทุนช่วยเหลือผู้เรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ ($\bar{X} = 3.47$, $S = 1.23$) ส่วนข้ออื่น ๆ นักศึกษานาฏศิลป์เห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อยู่ในระดับมาก

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษา บุคลากรประจำการ, และนักวิชาเอกนาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนเป็นรายชื่อ

ข้อที่	พฤติกรรมการสอนด้านการสร้าง บรรยากาศในชั้นเรียน	ทักษะ					
		นักศึกษา (N=70)		บุคลากร ประจำการ (N=29)		นักวิชา เอกนาฏศิลป์ (N=49)	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
59.	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเลือก กิจกรรมการเรียนการสอน	3.20	1.18	3.48	1.02	3.78	1.28
60.	การเล่าเรื่องหรือประสบการณ์ต่าง ๆ ประกอบการสอน	3.17	0.98	3.69	0.89	3.88	0.99
61.	การสร้างสถานการณ์ที่ดีในขณะที่ทำการสอน	2.89	1.00	3.76	0.91	4.02	0.95
62.	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น	2.76	0.95	3.45	0.87	3.78	0.94
63.	มีการตักเตือนผู้เรียนให้เข้าใจในบทบาทและ หน้าที่ของตนตลอดเวลา	3.07	0.82	3.66	0.90	3.94	0.94
64.	มีความอดทนสามารถควบคุมอารมณ์ได้ตลอด เวลา	2.81	1.03	3.59	1.05	3.78	1.14
65.	การให้ความสนใจและเอาใจใส่ผู้เรียนอย่าง สม่ำเสมอ	3.31	0.93	3.93	0.80	3.94	0.88

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	พฤติกรรมการสอนด้านการสร้าง บรรยากาศในชั้นเรียน	ทัศนะ					
		นักศึกษา (N=70)		บุคลากร ประจำการ (N=29)		นักจิตวิทยา เอกนาฏศิลป์ (N=49)	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
66.	วางตัวให้เหมาะสมกับการเป็นครู	3.44	1.09	4.21	1.05	4.12	0.95
67.	มีความเป็นกันเองกับผู้เรียน	3.56	0.94	4.00	0.85	4.10	0.96
	ค่าเฉลี่ยรวม	3.13	0.69	3.75	0.69	3.93	0.81

จากตาราง 12 นักศึกษาเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$, $S = 0.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่นักศึกษาเห็นว่าอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ 67 มีความเป็นกันเองกับผู้เรียน ($\bar{X} = 3.56$, $S = 0.94$) ส่วนข้ออื่น ๆ นักศึกษาเห็นว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี อยู่ในระดับปานกลาง

บุคลากรประจำการเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, $S = 0.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่บุคลากรประจำการเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อที่ 59 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.48$, $S = 1.02$) และข้อที่ 62 การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ($\bar{X} = 3.45$, $S = 0.87$) ส่วนข้ออื่น ๆ บุคลากรประจำการเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี อยู่ในระดับมาก

นักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์เห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, $S = 0.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์เห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษา บุคลากรประจำการ และนักศึกษานอกนฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุดรธานี ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเป็นรายข้อ

ข้อที่	พฤติกรรมการสอนด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน	ทัศนะ					
		นักศึกษา (N=70)		บุคลากร ประจำการ (N=29)		นักศึกษานอก นฏศิลป์ (N=49)	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
68.	การปฏิบัติตนต่อผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.09	0.88	4.00	0.71	3.98	0.88
69.	เป็นผู้นำและตัวอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน	3.13	0.95	3.76	0.87	3.94	0.92
70.	การให้ความสนใจแก่ผู้เรียน	3.20	0.93	3.86	0.88	3.96	0.87
71.	การให้ความเมตตากรุณาต่อผู้เรียน	3.11	0.81	3.34	1.01	3.71	0.98
72.	สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้เรียน	3.03	0.88	3.62	1.08	4.04	0.89
73.	ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงนฏศิลป์	3.54	1.26	4.10	1.05	4.00	1.12
74.	การให้ผู้เรียนประเมินผลการสอนของอาจารย์	2.61	0.95	3.07	1.33	3.57	1.17
75.	การแสดงความชื่นชมในความสำเร็จของผู้เรียน	3.36	0.93	3.69	1.34	3.71	1.24
	ค่าเฉลี่ยรวม	3.13	0.64	3.68	0.81	3.86	0.81

จากตาราง 13 นักศึกษาเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$, $S = 0.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่นักศึกษาเห็นว่า อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ 73 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงนาฏศิลป์ ($\bar{X} = 3.54$, $S = 1.26$) ส่วนข้ออื่น ๆ นักศึกษาเห็นว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี อยู่ในระดับปานกลาง

บุคลากรประจำการเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, $S = 0.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่บุคลากรประจำการเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อที่ 71 การให้ความเมตตากรุณาต่อผู้เรียน ($\bar{X} = 3.34$, $S = 1.01$) และข้อที่ 74 การให้ผู้เรียนประเมินผลการสอนของอาจารย์ ($\bar{X} = 3.07$, $S = 1.33$) ส่วนข้ออื่น ๆ บุคลากรประจำการเห็นว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี อยู่ในระดับมาก

นักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์เห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, $S = 0.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์เห็นว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษา บุคลากรประจำการ และนักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ตามตัวแปรพื้นฐานความรู้วิชานาฏศิลป์ เป็นรายด้านและรวมเก้านด้าน แสดงในตาราง 14 - 16

ตาราง 14 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของทักษะของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรม
การสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ตามตัวแปรพื้นฐานความรู้
วิชานาฏศิลป์ เป็นรายด้านและรวมเก้านด้าน

ด้านที่	พฤติกรรมการสอน	ทักษะของนักศึกษา				t
		เคยเรียนวิชา นาฏศิลป์มาก่อน (N=46)		ไม่เคยเรียนวิชา นาฏศิลป์มาก่อน (N=24)		
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
1.	การเตรียมการสอน	3.59	0.81	3.35	0.74	-1.22
2.	การเล่นเนื้อหาในการสอน	3.16	0.71	3.13	0.61	-0.18
3.	การใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน	3.23	0.64	3.30	0.72	0.43
4.	การมอบหมายงาน	3.13	0.54	3.13	0.67	0.00
5.	การเสริมแรงทางการเรียน	2.97	0.72	3.08	0.68	0.63
6.	การประเมินผลการเรียนการสอนและนำ ข้อมูลย้อนกลับ	3.05	0.60	3.13	0.63	0.49
7.	การช่วยเหลือผู้เรียนเพิ่มเติม	2.99	0.68	3.06	0.75	0.43
8.	การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน	3.11	0.68	3.16	0.72	0.31
9.	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน	3.13	0.58	3.14	0.76	0.01
	ค่าเฉลี่ยรวม	3.14	0.60	3.16	0.62	0.13

จากตาราง 14 แสดงว่านักศึกษาที่มีพื้นความรู้วิชานาฏศิลป์ต่างกัน มีทัศนคติต่อ
 พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี รวมเก้
 ด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่
 มีพื้นความรู้วิชานาฏศิลป์ต่างกัน มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอก
 นาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน

ตาราง 15 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของทักษะของบุคลากรประจำการ
ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรดิตถ์ ตาม
ตัวแปรพื้นฐานความรู้วิชานาฏศิลป์เป็นรายด้านและรวมในด้าน

ด้านที่	พฤติกรรมการสอน	ทักษะของบุคลากรประจำการ				t
		เคยเรียนวิชา นาฏศิลป์มาก่อน (N=21)		ไม่เคยเรียนวิชา นาฏศิลป์มาก่อน (N=8)		
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
1.	การเตรียมการสอน	3.95	0.67	3.98	0.96	0.11
2.	การเสนอเนื้อหาในการสอน	3.63	0.57	3.97	0.65	1.37
3.	การใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน	3.61	0.39	3.97	0.75	1.30
4.	การมอบหมายงาน	3.37	0.48	4.00	0.79	2.63*
5.	การเสริมแรงทางการเรียน	3.44	0.48	4.07	0.74	2.71*
6.	การประเมินผลการเรียนการสอนและนำ ข้อมูลย้อนกลับ	3.33	0.54	3.95	0.77	2.45*
7.	การช่วยเหลือผู้เรียนเพิ่มเติม	3.38	0.63	4.01	0.81	2.24*
8.	การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน	3.61	0.59	4.11	0.85	1.79
9.	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน	3.51	0.61	4.13	1.11	1.48
	ค่าเฉลี่ยรวม	3.53	0.49	4.03	0.76	2.06*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 15 แสดงว่าบุคลากรประจำการที่มีพื้นความรู้วิชาภาษาอังกฤษต่างกัน มีทัศนคติต่อการพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกภาษาอังกฤษในสถาบันราชภัฏ อุตรดิตถ์ รวมเก้านด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าบุคลากรประจำการที่มีพื้นความรู้วิชาภาษาอังกฤษต่างกัน มีทัศนคติต่อการพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกภาษาอังกฤษในสถาบันราชภัฏ อุตรดิตถ์ ด้านการมอบหมายงาน ด้านการเสริมแรงทางการเรียน ด้านการประเมินผลการเรียนการสอนและนำข้อมูลย้อนกลับ และด้านการช่วยเหลือผู้เรียนเพิ่มเติม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 16 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของทักษะของนักศึกษาศึกษาเอกนาฏศิลป์ ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรดิตถ์ ตาม ตัวแปรพื้นฐานความรู้วิชานาฏศิลป์เป็นรายด้านและรวมเข้าด้าน

ด้านที่	พฤติกรรมการสอน	ทักษะของนักศึกษาศึกษาเอกนาฏศิลป์				t
		เคยเรียนวิชา นาฏศิลป์มาก่อน (N=31)		ไม่เคยเรียนวิชา นาฏศิลป์มาก่อน (N=18)		
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
1.	การเตรียมการสอน	3.98	0.82	3.94	0.69	-0.16
2.	การเสนอเนื้อหาในการสอน	3.89	0.67	3.91	0.76	0.14
3.	การใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน	3.83	0.75	3.91	0.72	0.34
4.	การมอบหมายงาน	3.69	0.70	3.92	0.82	1.06
5.	การเสริมแรงทางการเรียน	3.75	0.78	4.08	0.74	1.46
6.	การประเมินผลการเรียนการสอนและนำ ข้อมูลย้อนกลับ	3.69	0.83	3.92	0.92	0.90
7.	การช่วยเหลือผู้เรียนเพิ่มเติม	3.66	0.80	3.89	0.90	0.92
8.	การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน	3.82	0.78	4.10	0.84	1.15
9.	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน	3.75	0.80	4.06	0.83	1.26
	ค่าเฉลี่ยรวม	3.78	0.71	3.97	0.76	0.89

ตาราง 16 แสดงว่าบัณฑิตวิชาเอกนาฏศิลป์ที่มีพื้นความรู้วิชานาฏศิลป์ต่างกัน มี
 ทักษะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี
 รวมเก้าด้าน แตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บัณฑิต
 วิชาเอกนาฏศิลป์ที่มีพื้นความรู้วิชานาฏศิลป์ต่างกัน มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์
 ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี แตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
 ทุกด้าน

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนะของนักศึกษา บุคลากรประจำการ และนักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์ ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรดิตถ์ ในแต่ละด้านและรวมเข้าด้าน คือ การเตรียมการสอน การเสนอเนื้อหาในการสอน การใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน การมอบหมายงาน การเสริมแรงทางการเรียน การประเมินผล การเรียนการสอนและนำข้อมูลย้อนกลับ การช่วยเหลือผู้เรียนเพิ่มเติม การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษา บุคลากรประจำการ และนักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรดิตถ์ ในแต่ละด้านและรวมเข้าด้าน ตามตัวแปรพื้นความรู้วิชานาฏศิลป์ก่อนเข้าศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย นักศึกษา จำนวน 70 คน จากประชากร จำนวน 83 คน บุคลากรประจำการ จำนวน 29 คน จากประชากร จำนวน 32 คน และนักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์ จำนวน 49 คน จากประชากร จำนวน 67 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 148 คน จากประชากร จำนวน 182 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามสำรวจทัศนะของนักศึกษา บุคลากรประจำการ และนักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอน

วิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 75 ข้อ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของ ลีเคิร์ท แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น 0.97 แบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 163 ฉบับ ได้รับคืนกลับมาจำนวน 152 ฉบับ มีแบบสอบถามสมบูรณ์นำมาใช้ในการวิจัย จำนวน 148 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.80 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามทัศนะของนักศึกษา บุคลากรประจำการ และนักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี โดยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส - เอกซ์ (Statistical Package for Social Sciences - Version X) ดังนี้

1.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้ t-test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ในการวิจัย ได้นำเสนอ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ทัศนะของนักศึกษา บุคลากรประจำการ และนักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์ ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ในแต่ละด้านและรวมเก้านด้าน ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 1 มีดังนี้

1.1 นักศึกษาเห็นว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี เป็นรายด้านและรวมเก้านด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการเตรียมการสอน นักศึกษาเห็นว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี อยู่ในระดับมาก

1.2 บุคลากรประจำการและนักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์เห็นว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี เป็นรายด้านและรวมเก้านด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษา บุคลากรประจำการ และนักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี เป็นรายด้านและรวมเก้านด้าน ตามความมุ่งหมายข้อ 2 และสมมติฐานของการวิจัยดังนี้

2.1 ทัศนะของนักศึกษาและนักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์ที่มีพื้นฐานความรู้วิชานาฏศิลป์ต่างกันที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี เป็นรายด้านและรวมเก้านด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 และข้อ 3

2.2 ทัศนะของบุคลากรประจำการที่มีพื้นฐานความรู้วิชานาฏศิลป์ต่างกัน ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี รวมเก้านด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทัศนะของบุคลากรประจำการที่มีพื้นฐานความรู้วิชานาฏศิลป์ต่างกันที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการมอบหมายงาน ด้านการเสริมแรงทางการเรียน ด้านการประเมินผลการเรียนการสอนและนำข้อมูลย้อนกลับ และด้านการช่วยเหลือผู้เรียนเพิ่มเติม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรดิตถ์ รวมเก้าด้าน อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะพฤติกรรมของอาจารย์ที่แสดงออกในขณะที่ดำเนินการสอนในห้องเรียน ส่วนใหญ่มักจะแสดงพฤติกรรมที่เข้มงวดเคร่งครัดต่อนักศึกษามากในขณะที่สอนเพื่อความเข้มข้นเรียน ความคุมความประพฤติของนักศึกษาหรือแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักศึกษาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ซึ่งเป็นการส่งผลให้บรรยากาศการเรียนการสอนเต็มไปด้วยความเครียด ความกลัว หรือเป็นบรรยากาศการเรียนที่ไม่มีชีวิตชีวา อันเป็นอุปสรรคต่อสภาพการเรียนการสอนที่จะจูงใจให้นักศึกษามีความสุข และกระตือรือร้นที่จะเรียน เนื่องจากจะทำให้ นักศึกษารู้สึกอึดอัดไม่อยากเรียน หรือเรียนด้วยความไม่สบายใจ จากการศึกษาถึงสาเหตุที่อาจารย์แสดงพฤติกรรมดังกล่าวต่อนักศึกษาในขณะที่สอนอาจจะเป็นไปได้ว่าเพราะอาจารย์ที่มีความเชื่อถ่ายทอดวิชาชีพรูและการเรียนการสอน มักจะเดินเข้าห้องเรียนด้วยหน้าตาเฉยเมยหรือหน้าบึ้งตึง ขมวดคิ้ว นิ้วหน้าอยู่ตลอดเวลา ขณะที่อยู่ในห้องเรียน หรือแสดงความเครียดออกมาในขณะที่สอน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2528 : 126)

นอกจากนี้นักศึกษาอาจจะเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนขาดความเข้มข้นในการถ่ายทอดวิชานาฏศิลป์ ดังที่ ชมนาด โสภณ (2531 : 253) ได้ศึกษาพัฒนาการของการศึกษาวิชาชีพนานาฏศิลป์ไทยในประเทศไทย พบว่า อาจารย์ผู้สอนวิชานาฏศิลป์ขาดความเข้มข้นในการถ่ายทอดวิชา นาฏศิลป์ การสอนเป็นไปอย่างเฉื่อยชาตามระบบราชการ ขาดการเน้นให้รู้และเข้าใจในท่ารำ ขาดการเข้มงวดในการฝึกหัดให้ได้ท่ารำทั้งดงามถูกต้องขาดการส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้มีโอกาสรับประสบการณ์จากการแสดงบนเวที

การที่บุคลากรประจำการและบัณฑิตวิชาเอกนาฏศิลป์เห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ รวมเก้าด้าน อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะบุคลากรประจำการและบัณฑิตวิชาเอกนาฏศิลป์ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนแล้ว และได้เคยเป็นผู้สอนวิชานาฏศิลป์ จึงมีความเข้าใจและรู้ถึงศิลปะโดยเฉพาะนาฏศิลป์ซึ่งเป็นเรื่องของจิตใจที่ละเอียดอ่อน การฝึกหัดต้องเข้มงวดเคร่งครัด ใช้กำลังกายและกำลังใจอย่าง

หนัก ทั้งผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งพฤติกรรมของอาจารย์ในการถ่ายทอดทำร่ำจะมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น ความสามารถของแต่ละบุคคล อุปนิสัย สติปัญญา ความสามารถในการจดจำทำร่ำร่ำ ความกตัญญูทเวที ตลอดจนการมองเห็นคุณค่าทาง วิทยาศาสตร์ของตัวผู้เรียนเอง นอกจากนี้บุคลิกการประจำการและนันทิตวิชาเอกนาฏศิลป์ อาจจะเห็นว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ทุกคนเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และมี วุฒิทางการศึกษาด้านนาฏศิลป์โดยตรง มีประสบการณ์ในการสอนไม่น้อยกว่า 5 ปี กอปร ไปด้วยได้ออกไปปฏิบัติงานการสอนนาฏศิลป์ มีประสบการณ์ที่หนักยิ่งด้วยตนเอง จึงทำให้มี ทศณะว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์นาฏศิลป์ของตนนั้นหนักกว่า และเห็นว่าอาจารย์ นาฏศิลป์มีพฤติกรรมการสอนในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับมากก็เป็นได้ (ชมนาค โสภณ. 2531 : 257)

จากผลการวิจัยเป็นรายด้าน

1.1 การที่นักศึกษา บุคลิกการประจำการ และนันทิตวิชาเอกนาฏศิลป์เห็นว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการ เตรียมการสอนอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์มีการเตรียม การสอน เตรียมอุปกรณ์ สถานที่ และชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งการ เตรียมพร้อมในด้านการสอนจะช่วยทำให้การเรียนการสอนวิชาเอกนาฏศิลป์บรรลุจุดประสงค์ได้ ง่าย การเตรียมการสอนเป็นการวางแผนล่วงหน้าโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจปัญหา ทรัพยากร วิเคราะห์เนื้อหาวิชา วิเคราะห์ผู้เรียน กำหนดวัตถุประสงค์กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อการเรียนรู้และการประเมินผล (ปัญญา สมบัตินิมิตร. 2531 : 56) แต่เป็น ที่น่าสังเกตว่า นักศึกษายังเห็นว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ เกี่ยวกับการชี้แจงแผนการเรียนการสอน การชี้แจงจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน และ การชี้แจงรายละเอียดรายวิชาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเรียนการสอน วิชาเอกนาฏศิลป์นั้นผู้สอนและผู้เรียนจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมาก ทำให้อาจารย์ผู้สอนเกิด ความรู้สึกว่า ผู้เรียนจะทราบเองว่าการเรียนในชั่วโมงต่อ ๆ ไป จะต้องฝึกหรือทำอะไร จึงทำให้อาจารย์ผู้สอนชี้แจงให้ผู้เรียนทราบอย่างไม่แจ่มชัดนัก และข้อสำคัญยังขาดการ

วางแผนการสอนร่วมกันระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา ซึ่งการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา อาจารย์ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนการสอนร่วมกัน ดังที่ สุกัญญา โขวิไลกุล (2530 : 1 - 4) ได้แสดงความเห็นว่า การเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ได้มุ่งเน้นการสอนแบบให้ผู้เรียนมีโอกาสค้นคว้าด้วยตนเองมากขึ้น ดังนั้น อาจารย์ควรจะให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนการสอนร่วมกัน ซึ่งจะทำให้ นักศึกษาเกิดความรู้สึกถึงการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสค้นคว้าศึกษาด้วยตนเองตามความพอใจมากขึ้น

1.2 การที่นักศึกษาเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอก นาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการเสนอเนื้อหาในการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ผู้สอนยังคงยึดถือรูปแบบการสอนดั้งเดิมที่ปฏิบัติสืบเนื่องต่อกันมา คือ การสอนแบบให้ผู้เรียนเรียนด้วยการปฏิบัติตามลำดับขั้นตอน การเลียนแบบจากอาจารย์ผู้สอน และใช้การสังเกตจดจำและมีขั้นตอนในการฝึกหัดที่เหมือน ๆ กัน ทำให้ การเสนอเนื้อหาในการสอน เช่น การยกตัวอย่างประกอบการสอน การสรุปเนื้อหาสาระ การสอนวิชานาฏศิลป์ให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ และการเลือกใช้วิธีสอน ไม่ได้แสดงออกอย่างเต็มที่ นอกจากนั้นนักศึกษาไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นในเนื้อหาวิชาที่เรียน เพราะต้องปฏิบัติตามอาจารย์ทุกอย่าง ซึ่งผิดหลักการสอนโดยทั่วไป ดังผลการวิจัยของ สุจิตรา แสงหิรัญ (2532 : 81) เรื่องพฤติกรรมการสอนของครูสุศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า การเรียนการสอนส่วนใหญ่ใช้ครูเป็นศูนย์กลาง คือ ครูเป็นผู้บรรยายเองทั้งหมด การให้ผู้เรียนทำกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การออกมารายงานหน้าชั้นเรียน การให้ผู้เรียนคู่วิทัศน์ หรือสไลด์ การให้ผู้เรียนทำงานกลุ่มหรืองานเดี่ยว การสาธิต การแสดงบทบาทสมมติ มีการปฏิบัติน้อย จึงควรเน้นให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันเพื่อฝึกให้เกิดความชำนาญ ความรู้และทัศนคติที่ดี ผู้เรียนก็จะได้อะไรกว้างขวางยิ่งขึ้น

การที่บุคลากรประจำการและนักวิชาเอกนาฏศิลป์ เห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะบุคคลทั้ง 2 กลุ่ม เห็นว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ส่วนใหญ่อธิบายเนื้อหาวิชาที่สอนได้ถูกต้องตามหลักวิชา มีการจัดลำดับการนำเสนอเป็นอย่างดี และอธิบายประกอบการสาธิตได้อย่างชัดเจน ปรับปรุงวิธีสอนของตนเองอยู่เสมอ ติดตามช่วยเหลือผู้เรียนในขณะฝึกหัดอย่างใกล้ชิดและทั่วถึง ใช้ท่าทางประกอบขณะบรรยายสาธิตได้อย่างเหมาะสม สอนเนื้อหาและทักษะติดต่อกันเป็นลำดับ ทำให้ง่ายต่อการเรียนรู้และฝึกหัด อธิบายแยกแยะทักษะที่สอนได้ชัดเจน และเน้นเนื้อหาสาระที่สำคัญทุกครั้งที่สอนมากกว่าที่ตนได้นำไปปฏิบัติงานก็เป็นได้ หรืออาจเป็นเพราะบุคลากรประจำการและนักวิชาเอกนาฏศิลป์ส่วนใหญ่ เป็นผู้มีความรู้และมีประสบการณ์ โดยเฉพาะบุคลากรประจำการซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานด้านการสอนมาแล้ว จึงมีความเข้าใจในการเสนอเนื้อหาวิชาของอาจารย์ผู้สอนเป็นอย่างดี

1.3 การที่นักศึกษาเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์นั้นจะเน้นวิธีสอนโดยให้ปฏิบัติเลียนแบบครูเป็นหลัก โดยผู้เรียนจะต้องจดจำและปฏิบัติตามอย่างแม่นยำให้ได้มากที่สุดจนกว่าจะเป็นที่พอใจของครู จึงทำให้อาจารย์ผู้สอนแสดงพฤติกรรมในการใช้อุปกรณ์การสอนไม่บ่อยนัก นอกจากนี้การเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ยังขาดงบประมาณในการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย เช่น วิดีทัศน์ โทรทัศน์ แอพบนัฏทภาพ ตลอดจนอุปกรณ์ประกอบการแสดง อาทิ เครื่องแต่งกายที่ทันสมัย หลากหลายจึงมีน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิศนัฐ ดันตภาณิช (2529 : 70) ที่พบว่า ผู้เรียนสาขาวิชาเอกการดนตรีก็มีความต้องการวัสดุอุปกรณ์ เช่น เครื่องดนตรีประกอบการเรียนการสอน แต่ติดขัดงบประมาณสถาบัน จึงควรดำเนินการสำรวจและจัดซื้อให้เพียงพอับความต้องการของผู้เรียน

การที่บุคลากรประจำการและนักวิชาเอกนาฏศิลป์เห็นว่า อาจารย์มีพฤติกรรมในการใช้อุปกรณ์การสอนอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์

นอกจากจะเน้นวิธีสอนโดยให้ปฏิบัติเลียนแบบครูเป็นหลักแล้ว ในกรณีที่ผู้เรียนมีเวลาเรียนน้อย เช่น บุคลากรประจำการ อาจารย์ผู้สอนจะเสนอแนะให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากวิดิทัศน์เพิ่มเติม ซึ่งจะใช้เวลาเรียนน้อยกว่าและเร็วกว่า

1.4 การที่นักศึกษาเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการมอบหมายงานอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะนักศึกษาเห็นว่า อาจารย์ได้มอบหมายงานให้นักศึกษาทำโดยมิได้ชี้แจงรายละเอียดให้ชัดเจน หรือขาดการพิจารณาถึงความเหมาะสมกับความถนัดของแต่ละบุคคล และข้อสำคัญอาจารย์จะติดตามงานที่มอบหมายอยู่ในระดับหนึ่งเท่านั้น ซึ่งนักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ควรจะได้ติดตามงานให้มากกว่าที่เป็นอยู่และทำอย่างสม่ำเสมอ ให้การเอาใจใส่ดูแลและให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น อันจะส่งผลไปถึงประสิทธิภาพในการสอนด้วย ดังที่ สุชาติ โสภประยูร (2525 : 90) กล่าวว่า การมอบหมายงานมีความหมายมากกว่าการให้กรบ้านตามแบบฝึกหัด โดยครูให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ทำมากขึ้น เช่น การค้นคว้า ทำรายงาน การสำรวจ การจัดทำภาพนิทรรศการ เป็นต้น ส่วนการที่บุคลากรประจำการและนักศึกษาศาสนาเอกนาฏศิลป์เห็นว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ มีพฤติกรรมการสอนด้านการมอบหมายงานอยู่ในระดับมาก อาจเพราะเห็นว่า อาจารย์ผู้สอนได้เน้นถึงความสำคัญในการมอบหมายงานให้นักศึกษามากพออยู่แล้ว โดยเฉพาะงานที่สามารถนำไปใช้ในวิชาชีพของนักศึกษา เช่น การให้นักศึกษาออกแสดงละครจริง ส่งเสริมประสบการณ์บนเวที การสร้างเครื่องแต่งกายละคร เป็นต้น ผลงานวิจัยของอยู่สุข ทำไร่ (2524 : 56) ก็ได้พบว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ด้านการมอบหมายงานให้ปฏิบัติเป็นไปในทางบวกและอยู่ในเกณฑ์ดี โดยเฉพาะในการมอบหมายงาน ผู้สอนได้อธิบายงานที่มอบหมายอย่างแจ่มแจ้งเป็นพฤติกรรมที่ปฏิบัติมากที่สุด

1.5 การที่นักศึกษาเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการเสริมแรงทางการเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

อาจเป็นเพราะนักศึกษาเห็นว่า อาจารย์มิได้มีการเสริมแรงทางการเรียนให้นักศึกษา กล่าวคือ มิได้มีการชมเชยผู้เรียนในทันทีที่แสดงท่าทางการทำได้ หรือขาดการยกย่อง ผลงานที่ดีเด่นของผู้เรียนให้ประจักษ์แก่บุคคลทั่วไป และข้อสำคัญอาจารย์ส่วนใหญ่ขาด อารมณ์ขันในการสอน เนื่องจากมีความมุ่งมั่นที่จะสอนเพียงอย่างเดียว ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ พันธุ์ศักดิ์ พลสารัมย์ (2532 : 150) ที่ศึกษาพฤติกรรมการสอนดนตรีใน สหวิทยาลัยอีสานใต้ พบว่า ความมีอารมณ์ขันของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงว่า อาจารย์ผู้สอนดนตรีมีความจริงใจต่อการสอนในชั้นเรียนมาก เพราะต้องการให้นักศึกษาได้ ความรู้อย่างเต็มที่ โดยไม่คำนึงถึงอารมณ์ของผู้เรียนในขณะนั้น จึงทำให้การเรียนการสอน ไม่บรรลุผลเท่าที่ควร ส่วนบุคลากรประจำการและนักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์เห็นว่า อาจารย์ ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ มีพฤติกรรมการสอนด้านการเสริมแรงทางการเรียนอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะเห็นว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ได้เห็นความสำคัญของวิชานาฏศิลป์ และพยายามสร้างความรู้สึกภาคภูมิใจในวิชานาฏศิลป์ให้แก่ผู้เรียนเป็นประจำอยู่แล้ว โดย ให้ผู้เรียนเห็นว่าศิลปะเป็นเรื่องของจิตใจที่ละเอียดอ่อน มีการฝึกหัดที่ต้องให้กำลังกาย และใจอย่างมาก ซึ่งอาจารย์ผู้สอนได้ทุ่มเทและฝึกหัดให้ผู้เรียนอย่างเท่าเทียมกัน โดย ปราศจากอคติหรือความลำเอียง มีการชี้ข้อบกพร่องและแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนอย่างทั่วถึง ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจที่จะเรียน ดังที่ ใหญ่ยา สมบัตินิมิตร (2531 : 58 - 59) กล่าวว่า การให้สิ่งที่นักเรียนรู้สึกพึงพอใจ แล้วมีพฤติกรรมที่ครูให้แรงเสริมเกิดขึ้น หรือเป็นสัญลักษณ์ที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้สึกภูมิใจและมีกำลังใจ เช่น คำชม ความ เอาใจใส่หรือกิจกรรมที่ถูกต้อง และครูในฐานะผู้สอนใกล้ชิดกับนักเรียนเป็นผู้มีบทบาทในการ ให้แรงเสริมหรือลงโทษนักเรียนอยู่มาก ครูที่ให้แรงเสริมหรือลงโทษนักเรียนได้อย่าง เหมาะสมจะสามารถปกครองชั้นได้ดีและเป็นผู้ให้กำลังใจที่ดีแก่นักเรียนด้วย

1.6 การที่นักศึกษาเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอก นาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการประเมินผลการเรียนการสอนและนำข้อมูล ย้อนกลับอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่าการประเมินผลของผู้เรียนวิชาเอก

นาฏศิลป์ โดยเฉพาะวิชาปฏิบัติส่วนใหญ่จะทดสอบเป็นรายบุคคล เพื่อที่จะประเมินผลการเรียนของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน ดังที่ ฌูร์ฌ์ สุกุชิตต์ (2531 : 174) กล่าวว่า การวัดผลทักษะดนตรีซึ่งเป็นการวัดผลเชิงปฏิบัติจึงควรวัดผลเป็นรายบุคคล การที่นักศึกษาเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลางอาจเป็นเพราะในวิชาปฏิบัติ นักศึกษาต้องการให้อาจารย์สนใจประเมินงานของตนเป็นพิเศษ แต่อาจารย์เองมีภาระต้องสอนนักศึกษาหลายคน ดังนั้นการดูแลนักศึกษาแต่ละคนตามเวลาที่ให้มีอยู่นั้นอาจารย์คิดว่าเพียงพอแล้ว นอกจากนั้นการประเมินด้วยวิธีเช่นนี้ทำให้เกิดความลำเอียงได้ง่าย หรืออาจเป็นเพราะนักศึกษาไม่เข้าใจเกณฑ์การประเมิน และไม่พอใจผลการประเมิน ซึ่งทำให้เห็นว่าการประเมินผลไม่ยุติธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ ฌูร์ฌ์ สุกุชิตต์ (2531 : 178) ที่กล่าวว่า สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการประเมินผลคือ เกณฑ์การประเมินผลควรจะมีได้ก่อนการวัดผลให้คะแนนใด ๆ เพื่อให้การวัดผลมีความยุติธรรมสำหรับผู้เรียนทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนดนตรี คือ อาจารย์ควรมีความยุติธรรมในการประเมินผล ดังนั้นอาจารย์ควรกำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสมกับวิชาไว้ ส่วนบุคลากรประจำการและนักทฤษฎีเอกนาฏศิลป์เห็นว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ มีพฤติกรรมการสอนด้านการประเมินผล การเรียนการสอนและนำข้อมูลย้อนกลับอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะบุคลากรประจำการและนักทฤษฎีเอกนาฏศิลป์เป็นผู้มีประสบการณ์ และความรู้ทางวิชาเอกนาฏศิลป์ และมีความรู้ซึ่งเป็นอย่างดี ว่านาฏศิลป์เป็นเรื่องของศิลปะ ซึ่งไม่อาจจะกำหนดเกณฑ์วัดความงามได้ในเชิงปริมาณหรือตัวเลข เพราะศิลปะเป็นเรื่องของจิตใจ ต้องอาศัยความรู้สึกเป็นเครื่องกำหนดในการวัดการประเมินผล จึงจำเป็นต้องใช้การประเมินผลแบบอัตนัยเชิงคุณภาพเข้ามาผสมผสานด้วย ดังที่ ชมนาด โสภณ (2531 : 255) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการประเมินผลการศึกษาวิชานาฏศิลป์ว่าควรประกอบด้วย การกำหนดปริมาณเพลงรำและความสามารถในการรำเพลงต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ประสบการณ์ในการมีส่วนร่วมแสดงละครหรือระบำในขณะที่ศึกษาอยู่ การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการแสดงของสถาบันการศึกษา ตลอดจนทักษะความชำนาญพิเศษอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ เช่น การประดิษฐ์

เครื่องแต่งกาย การออกแบบฉากหรือการเขียนบทละคร เป็นต้น ซึ่งบุคลากรประจำการ และนักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์ได้เห็นว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏอุดรธานี ก็ได้นำรูปแบบการประเมินผลดังกล่าวมาผสมผสานกับการประเมินผลเกณฑ์ของสากลได้เป็นอย่างดีอยู่แล้วก็เป็นได้

1.7 การที่นักศึกษาเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏอุดรธานี ด้านการช่วยเหลือผู้เรียนเพิ่มเติม อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะนักศึกษาเห็นว่า ในการมอบหมายงานให้นักศึกษานั้น อาจารย์ขาดการติดตาม และช่วยเหลือให้คำปรึกษาในงานที่มอบหมายอย่างใกล้ชิด นักศึกษาคาดว่าอาจารย์ควรจะติดตามให้ความช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอมากกว่าที่เป็นอยู่ ดังแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนที่ว่า อาจารย์ควรเอาใจใส่และให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาเพิ่มขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ นักศึกษาเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น อันจะส่งผลไปถึงประสิทธิภาพของการสอน (พันธ์ศักดิ์ พลสารัมย์. 2532 : 155) ส่วนบุคลากรประจำการและนักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์เห็นว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ มีพฤติกรรมการสอนด้านการช่วยเหลือผู้เรียนเพิ่มเติมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรประจำการส่วนใหญ่จะเป็นผู้ใหญ่ที่มาเรียนเพื่อหาประสบการณ์เพิ่มเติม ซึ่งในระหว่างที่เรียนต้องทำงานไปด้วย จึงทำให้มีเวลาเรียนได้ไม่เต็มที่ แต่ได้รับความเอาใจใส่ดูแลจากอาจารย์ผู้สอนเป็นพิเศษ ด้วยการให้คำแนะนำปรึกษา และฝึกหัดทำซ้ำให้นอกเหนือเวลาเรียน สอดคล้องกับ ข้อเสนอแนะของ ปัญญา สมบัตินิมิตร (2531 : 62 - 63) ที่ว่า อาจารย์ควรจะเพิ่มความสำคัญของพฤติกรรมการสอนของตนเองด้วยการติดตามช่วยเหลือผู้เรียนในขณะฝึกหัดอย่างใกล้ชิดและทั่วถึง ปรับปรุงวิธีสอนของตนเองอยู่เสมอ ชมเชยและให้กำลังใจผู้เรียนตามโอกาสที่เหมาะสม สนับสนุนและส่งเสริมความคิดริเริ่มของผู้เรียน ชักถามความก้าวหน้าของงานหรือแบบฝึกหัดที่มอบหมายให้ผู้เรียนไปทำ ตลอดจนการให้งานที่เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน

1.8 การที่นักศึกษาเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะนักศึกษาเห็นว่า การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนนั้น หากอาจารย์ผู้สอนมีสุขภาพจิตที่ไม่ดีในขณะที่ทำการสอน โดยขาดการควบคุมอารมณ์ อันได้แก่ การที่อาจารย์หลุดจาก ชุมพูหรือมีพฤติกรรมการแสดงทางสีหน้าเฉยเมยหรือบึ้งตึง จนเฉยๆ แสดงความเครียดออกมาขณะที่สอน เป็นต้น นอกจากนี้ศึกษายังเห็นว่า อาจารย์ไม่ให้อิสระในการเลือกกิจกรรมการเรียน ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักการสอนที่ดี ดังแนวคิดของ สมพร สุกัญย์ (2525 : 50) ที่ว่า บรรยากาศของห้องเรียนย่อมมีอิทธิพลต่อสภาพจิตใจหรืออารมณ์ของผู้เรียน บรรยากาศการเรียนการสอนที่ดีจะทำให้ผู้เรียนมีจิตใจดี อารมณ์แจ่มใส กระฉับกระเฉง มีความตั้งใจเรียน ซึ่งจะทำให้เรียนรู้ได้ดีและได้มาก ส่วนบุคลากรประจำการและนักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์เห็นว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์มีพฤติกรรมการสอนด้านการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรประจำการและนักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์มีความใกล้ชิดกับอาจารย์ผู้สอนมากกว่านักศึกษา ทำให้เกิดมีเจตคติที่ดีต่ออาจารย์ผู้สอน เกิดความนิยมในตัวอาจารย์ จึงเกิดความตั้งใจเรียน อยากรู้ อยากเห็นในวิชาที่อาจารย์สอน เกิดความพึงพอใจและมีความรู้สึกว่าการเรียนน่าสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุมพวรรณ ชูชื่นกลิ่น (2531 : 66) ที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางบวกของครูต่อนักเรียนกับพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนว่า มีสภาพบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดี ทั้งนี้เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางสังคมจิตวิทยาที่สำคัญคือ พฤติกรรมที่ครูแสดงต่อนักเรียนในขณะที่ดำเนินการสอนในห้องเรียน

1.9 การที่นักศึกษาเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะนักศึกษาเห็นว่า อาจารย์ขาดความสนใจผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนบางคนอาจงานอื่น หรือกิจกรรมอื่นขึ้นมาทำขณะผู้สอนกำลังสอน และอาจารย์แสดงอาการเคร่งขรึมในขณะที่ทำการสอน ซึ่ง สัจจิรา แสงหิรัญ (2532 : 91) กล่าวว่า

การที่นักเรียนบางคนเองงานอื่นหรือกิจกรรมอื่นขึ้นมาทำขณะครูสอน อาจเป็นเพราะการสอนของครูไม่น่าสนใจเท่าที่ควร นักเรียนจึงเองงานอื่นขึ้นมาทำ ส่วนบุคลากรประจำการและบัณฑิตวิชาเอกนาฏศิลป์เห็นว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์มีพฤติกรรมการสอนด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะเชื่อว่าอาจารย์ได้ตระหนักถึงความสำคัญของวิชาชีพทางนาฏศิลป์ พฤติกรรมของอาจารย์เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนที่จะต้องได้เรียนและเรียนตามแบบการกระทำของอาจารย์ ว่าด้วยบรรยากาศแบบไทย การนับถือรุ่นพี่รุ่นน้อง การให้ความเคารพต่อผู้ใหญ่กว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภภรณ์บุตร (2529 : 7 - 8) ที่พบว่า พฤติกรรมการสอนด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนของครูสุศึกษาส่วนใหญ่เข้าชั้นเรียนและออกจากชั้นเรียนตรงเวลา ซึ่งพฤติกรรมเรื่องการตรงต่อเวลาเป็นพฤติกรรมที่สำคัญมากสำหรับการเป็นครู เพราะแสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้มีระเบียบวินัยในตนเอง

2. จากผลการเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษา บุคลากรประจำการและบัณฑิตวิชาเอกนาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ ในสถาบันราชภัฏ อุดรธานี เป็นรายด้านและรวมเก้านด้าน พบว่า

2.1 นักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้วิชานาฏศิลป์ต่างกันเห็นว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุดรธานี เป็นรายด้าน และรวมเก้านด้านไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะนักศึกษาที่เคยเรียนวิชานาฏศิลป์มาก่อนมีความสนใจและรักที่จะเรียนวิชานาฏศิลป์ จึงได้มาเลือกเรียนวิชาเอกนาฏศิลป์ เมื่อได้เข้ากลุ่มกับนักศึกษาที่เคยเรียนวิชานาฏศิลป์มาก่อน มีการเรียน การเข้าร่วมกิจกรรม การฝึกภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ การทำงานและการแสดงร่วมกัน จึงทำให้มีความคิดเห็นเหมือนกันทั้งในด้านความคิดและการกระทำ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อยู่สุข ทำไร่ (2524 : 107) ที่ศึกษาทัศนะของนักศึกษาที่มีพื้นฐานการศึกษาแตกต่างกันที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทยในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคกลาง พบว่า นักศึกษาที่มีพื้นฐานการศึกษาแตกต่างกัน มีทัศนะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทย

ไม่แตกต่างกัน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการที่นักศึกษาทั้งสองกลุ่มได้รับวิธีการเรียนการสอนที่เหมือนกัน และมีความสามารถปรับปรุงตนเองเท่าเทียมกัน

2.2 บุคลากรประจำการที่มีพื้นความรู้วิชานาฏศิลป์ต่างกันเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี รวมเก้าด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรประจำการที่เรียนวิชานาฏศิลป์มาก่อน เคยเรียนแต่ภาคปฏิบัติ เมื่อถูกมอบหมายงานในการทำรายงานภาคทฤษฎีจึงไม่เข้าใจในการทำรายงานที่ถูกต้อง และการเรียนวิชาเอกนาฏศิลป์ในระดับอนุปริญามาแล้ว ผู้เรียนจะได้รับแต่สิ่งที่อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้สาธิตให้ดูตลอดเวลา ได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ทุกครั้งที่เรียน เมื่อมาเรียนในสถาบันราชภัฏ อาจารย์ที่สอนมีน้อยไม่สามารถจะช่วยเหลือผู้เรียนได้ทั่วทุกคน และอาจมองเห็นว่าผู้ที่เคยเรียนนาฏศิลป์มาแล้วคงจะช่วยตัวเองได้ จึงสนใจและช่วยเหลือเฉพาะผู้ที่ไม่เคยเรียนวิชานาฏศิลป์มาก่อน จึงทำให้บุคลากรประจำการที่มีพื้นความรู้วิชานาฏศิลป์ต่างกันมีทักษะแตกต่างกันก็เป็นได้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน บุคลากรประจำการที่มีพื้นความรู้วิชานาฏศิลป์ต่างกัน มีทักษะต่อการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไม่แตกต่างกันในด้านการเตรียมการสอน ด้านการเสนอเนื้อหาในการสอน ด้านการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน ด้านการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน และด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน อาจเป็นเพราะบุคลากรประจำการได้เรียนด้วยกัน อาจารย์ผู้สอนมีการเตรียมการสอน วิธีการสอน การใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน การสร้างบรรยากาศในห้องเรียน ตลอดจนการมีปฏิสัมพันธ์ต่อบุคลากรประจำการทั้งที่มีพื้นความรู้วิชานาฏศิลป์และไม่มีพื้นความรู้วิชานาฏศิลป์ ซึ่งได้เข้าเรียนด้วยกันในห้องเรียนเดียวกัน จึงทำให้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แต่ในด้านอื่น ๆ คือ ด้านการมอบหมายงาน ด้านการเสริมแรงทางการเรียน ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน และนำข้อมูลย้อนกลับ และด้านการช่วยเหลือผู้เรียนเพิ่มเติม ในสี่ด้านนี้บุคลากรประจำการที่ไม่เคยเรียนวิชานาฏศิลป์มาก่อน มีความเห็นว่าอาจารย์ได้ช่วยเหลือเป็นอย่างมาก ส่วนบุคลากรประจำการที่เคยเรียนวิชานาฏศิลป์มาก่อน เมื่ออาจารย์เห็นว่า เคยเรียนวิชานาฏศิลป์มาแล้ว จึงเข้าไปช่วยเหลือน้อย จึงทำให้บุคลากรประจำการเห็นว่าไม่มีการ

ช่วยเหลือและประเมินผลการเรียนการสอนไม่ยุติธรรม ดังนั้นพื้นฐานเดิมของบุคลากรประจำการกลุ่มนี้จึงมีความสำคัญที่ทำให้เกิดความแตกต่างกันเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ดังที่ อรรถพร เจนการกิจ (2525 : 163 - 167) ได้กล่าวว่า การเรียนการสอนที่ทำให้เกิดผลดีต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเฉพาะต้องคำนึงถึงพื้นฐานเดิมของผู้เรียนด้วย

2.3 นักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์ที่มีพื้นความรู้วิชานาฏศิลป์ต่างกันเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี เป็นรายด้านและรวมเก๋าด้าน ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่านักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์ที่มีพื้นความรู้วิชานาฏศิลป์ต่างกัน เกิดความเข้าใจในการเตรียมการสอนของอาจารย์และเห็นว่าวิธีการสอนเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนและอุปกรณ์ประกอบการสอนซึ่งเป็นสิ่งที่หายาก แต่ทางอาจารย์ผู้สอนก็เตรียมอุปกรณ์การสอนไว้สาธิตในการสอนเป็นอย่างดี จากการสำเร็จการศึกษาวิชาเอกนาฏศิลป์แล้ว ทำให้นักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์ที่เคยเรียนวิชานาฏศิลป์มาก่อนและนักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์ที่ไม่เคยเรียนวิชานาฏศิลป์มาก่อน เห็นว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์มีความเตรียมพร้อมอยู่ในระดับมากทั้งรายด้านและรวมเก๋าด้านเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิณกร ชันธิโก (2526 : 35) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง จากทัศนะของครูประจำการ พบว่า ครูประจำการที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำปานกลางมีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ทั้งในแต่ละด้านและโดยส่วนรวมก็ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยซึ่งพบว่า นักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี มีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนบุคลากรประจำการ และนักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์เห็นว่ามีความเหมาะสมการสอนอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยจึงเสนอแนะว่า

1.1 ควรมีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรวิชาเอกนาฏศิลป์ โดยการจัดประชุมสัมมนาหาแนวทางและวิธีการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา

1.2 ควรให้การสนับสนุนจัดอบรม สัมมนา และศึกษาดูงาน ตลอดจนการจัด การแสดงเพื่อให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรง

1.3 ควรจัดงบประมาณสนับสนุนในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย เพื่อให้ ประกอบการเรียนการสอน

1.4 ควรจัดโครงการพัฒนาบุคลากรและอาจารย์ผู้สอน เพื่อเป็นการ เสริมสร้างความรู้ให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ควรมีการวิจัยในเรื่องต่อไปนี้คือ

2.1 การประเมินหลักสูตรวิชาเอกนาฏศิลป์ระดับปริญญาตรีของสถาบัน ราชภัฏ

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชา เอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ ที่สอนนักศึกษาภาคปกติ ระดับครุศาสตรบัณฑิต หลักสูตร สองปี และครุศาสตรบัณฑิต หลักสูตรสี่ปี

บรรณาธิการ

บรรณานุกรม

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาภูมิราชวิทยาลัย,
2526.

กาญจนา คุณารักษ์. หลักสูตรและการพัฒนา. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร, 2527.

✓ การฝึกหัดครู, กรม. แผนพัฒนาการศึกษา กรมการฝึกหัดครู พ.ศ. 2530 - 2534.
ม.ป.ป.

_____. วันคล้ายวันสถาปนากรมการฝึกหัดครู 29 กันยายน 2529. กรุงเทพฯ :
กองส่งเสริมวิทยฐานะครู กรมการฝึกหัดครู, 2529.

_____. หลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2530. กรุงเทพฯ :
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2530.

_____. เอกสารนิเทศการศึกษาหน่วยศึกษานิเทศก์. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมการฝึกหัดครู, 2519.

ก่อ สวัสดิพานิชย์. วัยรุ่นและการปรับปรุงบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
2519.

เกษม สดหอม และคนอื่น ๆ. ระเบียบวิธีสอนทั่วไป. พิษณุโลก : วิทยาลัยวิชาการศึกษา
พิษณุโลก, 2516.

✓ คณิศศักดิ์ คำแกม. พฤติกรรมการสอนด้านการถามตอบและทักษะทั่วไป. ปริญญาโท
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518.
ออดสำเนา.

เจริญศรี วีระวานิช. การสอนและการจัดการแสดง. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ :
คุรุสภา, 2526.

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. รายงานสรุปการสัมมนาเรื่องลักษณะของบัณฑิตตามความคาดหวังของผู้ใช้และผู้สอน กันยายน 2535. กรุงเทพฯ : หน่วยพัฒนาคณาจารย์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- จำนงค์ ทองประเสริฐ. "หลักการทางสังคม จริยธรรม วัฒนธรรม และข้อคิดเห็นในการพัฒนาหลักสูตรไทย," ใน ประมวลการบรรยายเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร. หน้า 16 - 18. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2517.
- เจลิยว บุรีภักดี. ลักษณะครูที่ดี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตำรวจ, 2520.
- ชมนาด โสภณ. พัฒนาการของการศึกษาวิชาชีพนาฏศิลป์ไทยในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531. อัดสำเนา.
- ณรุทธ์ สุธงจิตต์. พฤติกรรมการสอนดนตรี. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- เต็มสิริ นนทยสิงห์. การละครเพื่อการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2519.
- ทองเรือน อมรัชกุล. การบริหารกิจการนิสิต : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, 2525.
- ทัศนีย์ ศุภเมธี. "บทบาทด้านการพัฒนาอาจารย์ของอธิการวิทยาลัยครู," ผลงานวิจัยทางการศึกษา (เล่ม 2). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล, 2526.
- ทินกร ปันธิโก. การศึกษานวัตกรรมการสอนของอาจารย์วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึงจากทัศนะของครูประจำการ. ปรินญาพนันท์ กค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- ธีรยุทธ์ เสนิงค์ ณ อุษยา. "พฤติกรรมครูในการเรียนการสอน," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมการสอนประถมศึกษา. หน้า 219 - 258. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2526.

นีออน กลิ่นรัตน์ และคนอื่น ๆ. "ค่านิยมของอาจารย์ในสถาบันฝึกหัดครูภาคตะวันออก
เฉียงเหนือ," ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
เจริญผล, 2526.

ประทีน พวงลำลิ. หลักนาฏศิลป์. กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2512.

ประสงค์ แสงแก้ว. พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยครูลำปางตามทัศนะ
ของนักศึกษา. ปรินญาพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.

ปริญญา มหาโฮธิ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นุศล สมุทมาลพงษ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สถาบันราชภัฏ
อุดรธานี. เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2535.

ปรีชา เศรษฐจิตร. หลักการสอนและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติ. ม.ป.ท., :
ม.ป.ป. อัดสำเนา.

ปัญญา นิตยสุวรรณ. "ศิลปินที่น่ารู้จัก," ศิลปากร. 6 : 90 - 91 ; 1 มกราคม
2523.

ปัญญา สมบัติมิตร. พฤติกรรมการสอนของอาจารย์พลศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษาตามการ
รับรู้ของอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2531. อัดสำเนา.

ปิ่นวดี จิระนารักษ์. ศึกษานิติกรรมการสอนทั่วไปของอาจารย์มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ปรินญาพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อัดสำเนา.

พนัส หันนาคินทร์. หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2512.

พะเยาว์ ปาลวัฒน์. พฤติกรรมการสอนของครูชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ตามแผนการสอน
จริยศึกษา หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.

พาณิชย์ สีสวย. ดนตรีและนาฏศิลป์. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ธนาคารพิมพ์,
2526.

พาณิชย์ สิววย. สุนทรียะของนาฏศิลป์ไทย. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ธนาคารนิมฟ์,
2529.

พันธ์ศักดิ์ พลสารมย์. การศึกษานฤติกรรมการสอนดนตรีในสหวิทยาลัยอีสานใต้.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. อัดสำเนา.

นิตินันท์ ดันตวณิช. "การประเมินการเปิดสอนหลักสูตรสาขาวิชาการอื่นในสายวิทยาลัย
อีสานใต้," รายงานการวิจัย. ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะ
ครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสุรินทร์, 2529.

พุทธทาสภิกขุ. การศึกษาคืออะไร. กรุงเทพฯ : สมชายการพิมพ์, 2517.

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการ
อุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

ยรรยง มีสติ. นฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทย ตามการรับรื้อของ
นักศึกษาในสหวิทยาลัยอีสาน-เหนือ และสหวิทยาลัยอีสาน-ใต้. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.
อัดสำเนา.

รัตนโกสินทร์ (นามแฝง). "บทวิเคราะห์อาจารย์มหาวิทยาลัย," ศูนย์ศึกษา. 19 :
56 - 91 ; เมษายน - มิถุนายน 2516.

ละออ การุณยวณิช. วิธีสอนทั่วไป. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองธรรม, 2518.

วิชาการ, กรม. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง พ.ศ. 2520.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2520.

สมถวิล วิเศษสมบัติ. วรรณคดีการละคร. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดอักษรบัณฑิต,
2525.

สมพร สุกตัญญู. การประณตศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2525.

สมสรร วงษ์อ่อนน้อย. นฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518. อัดสำเนา.

- สุกัญญา ไชวี่โลกุล. "แบบการเรียนการสอน." เอกสารประกอบการสอน. 1 - 3 ; 2530.
- สุจิตรา แสงหิรัญ. พฤติกรรมการสอนของครูสุศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. อัดสำเนา.
- สุชาติ โสภประยูร. การสอนสุศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2525.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมการสอนประถมศึกษา หน่วยที่ 1 - 5. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ฝ่ายการพิมพ์ สำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2528.
- สุนนมาลย์ นิมเนตน์. ละครรำ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาศิลปและวัฒนธรรม คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา, 2524.
- สุมานัน รุ่งเรืองธรรม. กลวิธีสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2526.
- โสภณ กิมวงศ์ตะโก. การสร้างหน่วยการเรียนการสอนเรื่อง จุลยชนพราหมณ์ สำหรับนักศึกษาครู. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- อดิศักดิ์ เจริญพิทักษ์. "การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูในระดับประถมศึกษา," มิตรครู. 25 : 39 - 52 ; มีนาคม 2526.
- อนมานราชชน, พระยา. วัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ของไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญธรรม, 2516.
- อยู่สุข ทำไร่. ศึกษาพฤติกรรมการสอนภาษาไทยของอาจารย์ในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524. อัดสำเนา.

อรรถพร เจนการกิจ. ความคิดเห็นของผู้ให้การอบรมและผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับ
ปัญหาการเรียนการสอนในวิชาพลศึกษาของโครงการอบรมครูและบุคลากรทาง
การศึกษาประจำการในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ ค.ม.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.

อาภรณ์ มนตรีศาสตร์ และจตุรงค์ มนตรีศาสตร์. นาฏศิลป์เพื่อการศึกษาเบื้องต้น.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภา, 2525.

อาภา ภูมิบุตร. จิตวิทยาเกี่ยวกับครูและการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ :

นำอักษรการพิมพ์, 2529.

อุมาพรณ ชูขึ้นกลิ่น. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางบวกของครูต่อนักเรียนกับ
พฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531. อัดสำเนา.

อุดรธานี, วิทยาลัยครู. คู่มือนักศึกษาวิทยาลัยครูอุดรธานี สหวิทยาลัยอีสานเหนือ.

อุดรธานี : โรงพิมพ์ภาคอีสาน, 2533.

_____ . รายงานการประชุมอาจารย์ภาควิชา นาฏศิลป์ 11 มิถุนายน. อุดรธานี :

โรงพิมพ์ภาคอีสาน, 2530.

_____ . เอกสารการสมัครสอบวิทยาลัยครูอุดรธานี. อุดรธานี : โรงพิมพ์ภาคอีสาน,
2535.

เอมอร เนียมน้อย. ศึกษาพฤติกรรมการสอนวิชาเอกภาษาไทยด้านการจูงใจของ
อาจารย์ในวิทยาลัยครูนครสวรรค์ วิทยาลัยครูกำแพงเพชร วิทยาลัยครู
อุตรดิตถ์ และวิทยาลัยครูลำปาง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524. อัดสำเนา.

โอวาท สุทธนารักษ์. "ใครคือครู," ครูปริทัศน์. 6 : 37 - 40 ; มิถุนายน
2524.

Baral, P.P. and others. "Listing and Preliminary Classification of the Item Pool," A Taxonomy of Teaching Behaviors. Stanford Center for Research and Development in Teaching, 1969.

Batista, E.E. "The Place of Colleague in the Appraisal of College Teaching : A Review of Literature," Research in Higher Education. 4 ; 1976.

Cronbach, Lee Joseph. Essentials of Psychological Testing. 3rd ed., New York : Harper, 1970.

Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 5th ed., Tokyo : McGraw-Hill, 1981.

Flanders, Ned A. Analyzing Teaching Behavior. Massachusett : Addison - Wesley Publishing Company, 1970.

Greenwood, G.E. and others. "Student Evaluation of College Teaching Behaviors," Journal of Education Measurement. 2 : 141 - 143 ; Summer, 1974.

Ioannis, Paraskeropoulos. "How Student Rate Their Teachers," The Journal of Educational Research. 62 : 25 - 29 ; September, 1968.

Nielsen, Geoffrey Arthur. "A Study of Verbal Interaction of Student Teachers and Their Pupils in Primary and Senior Elementary Grades During Language Arts and Social Science Lessons," Dissertation Abstracts International. 40 : 3093 - A ; December, 1979.

Ober, Richard L. and others. Systematic Observation of Teaching :
An Interaction Analysis - Instructional Strategy Approach.
New Jersey : Englewood Cliffs, Prentice-Hall, 1971.

Romine, Stephen. "Student and Faculty Perceptions of an Effective
University Instructional Climates," The Journal of
Educational Research. 68 : 139 - 143 ; December, 1974.

Stevens, Barbara C. "A Study of In-Service Teacher Characteristics,"
Dissertation Abstracts. 1 : 313 - A ; July, 1974.

✓ Wiles, Kemble. Supervision for Better School. 4th ed., New Jersey :
Prentice Hall, 1975.

Winer, B.J. Statistic Principle in Experimental Design. Tokyo :
McGraw-Hill, 1971.

Young, Patrick Opal Lee. "An Effective Teacher Profiles,"
Dissertation Abstracts. 33 : 4306 - A ; January, 1975.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือและแบบสอบถาม

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

พฤศจิกายน 2535

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

เรียน

ข้าพเจ้า นางบุญสม สุขมาลพงษ์ รัชมการเป็นอาจารย์สอนวิชานาฏศิลป์ สังกัดภาควิชานาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏ อุตรธานี จังหวัดอุตรธานี ปัจจุบันกำลังศึกษาระดับปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และกำลังศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี ตามทัศนะของนักศึกษา ผลงานวิจัยนี้ผู้วิจัยคาดหวังว่าจะเป็นประโยชน์ในการที่จะนำไปปรับปรุงพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

ความคิดเห็นของท่านมีส่วนสำคัญที่จะทำให้การวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความเรียบร้อย จึงขอความกรุณาจากท่านได้ตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นของท่าน ตามความเป็นจริงทุกข้อ คำตอบของท่านจะถือเป็นความลับและจะไม่กระทบกระเทือนต่อผู้ใดทั้งสิ้น

ข้าพเจ้าหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดียิ่งและขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางบุญสม สุขมาลพงษ์)

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถามสำหรับการวิจัย
เรื่อง พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์
ในสถาบันราชภัฏ อุดรธานี ตามทัศนะของนักศึกษา

ตอนที่ 1 รายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง [] หน้าข้อความตามความเป็นจริงเกี่ยวกับ
 ตัวท่าน

1. สถานภาพ

- [] นักศึกษาภาคปกติ
 - [] ชั้นปีที่ 2
 - [] ชั้นปีที่ 3
 - [] ชั้นปีที่ 4
- [] นศ.ลากรประจำการ
- [] นักศึกษาเอกนาฏศิลป์ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2534

2. พื้นความรู้วิชานาฏศิลป์ก่อนเข้าศึกษาในสถาบันนี้

- [] เคยเรียนวิชานาฏศิลป์มาก่อนในหลักสูตรมัธยมศึกษาหรืออนุปริญา
- [] ไม่เคยเรียนวิชานาฏศิลป์มาก่อนในหลักสูตรมัธยมศึกษาหรืออนุปริญา

ตอนที่ 2 ทศนะของผู้ตอบแบบสอบถามต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอก
นาฏศิลป์

โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องท้ายข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียง
ช่องเดียว โดยพิจารณา ดังนี้

น้อยที่สุด หมายถึง อาจารย์ได้กระทำในเรื่องนั้น ๆ น้อยที่สุดหรือไม่ได้

กระทำเลย

น้อย หมายถึง อาจารย์ได้กระทำในเรื่องนั้น ๆ น้อย

ปานกลาง หมายถึง อาจารย์ได้กระทำในเรื่องนั้น ๆ ปานกลาง

มาก หมายถึง อาจารย์ได้กระทำในเรื่องนั้น ๆ มาก

มากที่สุด หมายถึง อาจารย์ได้กระทำในเรื่องนั้น ๆ มากที่สุด

	พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	น้อยที่สุด หรือ ไม่ได้ กระทำ เลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
	<u>ด้านการเตรียมการสอน</u>					
1.	ชี้แจงแผนการเรียนการสอนได้ชัดเจน.....					
2.	ชี้แจงจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนได้ ชัดเจน.....					
3.	ชี้แจงเรื่องการวัดและการประเมินผลการ เรียนได้ชัดเจน.....					
4.	ชี้แจงรายละเอียดรายวิชาได้ชัดเจน.....					

	พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	น้อยที่สุด หรือ ไม่ได้ กระทำ เลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
5.	การจัดเตรียมสถานที่เพื่อการสอนได้เหมาะสม.....					
6.	การจัดเตรียมอุปกรณ์การสอนได้ครบถ้วน.....					
7.	มีเอกสารประกอบการสอนอย่างพอเพียง.....					
	<u>ด้านการเสนอเนื้อหาในการสอน</u>					
8.	มีการยกตัวอย่างประกอบการสอนอย่าง สม่ำเสมอ.....					
9.	มีการสรุปเนื้อหาสาระให้ผู้เรียนเข้าใจ.....					
10.	ให้ฝึกหัดทำซ้ำ ๆ หลาย ๆ ครั้ง.....					
11.	การสอนแต่ละครั้งใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธี.....					
12.	มีการจัดกิจกรรมทางด้านนาฏศิลป์ให้ สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา.....					
13.	การสอนวิชานาฏศิลป์ให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ.....					
14.	ความถูกต้องในการสอนร่ำทำมาตรฐาน.....					
15.	ความสามารถในการสอนให้ผู้เรียนเกิด จินตนาการสร้างสรรค์ทำซ้ำ.....					
16.	การตีทำประกอบให้เหมาะสมกับเนื้อเพลง.....					

	พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	น้อยที่สุด หรือ ไม่ได้ กระทำ เลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
	<u>ด้านการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน</u>					
17.	ใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนได้อย่างถูกต้อง.....					
18.	ความชัดเจนในการอธิบายทฤษฎีศัพท์และ สิ่งที่เกี่ยวกับวิชานาฏศิลป์.....					
19.	การใช้ชีวิตทัศนประกอบการสอน.....					
20.	การให้แถบบันทึกเสียงเป็นอุปกรณ์การสอน.....					
21.	การสาธิตการแสดงหรือการรำ.....					
22.	การพาผู้เรียนไปศึกษานอกสถานที่.....					
23.	การให้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงจริง.....					
24.	การนำผู้เรียนไปชมการแสดงนาฏศิลป์ใน สถานที่ต่าง ๆ.....					
	<u>ด้านการมอบหมายงาน</u>					
25.	อธิบายงานที่มอบหมายอย่างชัดเจน.....					
26.	มอบหมายงานที่เหมาะสมกับความถนัดของ แต่ละบุคคล.....					
27.	จัดหาเอกสารหรือนำเอกสารอ้างอิง ไว้ให้ผู้เรียน.....					

	พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	น้อยที่สุด หรือ ไม่ได้ กระทำ เลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
28.	การติดตามผลงานที่มอบหมาย.....					
29.	การแนะนำแหล่งข้อมูลเพื่อการค้นคว้าในงาน ที่มอบหมายให้ทำ.....					
30.	การมอบหมายงานที่สามารถนำไปใช้ในวิชาชีพ ของผู้เรียนได้.....					
31.	การวัดและประเมินผลงานที่มอบหมายอย่าง ยุติธรรม..... <u>ด้านการเสริมแรงทางการเรียน</u>					
32.	การทำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของวิชาที่เรียน.....					
33.	การชมเชยผู้เรียนในทันทีที่แสดงท่าทางการรำ ได้.....					
34.	มีการฝึกภาคปฏิบัติเพื่อทบทวนบทเรียนที่เรียน ไปแล้ว.....					
35.	การยกย่องผลงานที่เด่นของผู้เรียนให้ประจักษ์ แก่บุคคลทั่วไป.....					
36.	ความสามารถในการชี้ข้อบกพร่องในการแสดง นาฏศิลป์.....					

	พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	น้อยที่สุด หรือ ไม่ได้ กระทำ เลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
37.	การปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนใน ภาคปฏิบัติ.....					
38.	การสร้างอารมณ์ขันเพื่อทำให้ผู้เรียนไม่ เบื่อหน่ายในการเรียน.....					
39.	การรู้จักใช้วาจาดี-ชมที่ทำให้ผู้เรียนเกิด กำลังใจในการเรียน.....					
40.	รายงานผลความก้าวหน้าทางการเรียนอย่าง รวดเร็ว.....					
41.	การซักถามเพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีความเข้าใจ ในเรื่องที่กำลังศึกษา..... <u>ด้านการประเมินผลการเรียนการสอนและนำ</u> <u>ข้อมูลย้อนกลับ</u>					
42.	มีการทดสอบโดยให้รำเคี้ยวบ่อยครั้งเพียงใด.....					
43.	การทดสอบโดยให้รำหุ่มหลังจากการเรียน การสอน.....					
44.	ใช้วิธีการทดสอบที่เหมาะสมกับผู้เรียน.....					
45.	การแจ้งผลการเรียนให้ผู้เรียนทราบอย่าง รวดเร็ว.....					

	พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	น้อยที่สุด หรือ ไม่ได้ กระทำ เลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
46.	การเลือกให้แบบทดสอบทฤษฎีศิลป์ที่สามารถ วัดได้ตรงตามเนื้อหา.....					
47.	การเลือกให้แบบทดสอบทฤษฎีศิลป์ที่วัดผลได้ ตรงตามวัตถุประสงค์.....					
48.	การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล.....					
49.	การให้ผู้เรียนประเมินผลด้วยตนเอง..... <u>ด้านการช่วยเหลือผู้เรียนเพิ่มเติม</u>					
50.	แนะนำผู้เรียนให้รู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง.....					
51.	ให้คำแนะนำช่วยเหลือนอกเวลาเรียน.....					
52.	มอบงานพิเศษเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนเพิ่มเติม					
53.	ผู้สอนให้ความสนใจและเอาใจใส่ผู้เรียนที่มี ปัญหา.....					
54.	ให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาให้ผู้เรียนด้วย ความเต็มใจ.....					
55.	การหาทางช่วยจัดปัญหาให้ผู้เรียนด้วยความ เต็มใจและเห็นใจ.....					
56.	จัดการสอนสำหรับผู้เรียนที่มีพื้นฐานทางนาฏศิลป์ น้อยเป็นพิเศษ.....					

	พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	น้อยที่สุด หรือ ไม่ได้ กระทำ เลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
57.	ให้ผู้เรียนทุกคนมีประสบการณ์โดยให้โอกาส ได้แสดงจริง.....					
58.	จัดการแสดงเพื่อหาทุนช่วยผู้เรียนที่ต้องการ ความช่วยเหลือ.....					
	<u>ด้านการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน</u>					
59.	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเลือก กิจกรรมการเรียนการสอน.....					
60.	การเล่าเรื่องหรือประสบการณ์ต่าง ๆ ประกอบการสอน.....					
61.	การสร้างสภาพจิตที่ดีในขณะที่ทำการสอน.....					
62.	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น.....					
63.	มีการซักเตือนผู้เรียนให้เข้าใจในบทบาทและ หน้าที่ของตนตลอดเวลา.....					
64.	มีความอดทน สามารถควบคุมอารมณ์ได้ตลอด เวลา.....					
65.	การให้ความสนใจ และเอาใจใส่ผู้เรียนอย่าง สม่ำเสมอ.....					
66.	วางตัวได้เหมาะสมกับการเป็นครู.....					
67.	มีความเป็นกันเองกับผู้เรียน.....					

	พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	น้อยที่สุด หรือ ไม่ได้ กระทำ เลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
	<u>ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน</u>					
68.	การปฏิบัติตนต่อผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ.....					
69.	เป็นผู้นำและตัวอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน.....					
70.	การให้ความสนใจแก่ผู้เรียน.....					
71.	การให้ความเมตตากรุณาต่อผู้เรียน.....					
72.	สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้เรียน.....					
73.	ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงนาฏศิลป์.....					
74.	การให้ผู้เรียนประเมินผลการสอนของ อาจารย์.....					
75.	การแสดงความชื่นชมในความสำเร็จของ ผู้เรียน.....					

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้

ภาคผนวก ข

รายการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบถาวร

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบถาวร

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ชิตพงศ์
รองอธิการบดีฝ่ายวางแผน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. อาจารย์จรรยา วิระวานิช
ที่ปรึกษาคณะศิลปและวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏ สอนสุนันทา
ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ของสภาการฝึกหัดครู
3. อาจารย์กัญญา ศรีสามารถ
หัวหน้าภาควิชานาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏ เพชรบุรีวิทยาลัยสงฆ์
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พณิ ลีสวย
ภาควิชานาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏ ชนบุรี
5. อาจารย์ปรุ่งปรีดี ขาวปลื้ม
อดีตหัวหน้าภาควิชานาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏ บ้านสมเด็จเจ้าพระยา

พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกภาษาอังกฤษ
ในสถาบันราชภัฏ อยุธยา ตามทัศนะของนักศึกษา

บทคัดย่อ
ของ
นายสม สุมาลพงษ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา
กุมภาพันธ์ 2536

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษา บุคลากร
ประจำการ และนักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอก
นาฏศิลป์ ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี เป็นรายด้านและรวมเก้านด้าน คือ ด้านการเตรียมการ
สอน การเสนอเนื้อหาในการสอน การใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน การมอบหมายงาน การ
เสริมแรงทางการเรียน การประเมินผลการเรียนการสอนและนำข้อมูลย้อนกลับ การ
ช่วยเหลือผู้เรียนเพิ่มเติม การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับ
ผู้เรียน แบบสอบถามที่ใช้ เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 75 ข้อ ได้รับคืน
และสมบูรณ์ 148 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91 สถิติที่ใช้คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบน
มาตรฐาน และทดสอบความแตกต่าง โดยใช้ t-test

ผลการวิจัยปรากฏผลดังนี้

1. นักศึกษามีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์
ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี เป็นรายด้านและรวมเก้านด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วน
บุคลากรประจำการและนักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์ มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์
ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ อุตรธานี เป็นรายด้านและรวมเก้านด้าน อยู่ใน
ระดับมาก
2. นักศึกษาที่มีพื้นความรู้วิชาเอกนาฏศิลป์ต่างกัน มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอน
ของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์เป็นรายด้านและรวมเก้านด้านไม่แตกต่างกัน
3. บุคลากรประจำการที่มีพื้นความรู้วิชาเอกนาฏศิลป์ต่างกัน มีทักษะต่อพฤติกรรมการ
สอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์รวมเก้านด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์
ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ของบุคลากรประจำการที่มีพื้นความรู้วิชาเอกนาฏศิลป์ต่างกัน ด้าน
การมอบหมายงาน ด้านการเสริมแรงทางการเรียน ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน
และนำข้อมูลย้อนกลับ และด้านการช่วยเหลือผู้เรียนเพิ่มเติม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักจิตวิทยาเอกนาฏศิลป์ที่มีพื้นฐานความรู้วิชาเอกนาฏศิลป์ต่างกัน มีทัศนะต่อ
พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์เป็นรายด้านและรวมเกล้าด้านไม่
แตกต่างกัน

TEACHING BEHAVIORS OF CLASSICAL DANCE MAJOR INSTRUCTORS OF
RAJABHAT INSTITUTE, UDORN THANI, PERCEIVED BY STUDENTS

AN ABSTRACT

BY

BOONSOM SUKHUMALPONG

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University

February 1993

The purposes of this research were to study and compare the perception of the dancing art students, the in-service personnel and the dancing art graduates, towards nine aspects of the instructors' behaviors in the dancing art majoring field of Rajabhat Institute, Udorn Thani, namely teaching preparation, content presentation, instructional material utilization in teaching, class assignments, learning reinforcement, instructional evaluation and feedback, additional student facilitation, classroom atmosphere creation and instructor - student interaction. One hundred and forty - eight or 91 percent of five rating scale questionnaires were returned. Arithmetic Mean, Standard Deviation and t-test were used for data analysed.

The major research findings were as follows:

1. The dancing art students perception towards the dancing art majoring field instructors' behaviors on each and all nine aspects were at moderate level, while those of the in-service personnel and dancing art graduates were at very high level.

2. The perception of the dancing art students with different educational backgrounds towards those instructors' behaviors in each and all nine aspects were insignificantly different.

3. The perception of the in-service personnels with different educational in dancing art backgrounds towards those behaviors in class assignments, learning reinforcement, instructional evaluation and feedback and additional student facilitation aspects were significantly different at .05 level.

4. The perception of the dancing art graduates with different educational in dancing art backgrounds towards those behaviors in each and all nine aspects were insignificantly different.

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางนุชสม ชื่อสกุล สุขมาลพงษ์

เกิดวันที่ 13 กรกฎาคม พุทธศักราช 2491

สถานที่เกิด นครนายก

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 179/26 ซอยสันติสุข ถนนศรีชมชื่น

ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์สอนวิชานาฏศิลป์

สถานที่ทำงานปัจจุบัน สถาบันราชภัฏ อุดรธานี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2513

ป.ม.ช. จากโรงเรียนนาฏศิลป์กรมศิลปากร

พ.ศ. 2520

กศ.บ. (ภาษาไทย)

จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม

พ.ศ. 2536

กศ.ม. (การอุดมศึกษา)

จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร